

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21 SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Böszörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Önértékelés.

Megint panaszos levelet kaptunk. Ezúttal azonban nem nagy a baj, mert a panaszkodónak mindenképen rendben van a szénája: fiatal csendőr, se gondja, se baja s előtte a teljes élet minden ígéréttel és lehetőségével.

Mégis el van keseredve, mélységesen. Az történt vele, hogy valamiért, aminek ellenében szerinte elismerés járt volna neki, nem kapott sem kitüntetést, sem dícséretet, holott mások kisebb dolgokért is részesültek már ilyen elismerésekben. Részleteket nem írunk, mert az alábbiak szempontjából nem fontosak s amellet valószínű, hogy egyesek ráismernének a panaszkodó személyére, megszólásnak pedig nem akarjuk őt kitenni. Beszéljünk hát általánosságban erről a kérdéstről.

Mi úgy fogjuk fel a dolgot, hogy az, aki a dícséret vagy kitüntetés adományozásához alkalmas és szükséges „tényálladási elemeket” a saját cselekvéseiben ennyire nyilvántartja, mint ez a fiatal bajtársunk, az már eleve nem alkalmas sem dícséretre, sem kitüntetésre, ha még olyan nagyszerű dolgokat is művelt volna. Az, aki ilyen gazdaságosan dekázza a maga érdemeit, nem nyújthat garanciát arra, hogy a kötelességét magáért a kötelességért végzi, már pedig igazi érdemnek és értéknek csak ezt lehet elfogadni.

Aki előre: az elismerésre kalkulálva, vagy utólag: az elmaradt kitüntetés követelésével és keserűségével végzi a kötelességét, lehet pontos, pedáns — sokszor szolgálékú — gépember, de igazi értékke sose válik, mert a rábízott feladatok teljesítését mindig csak a maga értékmérő eszközének fogja tekinteni s áldozatokra sohasem lesz hajlandó. Az ilyen emberben az az ügy, amelynek előbbvitelére hivatva van, előbb-utóbb, de a legelső komoly áldozathozatal küszöbén okvetlenül csalódní fog.

Távrolról sem érintjük ezzel a becsvágyat, amit valamirevaló ember a jellemvonásaiból nem hagyhat ki. A becsvágy sok szép cselekedet rugója, de nem hozható semmiféle rokonságba az előbb tárgyalt irigykedő érdem-dekázással. A becsvágy tiszta és mentes minden kalmárszellemről. A becsvágyó ember az átlagosnál több cselekvést, az áldozathozatalt is a kötelességéből folyónak érzi és e szerint is teljesíti, de ha az érdemei elismerésben részesülnek, szem felcsillan az örömtől s az a bizonyos belső hang nem azt súgja neki, hogy „Én ezt megérdemeltem, ez dukál nekem”, hanem azt, hogy „A jól végzett munka

tudata ugyan kielégít önmagában is, de hogy érdekesnek találtak az elismerésre, az örömmel tölt el engem”. Igen nagy jellembeli különbség van a két mondat és az azokat használó emberek között. Az utóbbi az igazi, tiszta s a csendőrnél nélkülözhetetlen becsvágy birtokosa.

Általános — de nem szép — emberi vonás azután az, hogy nem abszolút-mértékkel, hanem a mássokkal való összehasonlítás mérlegén mérjük le a magunk értékeit s érdemeit. A mérleg rendszerint hazafelé billen, hiszen még a szentnek is maga felé hajlik a keze. Ebből jön a magunk túlértékelése és ennek nyomán az — irigység, ez a sok bajt és bukást okozó csúnya vonás. Minden erőnkkel küzdenünk kell ellene! Inkább túlszigorúak, mintsem könnyen lelkesülők és bőkezűen elismerők legyünk önmagunkkal szemben, mert még így is kérdés marad: meg tudtuk-e magunkkal szemben a tárgyilagosságot közelíteni.

Természetes, hogy a becsvágy mellett önbizalom és önbecsülés nélkül is nehezen tudjuk a csendőrt elképzelni, de ez nem abban merül ki, hogy az ember máskor többre taksálja magát, hanem abban, hogy a rábízott feladatok teljesítésére kellő képességeket érez magában függetlenül attól, hogy mások ezen a téren hogyan állanak. Gyenge önbizalom az, amely a mások hibáira és gyarlóságaira épít. Az önbizalom és önbecsülés egészséges alapja: a saját erőnknek minden mástól független és lehetőleg tárgyilagos tudata.

Arról pedig sohasem feledkezhetünk meg, hogy nem szívességből végezzük a dolgunkat, amiért minduntalan köszönet járna, mert ezért nekünk a társadalom kenyeret és köztiszteltetben álló társadalmi rangot ad. A szó jogi és erkölcsi értelmében véve kötelességünk, hogy ezt minél becsületesebben és minél hasznosabban meg szolgáljuk.

Minél magasabb nívóra tudja emelni egy testület tagjaiban az átlagos — mondhatnánk: kötelező-kötelességről alkotott fogalmak színvonalát, annál jobb a testület. Egyszerűbben: minél keményebben meg kell dolgozni a külön elismerésért, annál jobb s minél könnyebben lehet kitüntető elismeréshez jutni, annál gyengébb az átlag. A munka zömét és egészét pedig mégis csak az átlag végzi s így arra kell törekednünk, hogy ezt emeljük minél magasabbra. Ezt pedig azzal nem lehet elérni, hogy lépten-nyomon elismerést osztogatunk. Sőt! Csakis az ellenkezőjével. A tiszta, irigységmentes becsvágy sarkalja és lendítse az embert fölfelé, felül az átlagon, akkor biztosan, szinte magától értetődően eljön az elismerés is, amely aztán — így megérdemelve és így elérve — valóban tiszta és zavartalan örömet hoz.

Ez a válaszuk a mi elkeseredett, fiatal bajtársunk levelére.

Polgári per útjára tartozó panasz és bűnvádi feljelentés.

írta: dr. MISKOLCZY AGOST,
a budapesti királyi ítélőtábla bírása.

A Szut. 404. pontjának 1. bekezdése megtiltja a csendőrnek, hogy polgári per útjára tartozó panaszokat fogadjon el. Kötelességévé teszi, hogy a feleket az illetékes bírósághoz utasítsa, ha ilyen ügyekben fordulnak hozzá.

A Szut.-nak ez a rendelkezése nemcsak annak egyszerű hangsúlyozása, hogy a csendőr ne vesztegessen idejét hatáskörébe nem tartozó ügyekkel, hanem egyúttal biztosítékot kíván a tilalommal nyújtani a közérdeknek, hogy a csendőr nem avatkozik bele olyan ügyekbe, amelyek más hatóság hatáskörébe tartoznak.

Mit kell tekinteni polgári per útjára tartozó panaszoknak?

Azt a panaszt, amely valamely magánjogi kötelem sérelmeinek orvoslására irányul, anélkül, hogy a kötelemszegés maga büntetendő cselekmény lenne. Ez a meghatározás azonban tisztán a Szut. szempontjain alapszik, mert például az az eset, amikor a káros a tolvaj ellen csak azért tesz panaszt, hogy kártalanítását elérje, lényegében polgári per útjára tartozó panasz ugyan, de a csendőr szempontjából nem, mert a panaszt ily esetben el kell fogadnia, hivatalból üldözendő bűncselekményről lévén szó. Ha azonban nem hivatalból üldözendő bűncselekmény tényálladéka alapítja a káros kártalanításra irányuló panaszát, magánindítványt pedig nem tesz, panaszja polgári perútra tartozik, mert büntetőpert, ahol magánjogi igénye is elbíráható, magánindítvány hiányában indítani nem lehet.

Ugyancsak polgári per útjára tartozó panasz az is, amely valamely bűncselekmény elkövetésével kapcsolatosan emel valamely magánjogi igényt a tettes ellen, de a bűnper már jogerősen el van döntve.

Igen gyakori eset az is, amikor bizonyos erkölcsi kötelesség megszegését panaszolják a csendőr előtt, jóllehet ennek az erkölcsi kötelességnek megszegése nem bűncselekmény, de a magánjog szerint sem jogi kötelesség a szóbanjövő erkölcsi parancs megszegése. Az ilyen panaszt is polgári per útjára tartozónak kell minősíteni, mert ha oly panaszolt/jogsérelemről van szó, amely nem függ össze büntetendő cselekménnyel, a polgári bíróságnak kell elbírálnia, hogy a fennforgó esetben az erkölcsi kötelesség egyszersmind jogi kötelességnek tekinthető-e.

Ilyen eset például a következő: Egy piaci árus olyan dolgot árusít, amelynek a használhatósága csak kipróbálás után állapítható meg. Ismerősöm már kipróbálta az árut, meggyőződött, hogy a piaci árus közönséges csaló. Kérdésekre mégis azt feleli, hogy nyugodtan vásárolhatok. Mire kiderül, hogy értéktelen portékát vásároltam, az árusnak nyoma veszett. Érzem, hogy nemcsak az eladó csapott be, hanem ismerősöm is, mert hazudott, bár tudom, hogy az ő cselekedete a büntetőjogi csalás alkatelemeit nem foglalja magában. Jogérzetem azonban arra ösztönöz, hogy felelősségre vonjam őt, mert hazugságával kárt okozott nekem. A hazugságot az erkölcsi törvény tiltja, mert kötelességünk egymásnak igazat mondani, ugyancsak erkölcsi törvény az is, hogy egymás szavában alapos ok nélkül nem szabad kételkednünk. Nem csodálható tehát, hogy ilyen és hasonló esetben a jogban járatlan ember jogvédelmet keres.

Polgári perútra tartozó panaszok általában a köl-

Dani, Ferkó, meg a tengeri.

írta: MADOS GYÖRGY.

A falu végén, a giz-gazos sövénykerítés előtt, Ferkó, a kerekkepű surbankó legény megállott. Átkémlt a sövényen s amint észrevette, hogy a komája, Dani, az almafa mögött áll, bekiáltott:

— Dani te, gyere no, menjünk!

Az, a hang irányába bámult s amint a kerítés fölé meredő fejet meglátta, nagy szemet meresztett.

— Hová akarsz menni? Este van már!

Ferkó óvatosan körülnézett, aztán a hóna alól előkapta az összecsavart zsákokat és suttyomban Dani felé mutatta.

— Gyere no, hozunk egy kis gyenge tengerit, van a Kuvasz Molnárék föggyén elég, — suttogta az este csöndjén át s csalogató vigyorgással rándígtatta hátrafelé a fejét.

Dani közelebb jött, csaknem a sövényig, ott megállt és kidütötte a mellét.

— Én pedig nem megyek! — jelentette ki kemény hangon, — teéted már ültem egy esztendőt, most már lopj, ha akarsz, magad.

Ferkó megvető pillantásokkal mérte végig Danit.

— Hát aki gyáva, az egyék kolompért. Én majd eszek gyenge tengerit, de olyat, hogy őfelsége is duplán megnyalná utána a száját.

— Hát csak egyél, én már inkább kolompért eszek, mert az a mi földünkön terem, — válaszolta Dani, de az a tény, hogy Ferkó gyávanak nevezte, valahogy mégis csak megsajdította az önérzetét. Most már rátarti módon emelte meg a hangját:

— Gyáva? Gyáva az öregapád, te bitang! Gyáva vagy te! Tavaly is magamra vállaltam a tinólopást, pedig te hajtottad el, gazember! De megfenyegetél, rávettél, hogy ne adjak ki rajtad, kutya! — Mindezeket egy szuszra hadarta el, de amikor meglátta a Ferkó villámló tekintetét, elakadt benne a virtuskodás. Mert bizony ő félt Ferkótól. Tekintély volt előtte a bikaereje miatt. Mázsa búzát emel fel a fél karjával, hét bicskást kiver egymaga a kocsmából, osztán olyan esze van, hogy a csöndérek se tudnak kifogni rajta. Legény a talpán, az bizonyos. Csak azt ne mondta volna most, hogy ő gyáva. Ki a gyáva?

Ferkó elfordult, mint aki menni készül.

— Filsz a csöndérektől, azir nem jössz. Nekem ki-sülne a szemem, ha ilyen gyáva lennék, — mondta kegyetlen gúnnyal vigyorogva s úgy lépett át az árkon, hogy vissza sem nézett Danira.

Az, félrevágta a kezében levő kapát s felfortyanva Ferkó után kiáltott:

csön-, bérlet-, csere- és adásvételi ügyletekből, valamint munkavállalásból és károkozásból eredő panaszok, de idetartoznak a családjogi és örökösödési jogi kérdésekkel kapcsolatos sérelmekre vonatkozó panaszok is. Ezzel a felsorolással természetesen nem merítettünk ki minden jogcímet, amelyen magánjogi sérelem orvoslása követelhető, de van a csendőrnek biztos vezérfonala, amelynek birtokában meg tudja mondani, mikor tartozik a panasz polgári perútra.

Ez a vezérfonal a csendőr ítélőképessége és szak tudása. A Szut. 416. pontja szerint a csendőrnek tudnia kell, hogy az általa nyomozott bűncselekmény a büntető- vagy más törvény mely szakaszába ütközik. Ha tehát a csendőr kellő szakismerettel rendelkezik s van oly egészséges ítélőképessége, hogy a neki elmondott tényállást meg tudja bírálni abból a szempontból: van-e benne büntetendő tényálladék vagy sem, a legtöbb esetben el tudja pontosan dönteni a bűncselekményre mutató elemek kérdését. Ha bűncselekményre mutató elemeket a tényállásban nem észlel, a panaszolt sérelem polgári jogi természetű.

A legtöbb esetben, mondtuk. Igen, mert vannak olyan esetek is, nem is ritkán, hogy nehéz feladat eldönteni: polgári perútra tartozó panasszal vagy bűncselekménnyel állunk-e szemközt.

Mit tegyen a csendőr ilyenkor?

Mikor a panasz hovátartozandósága kétes, vagyis amikor polgári perútra tartozó panaszról épűgy lehet szó, mint bűncselekményről, sőt akár egyikről sem, akkor a csendőrnek nem szabad elutasítania a panaszkodót, hanem *nyomoznia kell*. Ki kell derítenie a tényállást, még pedig abban az irányban, amelyben bűncselekmény fennforgásáról szó lehet. A csendőrnek természetesen tudnia kell, milyen ez a bűncselekmény, mert máskülönben nem ügyelhetne arra, mily tény-

elemek kiderítésére kell súlyt helyeznie a nyomozásban. Úgy kell lefolytatnia tehát a nyomozást, mintha a csendőr fennforogni látná a bűncselekményt s a nyomozás eredményéről jelentést kell tennie az illetékes kir. ügyészségnek vagy bíróságnak.

Szabályul kell tekinteni ugyanis, hogy abban az esetben, amikor a panasz jogi természetét a Szut. 404. pontjának 1. bekezdése szerint *pontosan, világosan* megállapítani nem lehet, a csendőrnek a tényállás kiderítésében el kell járnia s a tényállás kiderítése után a számbajövő bűncselekményre illetékes hatóság elbírálása alá kell bocsátania az ügyet. Rossz csendőr lenne az, aki elhárítaná magától a panaszt azért, mert a panaszból éles határozottsággal nem mered eléje valamely bűncselekmény, hanem csak annak homályos, elmosódó körvonala. Nem szabad ugyanis elfelejtenie, hogy nem ő a panasz végleges bírója abból a szempontból, hogy az a homályosnak látszó büntetőjogi tényálladék valóban homályos-e. Kétes esetben tehát mindig módot kell nyújtania az illetékes hatóságoknak, hogy a kérdés eldöntéséhez hozzájáruljanak. Nemcsak kötelességszerűleg kell ezt megtennie, hanem mint buzgó csendőrnek arra is kell gondolnia, hogy ezek a hatóságok több tárgyismerettel, több jogi tudással rendelkeznek. Azt sem szabad elfelejtenie a csendőrnek, hogy abból származik kisebb baj, ha oly ügyben nyomoz, amelyben a bűncselekmény fennforgását nem látja biztosnak s a végén a hatóságok csakugyan megállapítják, hogy bűncselekmény nincsen; a nagyobb baj ellenben mindig abból lesz, ha a csendőr, jóllehet voltak bizonyos kételyei, mellőzi oly tényállás kibogozását, amelyből pedig az illetékes bíróságok bűncselekményt állapítottak volna meg.

Meg kell ezek után emlékeznünk arról a jelenségről, amely az utóbbi évtizedben igen gyakorivá vált és

— Nem azir, mintha adnék rád, de elme gyek! — Pedig csakis azért ment, mert sokat is adott arra, hogyan vélekedik őrá a Ferkó. Nem akarta, hogy ez a dölyfős őt gyávának nézze. Közben persze mingyárt arra gondolt, hogy esetleg megint bajba keveredik. Mert ha baj lesz, egészen bizonyos, hogy Ferkó kievickél belőle s megint ő marad a csávéban.

Kis idő múltán a dülőút porát már együtt taposták. A telehold az ég alján lebegett s a leboruló éjszaka csendjébe itt is, ott is beleciterázott egy-egy tücsök.

— Ragyás Tóthék is felszánthatnák mán a főgyűket, — mutatott Ferkó egy sárgásbarna tarlócsikra, de a gondolata mögött most furfang is rejlett, mert csak azért szólalt meg, hogy Danit a tépelődő hangtalanságából felébressze. Ugyanis attól tartott, hogy Dani, aki szótlanul haladt mellette, még meggondolja magát és visszafordul.

Dani megrándította a vállát.

— Mit fáj neked ilyenkor a Ragyás Tóthék főgye, mintha te fizetnéd az árendát érte.

Ferkó nem válaszolt, mert észrevette, hogy a közeli dombhátról a holdfényben már idelátszik a Kuvasz Molnárék tengeriföldje. De viszont észrevette azt is, hogy Dani minduntalan el-elmarad mögötte.

— Mit rogyadozol hé! Tán az inadba szállt a bátorság? Bezzeg nagy legény voltál szombat este a kocsmába! — rivallt rá csak azért, hogy ágaskodásra bírja benne az önérzetet ismét. Jól számított, mert Dani máris peckesen kihúzta magát.

— A' vagyok én most is, legény vagyok, — mondta

kevélykedve s most már olyanokat lépett, hogy Ferkó is alig tudta nyomon követni.

Mikor a tengeritábla széléhez érkeztek, Ferkó mingyárt belépett s a hullámzó sötétzöld levéltenger azonnál elnyelte a zömök kis alakját. Pár lépést tett befelé, aztán visszakapta a fejét.

— Gyere mán, hová vesztél, olyan szép csövek vannak itt, hogy gyönyörűség látni, — kiáltott ki fojtott hangon s ugyanekkor már hallatszott is, hogy ropogtatja lefelé a tengericsöveket.

Dani átlépett az árkon, de mielőtt beljebb hágott volna, megegyeszer óvatoskodva pillantott körül.

— Azir' ügyelni kell, mert csöndérek is járhatnak ám erre, — igyekezett az óvatoskodás látszatával elpalástolni a belől nagyon is fesengő rossz előérzetét.

Ferkó vad gúnnyal kacagott fel, — Marha! Hát nincs azoknak hiuzszemük, hogy iccaka is lássanak. Húzódj beljebb, nesze no, fogd ezt a zsákot!

Dani úgy nyult a zsák széle után, mint amikor valakinek a kezét először biztatgatják a rázós villanymasinára. Megfogta a zsákot, de rögtön el is engedte s a nehéz zsák tompa puffénessel esett a földre.

Ferkó dühöstre fordította a szót.

— Mi a mennydörgős ménkü ütött beléd!? Kapd fel azt a zsákot, te vízbornyu!

— A' vagy te! — vágott vissza sértődött haragosan Dani, de közben mégis engedelmesen nyult a zsák után s hogy most már megmutassa, hogy ő is legény a gáton, ha éppen muszáj, keményen felegyenesedett s olyan büszkén tartotta a zsák száját, mintha most már ő akar-

sok felesleges idő- és munkavesztéseget okozott a nyomozó hatóságnak. Azzal függ össze, hogy egyes jogaikban sértett felek büntetőpanaszt kovácsolnak magánjogi sérelmükből, vagyis egyenesen félrevezetik a nyomozó hatóságot, büntetendő cselekmény fennforgását tüntetvén fel panaszukban, holott a feljelentés magja csak magánjogi sérelem. Teszik ezt abból a célból, hogy ellenfelük, a másik szerződő fél, megijedjen a fenyegető büntetőjogi következményektől, helyesebben a büntető feljelentést követő zaklatástól s az ezzel járó polgári becsületet érintő szegységtől. Gondolja, hogy így aztán hajlandóbb lesz a magánjogi sérelmet nyomban orvosolni. A feljelentő így akarja magát megkímélni a polgári perút hosszadalmasságától és költségeitől, sokszor az is a célja, hogy ellenfele kellőleg a védekezésre előkészülni ne tudjon.

Ezt a fogást első pillanatra felismerni nem igen lehet. De ha a nagy gyakorlottságú nyomozó már a feljelentés tartalmából sejti is, hogy a panaszban előadott tényállás aligha való teljes egészében, kénytelen belebocsátkozni az ügy nyomozásába, mert hiszen az eléje terjesztett tényállásban bűncselekményt panaszolnak s bűncselekmény alkatelemeit jelzik. Ilyen esetben sokszor elég a gyanúsított kihallgatása, hogy a nyomozó tisztán lássa a feljelentő fogását. Ilyen esetben a csendőrnek nem kell tehát a feljelentés minden ágát-bogát nyomozás tárgyává tenni, hanem a feljelentést megvilágító nyomozás részleges eredményét összefoglaló jelentéssel beküldheti az illetékes kir. ügyészségnek vagy bíróságnak azzal, hogy büntetendő cselekmény jelenségeit a maga részéről egyelőre nem látván fennforogni, további irányítást kér. Nyugodtan megteheti azt is a csendőr, hogyha például hosszadalmas, ívekbe terjedő okiratokkal bélelt feljelentést adnak át neki, amelyben különféle magánjogi szabá-

lyok viaskodnak a feljelentés vitatta büntető tényállással, az egész feljelentést úgy, amint van, beterjeszti az illetékes kir. ügyészséghez irányítás végett, azzal a megokolással, hogy a feljelentésben előadott tényállás bonyolult s az örs nem akar a hosszadalmasnak és szétágazónak tetsző nyomozásba belebocsátkozni, mindaddig, amíg az ügyben indítványtételre illetékes kir. ügyészség vagy a panaszolt bűncselekmény elbírálására illetékes hatóság a nyomozás irányát meg nem jelöli.

Fejtegetéseink lényegét tehát abban foglalhatjuk össze, hogy a Szut. 404. pontjának 1. bekezdése szerint a csendőr csak akkor járjon el, ha *semmi kétség nem fér ahhoz*, hogy a panasz magánjogi természetű. Mihelyt ehhez kétség fér, a csendőrnek nyomoznia kell s a tényállást ki kell derítenie; ha pedig ez a munkája hosszadalmas lenne, jogában áll a panaszt a nyomozás irányának megjelölése végett a kir. ügyészséghez (bírószághoz) beterjesztenie, anélkül, hogy nyomozást teljesített volna.

Befejezésül még arra akarunk rámutatni, hogy sok magánjogi ügylet van, amely a felek megegyezésével jön létre, tehát az ügyletkötés szabályainak megfelelőleg, mégis bűncselekményt foglal magában. Ha tehát majdnem szabályként mondhatjuk is azt, hogy valamely szabályosan létrejött jogügyletből eredő sérelem (szerződészegés) polgári perútra tartozik, a dolgában járatos csendőr sokszor fogja észrevenni a jogügyletben rejlő kelepécét, amelybe az egyik fél belezuhan, mert jóhiszemű volt és a másik fél rosszhiszeműségének áldozatává vált. Nem mindig bűncselekmény ugyan a rosszhiszeműség, még akkor sem, ha mások megrövidítésével járt, de nem egyszer igenis fel lehet fedezni a bűncselekményt, amellyel a jog alak-szerűségei mellett tönkretettek valamely szerencsét-

ná Ferkót kitartásra buzdítani. Hullott is a cső szaporán a zsákba.

Fent a sárgafényű telehold alatt fekete fellegszárnyak lebegtek el s gyenge árnyékot lehettek át a földön maguk után. Olyan csend volt, hogy a tengerilevelek legapróbb zizzenését is hallani lehetett s olykor, valahonnan az úrból, rejtelmes madárhangok hullottak alá.

Dani felszegett fejével állt a zsák előtt, de amint a tengeriszárak közül a szürkésfehér dülőút felé pillantott, hirtelen összerezzen.

— Jönnek... itt vannak... — makogta halálra-váltan.

Ferkó a letört tengericsövet dühösen vágta bele a zsákba.

— Kik vannak itt?! Te hódkóros!

Dani a dülőúton átmozduló árnyék felé mutatott.

— Ahun a'... ismerem én már az árnyékukat is Csöndérek. Hát persze, hogy ránk lestek, de, de, te nem hitted, — suttogta ijedt hebegéssel. Ebben a pillanatban felrémlett előtte minden, amit a multban szörnyűnek, félelmetesnek, megszegényítőnek ismertettek meg vele. A börtönajtót látta maga előtt, melynek zárjában kívülről megalázó kegyetlenséggel csikordul a kulcs, aztán a cella lelket rémítő négy fala komorodott eléje, majd a szűk ablak vasrácsa, a hidegen villogó szuronyok a pisszenést nem tűrő szavak s az egész bilincsbevert élet, ami onnan, onnan a négy fal közül leselkedik rá.

Ferkó vad hahotázással nézett Danira, aki olyan reszkető-bambán állott két tengeriszár között, mintha a mennykőcsapást várná.

— Megkerültél, te bolond, — mondta Ferkó a ha-

sát fogva, — hát nem látod, hogy a hódvilág árnyikol ott a földön, a felleg megy alatta, az cicázik a hóddal, mert tetszik néki az a ragyogó sárga pofája.

Dani idegesen kapkodta a fejét hol erre, hol arra s most már nem tágitott.

— Mán pedig én azt mondom, hogy itt vannak. Én csöndérszapot érzek, azt biz én.

Ferkó most már olyan magabizón kacagott, mint aki csakugyan nem fél még magától Belzebubtól se.

— Itt vannak? — kérdezte gúnyosan elhúzott hangon, — hát hadd legyenek. Megezek én belőlük hatot is, ha kell, közben lelopom a csillagot is...

Ebben a pillanatban csörgő-zörgő zaj, majd nehéz toppanás hallatszott a közelből s egy vasmarok hirtelen átkapta a Ferkó vállát s két szúrósan fénylő szem az arcába meredt.

— Mit lopsz te le, Ferkó? — riadt át a nagy csenden a kemény hang.

Ferkó dermedten állott a csendőrőrmester előtt.

— A csillagot... a csillagot, az égről, — válaszolt fuldokló hebegéssel.

— Hazudsz, te másra gondoltál! — förmedt rá kacagását visszafojtva az őrmester.

Ferkó úgy tátogatott, mint a szárazra került harcsa.

— Igen... azt akartam mondani...

— Mit akartál, beszélj no!

— Azt, hogy lelopom én a csillagot... a csillagot...

— Ne hebegj, hanem beszélj! Honnan lopod le a csillagot?

Ferkó nagynehezen kiköpte:

— Az... őrmester úr gallérjárul.

lent. Az ilyennek segítségére kell menni azzal, hogy azt a lappangó bűncselekményt felderítsük s keresztül-nézzünk a tények hálózatán. Ez az eset különösen azokban a magánjogi szerződésekből, vagyis jogügyletekből fordul elő, amelyekbe az uzsora vétsége van elrejtve. Tudjuk, mennyi gazember gazdagodott meg uzsoraügyletek révén, mennyi szegény, jóhiszemű ember ment ezek miatt tönkre. A bűnvádi üldözések sokszor nem bizonyultak elég hatásosnak, mert az uzsorát furfangosan kieszelt jogügyletekbe burkolták. De az uzsora üldözésére hivatott hatóságaink is tévesen akként magyarázták, sőt magyarázzák még ma is az 1883. évi XXV. törvénycikket, hogy az csak a kölcsönügylettel kapcsolatos uzsorát bünteti, holott a törvényben kölcsönről, pénzről egy szó sincs, hanem az csak hitelezésről, fizetési halasztásról és kamatról beszél. Azt pedig senki sem vonhatja kétségbe, hogy ha a kölcsön mindig hitelezés is, de hitelügylet lehet az adásvétel és csere is. Az említett felfogás miatt menekült meg a törvény szigorától sok gabonauzsorás, akik egész vidékeket tettek tönkre azzal, hogy potom áron összevásárolták kisemberek gazdasági terményeit, akik boldogan kötötték meg a vételügyletet, hogy előre kassza pénzt olyasmért, ami még meg sem termett. Felhoztam ezt a példát, mert semmi akadály nincs annak, hogy a csendőr a jeleztem téves felfogástól eltérve, az itt kifejezettek szerint tekintse adott esetben az uzsora lehetőségeinek kérdését oly jogügylettel kapcsolatosan, melyben hitelezésről van szó.

Remélem, hogy az elmondottakkal sikerült tárgyunk lényegébe bevilágítanom s oly gondolatokat terjesztem, amelyek termékenyítőleg hatnak a csendőrségi nyomozás munkájára a Szut. rendelkezéseinek helyes értelmezésével.

— Na, ugye eltaláltam, hogy mit akartál mondani, — intette maga elé Ferkót az őrmester, ezzel jelezve, hogy indulhatnak s a másik csendőr ugyanekkor már a Dani háta mögött állott, aki olyan kétségbeesett félelemmel reszketett, hogy az árnyéka is elszaladni látszott mellőle.

Csendben, lehorgasztott fejjel indultak el a zöldarany holdfényben a város felé. Dani görnyedezve cipelte vállán a zsákot, amelyet pedig nem is ő, hanem Ferkó rakott félig tengerivel.

— Hej, hej, hát kellett ez nekem? — sóhajtotta szomorúan Dani s az egyre jobban ömlő verejtékét öklével fájdalmasan törölte le a homlokáról.

Ferkó megszeppenve kullogott mellette. Olyan félelem táncolt az arcán, mint a sarokba szorított kutya szemében a bot láttára szokott.

Dani ránézett és észrevette ezt. A düh és keserűség átlángolt az arcán.

— No te híres, most beszélj, ha olyan nagy legény vagy! — fordult vigyorgó gúnyolódással Ferkó felé s valami pokoli elégtételt érzett, amint látta, hogy ez a virtuskodó legény, ez a bikaerejű hősködő alak ilyen meghunyászkodva kullog a csendőrök előtt.

Ferkónak megcsikordultak a fogai az indulattól s a két legény olyan vadul akasztotta össze a szemét, hogy a bicska szinte magától nyiladozott már a zsebében.

Felhangzott azonban a hátuk mögül egy erélyes kurta mondat:

— Csend legyen!

Csend lett, abban a pillanatban...

A bolond, mint felségserető.

A Hadilevéltár okmányai alapján írta:

VITÉZ BERKÓ ISTVAN.

A szerencsétlen elmeháborodott ember zagyva beszédét vagy fonák cselekedeteit senki sem veszi komolyan. Az ilyen szegény lelkibeteget jól ismerik nemcsak falujában, hanem az egész környéken is és ha ismeretlen emberek előtt valamit elkövet vagy beszél, elegendő egy-két komoly ember tanuskodása, hogy mindenki tisztában legyen a szájalomraméltó szerencsétlen beszámíthatatlanságával.

A középkorban az örülteket bebörtönözték, mert olyan gonosz lelkeknek tartották, akiket az ördög szállt meg. Manapság az ilyen lelki betegekről megállapítják az orvosok, hogy elméjük elborult s így beszámíthatóságukról nem lehet beszélni. Elmeógyógyintézetben helyezik el őket. Nem is olyan nagyon régen, ezelőtt vagy hetven esztendővel, egyes elmeháborodott emberek furcsa magaviseletéből még nagy vizsgálat, letartóztatás és bebörtönzés származott. Egykorú hivatalos írások mondják el az alábbi esetet, amelyből azt is megismerjük, hogy a mindenkire gyanakvó idegen hatalom miféle veszedelmes forradalmat sejtett némely elmebeteg badar beszédében.

*

A csongrádmezei Szentesen 1862 husvétii hetének nagypéntekén, a református templomban, amidőn a hívek imájukba kezdtek, az egyik padban ülő fiatal legény elkezdett hangosan énekelni. A lelkész felfigyelt a zavaró énekszóra és látta, hogy a fiatal legény nem törődve senkivel, tovább zavarja az ájtatosságot; intézkedett tehát, hogy az éneklőt távolítsák el. Néhány férfi megfogta a legényt, kivezették és a város házára kísérték, ahol a fogdahelyiségbe zárták. Természetes, hogy ez nem csendben, feltűnés nélkül ment végbe, hanem a kíváncsiak tömege kísérte a folyton éneklő és profétához hasonlóan prédikáló fiatal embert.

A város ház börtönében a legény mozdulatlanul feködött a priccsen, szeméit félig lehúnyta és elfojtott hangon folytonosan beszélt, még pedig olyasmint, amitől a kíváncsiak szinte megijedtek. Elmondotta, hogy őt Isten küldte, amikor álmában neki megjelent s arra utasította, hogy terelje az erkölcs útjára a bűnös emberiséget, mert közeleg a világ vége. Megjövendölte, hogy Szentesen egy év alatt háromszor fognak sorozni, azonkívül olyan rettenetes nyomor és pusztulás következik, hogy a városból csak por marad. Buzdította az embereket, hogy térjenek Istenhez, mert akkor nem kell adót fizetniök; Isten megváltja az emberek adóját; visszaadja Magyarországot szabadságát; a császárt, ha nem lesz istenfélő, megbünteti, mert az alattvalók a bűnös császárnak nem kötelesek adót fizetni. Folytonosan az adófizetés szükségtelenségét hangoztatta, amellet a császár bűnösségét emlegette.

A tanulatlan, egyszerű nép ebben a jóvendölésszerű össze-vissza beszédben valami titokzatosságot, emberfölötti megnyilatkozást látott. Abban az időben Magyarországon a császári önkény uralkodott, amely éberen ügyelt mindenféle olyan megnyilatkozásra, ami a magyar nemzet szabadságát és függetlenségének kivívását célozta. Sokkal kisebb vétségekért is letartóztatták akkor az embereket, mint amilyeneket az a szegény eszelős fiatal ember a császárra vonatkozó szavaival elkövetett. Az egyszerű nép tehát földöntúli sugalmazást látott az örült zagyva beszédében és babonás hitében arra a meggyőződésre jutott, hogy valami profétával áll szemben, akit a hivatalos erőszak kezei közül ki kell szabadítani.

Dr. Vass József népjóléti miniszter temetése: a halottaskocsi a kísérő menettel.

A cs. kir. szolgabírónak is tudomására jutott a templomban lefolyt rendzavarás és az örült legény le-tartóztatása, azonban nem akarta megzavarni a nagy-pénteki ájtatos hangulatot s ezért csak másnap akarta megindítani a vizsgálatot, tudván, hogy a felségsértő bűnös ügyis hatósági őrizetben van.

A babonás hitében felzaklatott nép ellenben az éj folyamán elhatározta, hogy a prófétát kiszabadítja fogságából. Különösen az asszonyok tüzelték a férfiakat, hogy tulajdonképpen vallásos, keresztényi cselekedetet végeznek, ha megakadályozzák az Ég küldöttének bűnös bántalmazását. Három férfi vállalkozott erre. Szombaton reggel egyszerűen behatoltak a városi fogdába, ott egyikük az őrző pandurt fejbevágta s földreteperte, fegyverét elvették és a letartóztatott prófétát diadallal kísérték a mézszármester házába, akinél szolgált. El lehet képzelni, hogy mindez nem csendben folyt le, hanem meglehetősen nagy tömeg verődött össze, amelynek zömét persze indulatosan zajongó asszonyok alkották.

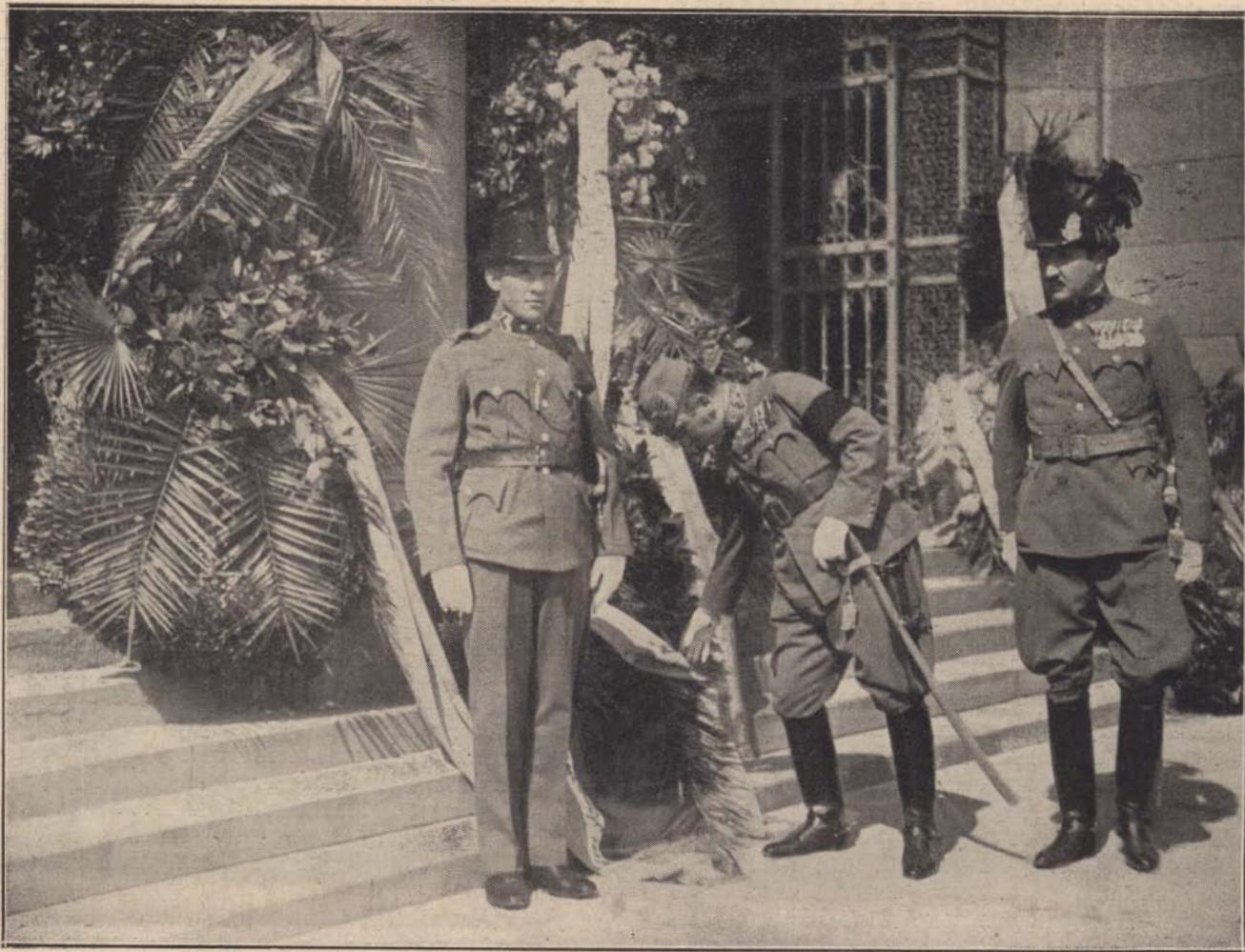
A szolgabíró kiküldte a zsandárokat, hogy a tömeget oszlassák szét, a városi fogdahelyiségben erőszakcskodott embereket pedig, a kiszabadított fogollyal együtt, kísérik be.

A zsandárok az utasításnak eleget tettek s az elmebajos legénynél több ív papirosra írt, vallási rajongásból eredő elmélkedést is találtak. Az írás azzal kezdődött, hogy mivel a szentesi református lelkész nem akarta meghallgatni az intő szót, ezért most írásban tárja

eléje a szerző, akinek álmában Isten megjelent és megparancsolta, hogy az embereket jó útra térítse. A hosszú elmélkedést tengernyi strófából álló vallásos ének szövege egészítette ki, amely tulajdonképpen ugyanazt tartalmazta, mint amit a legény a templomban és a városi fogdában hangoztatott. A bűnös császárról, akinek részére nem kell adót fizetni, több helyen emlékezett meg a versezet, amely egyben csak arra az esetre helyezte kilátásba Magyarország szabadságát, ha az emberek visszatérnek az erkölcsökhöz.

A zsandárparancsnok sokkal gyanakvóbb volt, sem-hogy az egész esetben, a valóságnak megfelelően, a meg-háborodott elme kúsza beszélő megnyilatkozását látta volna. Felségsértés volt a rigmusokban s ez nem is pol-gári bíróság, hanem haditörvényszék elé tartozott akkor. A cs. kir. szolgabíró is hasonló véleményen lévén, a fog-lyokat tehát, a főbizonyítékot képező írással együtt, át-vitték Szegedre és átadták a katonai állomásparancs-nokságnak.

Az állomásparancsnokság felterjesztésére a vezénylő tábornok elrendelte a hadbírói vizsgálatot. A sok ívre terjedő írást, a versekkel együtt, elsősorban is lefordít-tották az akkor hivatalos német nyelvre. Nehéz munkát kellett végeznie a fordítónak, mert még magyarul sem igen lehetett megérteni, amit az a szegény, tanulatlan, eszelős szolgalegény költött. Ő maga nem tudott írni s ezért olyan embereket, sőt iskolás gyermekeket fogott meg, akik annyira, amennyire, járatosak voltak a betű-

Dr. Vass József népjóléti miniszter temetése: Schill Ferenc tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője a parlamentben — ahonnan a temetés történt — elhelyezi a csendőrség koszorúját.

vetésben. Ő csak tollbamondta intelmeit s még a prózai részeknél is legtöbbször rímekben beszélt, bár azok a rímek egyáltalában nem csengettek költői tökéletességgel.

A hadbírótság azt kutatta, hogy a szóbanforgó elmebeteg nem egyszerű ravasz tettető-e, aki bolondnak mutatja magát és ezzel leplezi forradalmi bujtogatását. Megidéztek a református lelkészt, akihez az írás intézve volt. A lelkész persze mentegetődzött és hivatkozott arra, hogy a háborodott elméjű legény már őt is zaklatta ostoba fecsegéseivel, de ő elutasította magától. A hadbíró azonban gyanakodott s a szegény lelkésznek csak nagy fáradsággal sikerült beigazolnia, hogy semmi köze sincs az egészhez, legfeljebb annyi, hogy a legény nagypénteken megzavarta a templomi ájtatosságot.

Jöttek egyéb tanuk is, a városbíró, esküdtek, jegyző és más, hiteltérdemlő polgárok. Mindnyájan hangoztaták, hogy a felségsértéssel vádolt legény elmebeteg, akit nem lehet komolyan venni s csak a babonára hajló nép hitte, hogy valami próféta, akire hallgatni kell. Nagynehezen belátta a bíróság, hogy csakugyan a legjobb lesz, ha a legény elmeállapotát orvosilag megvizsgálják; átadták tehát a szegedi katonai kórháznak, ahonnan néhány hét múlva csakugyan az az orvosi vélemény jött, hogy az illető elmebeteg, akinek rögeszméje az, hogy őt Isten küldötte az emberek megjavítására.

Ebben a kérdésben tehát nem volt szükség további eljárásra és a szegény örültet, pár hónapi herce-hurca után, szabadonengedték.

Hátra volt azonban a három bűnös ügye, akik a legényt a városi fogdából erőszakkal kiszabadították. Nemcsak hatósági személy ellen elkövetett erőszak és testi bántalmazás terhe nyomta őket, hanem forradalmároknak is voltak feltüntetve. Szentés város előljárósága hivatalosan igazolta, hogy egyikük ellen sem volt soha semmiféle kifogás, amellyel a lelkész is erkölcsös embereknek ismerte őket.

Már késő őszi felé járt az idő, amikor még mindig börtönben ültek a vádlottak. Családjuk folyamodványban könyörgött, hogy engedjék haza kenyérkeresőiket, akik a nyári munkaalkalmat is elmulasztani kényszerültek azért, mert vallásos rajongásukban az örült legényt börtönéből kiszabadították.

Végre, november havában, megállapította a hadbírótság, hogy sem felségsértésről, sem forradalomról nincs szó, hanem csak erőszakoskodásról, amit a tanulatlan, babonás emberek együgyű gondolkodásával lehet menteni. Átadták tehát mindhárom vádlottat a polgári bíróságnak, amely azután megelégedett a több, mint félszázévi vizsgálati fogsággal és befejezte ügyüket.

Manapság ilyen nagy felfordulást aligha okozna valamely elmebeteg kusza beszéde. Hetven év előtt azonban a túlzottan gyanakvó cs. kir. zsoldárok és bírák még a bolondban is felségsértőt láttak és forradalmi tünetnek hitték, ha néhány babonás vénasszony, tanulatlan egyszerűségében, összecsendül és síránkozik.

A vasútügyi leti szolgálatról.

Írta: Nagyalásonyi BARCZA JENŐ százados.

A megszakitás nélkül fejlődő élet a társadalmi be- rendezéseket s azokkal együtt a világ képét is állandóan formálja. A folytonos változás az életviszonyok minden- nemü megnyilvánulásában érezteti hatását, ami a tár- sadalomban élő egyszerű embert is folytonosan új es új viszonyok köze állítja.

A mai társadalom életmegnyilvánulásának egyik változása a közlekedés nagymértékű fellendülése, ami a közlekedés-rendészet modern problémáját is előtérbe állította. A közúti közlekedés kérdéseivel jelenleg jó- formán naponta foglalkozunk, de figyelmünket azért nem szabad elfordítanunk a vasúti közlekedésről sem, — mely fontosság dolgában korántsem marad a köz- úti közlekedés mögött, — hiszen csak a közúti és vasúti közlekedés egymást kiegészítő — egyformán lelkiismer- tetes — ellenőrzése eredményezheti közbiztonsági szol- gálatunk sikeres ellátását.

Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy a bűncselek- mény elkövetése után a bűnöző legelső törekvése rend- szerint az, hogy mihamarabb elhagyja a helyszínt és annak környékét, részben, hogy biztos helyre érjen, részben pedig, hogy a bűncselekményből származó tár- gyakat még cselekményének köztudomásra jutása előtt értékesíthesse, vagy elrejtthesse. Rendszerint a közle- kedési eszközök, elsősorban a vasutak azok, melyek a bűnözőt ezen törekvésében támogatják, — rejtőzését a gyors helyzetváltoztatás igen nagy elonyén kívül még a mellékkörülmények is elősegítik, — hiszen a vasutak népes forgalma között egy keresett személyt megtalálni — mint számtalan példa igazolja — nehéz feladat. A bűnözők már régen felismerték ezeket az előnyöket, fel is használják őket, ami természetesen a nyomozás sikeres keresztülvitelét megnehezíti. A gyakorlati szol- gálat számos példája igazolja, hogy nagyobb szabású bűncselekmények tettesét rendszerint nem helybeli, ha- nem idegen helyről való gonosztevő személyében kell keresnünk. Ezek rendszerint vonaton utaznak a már előre kiszemelt helyre s vonattal igyekeznek el onnan. Természetesen nemcsak idegen, hanem helybeli is igénybeveszi a vonatokat, ha azt látja, hogy a bűn- cselekményből származó tárgyakat ott nem tudja el- rejteni, vagy értékesíteni.

A vasútügyi leti szolgálat legfontosabb, talán egye- dül eszköze a megfigyelés.

A megfigyelés magábanvéve is nehéz feladat, de különösen nagy odaadást kíván akkor, midőn — mint a vasútügyi leti szolgálatnál is van — sok ember gyors megfigyeléséről van szó. A vasúti állomásokra berobogó vonatokról egyidőben szállanak le az utasok, egyszerre lepik el a kijáratokat, pár perc múlva a felszálló uta- sok is elhelyezkednek s az állomás egész területe ki- ürül. A megfigyelésnek tehát e pár perc alatt kell meg- történnie.

Helytelen volna azonban a vasútügyi leti szolgálat számos tennivalóját csak e pár percre bízni, azokat már korábban kell elkezdenni s a helyi viszonyok kíván- almai szerint odaadással teljesíteni.

Az őrsparancsnoknak és a csendőröknek tudniok kell, hogy hova, mely irányból, mikor érkeznek (sze- mélyszállító- és teher-) vonatok. Melyek azok az út- vonalak, amelyeken az utazóközönség az állomás felé, vagy onnan közlekedik. Szolgálati és létszámviszonyai- nak figyelembe vétele mellett tehát az őrsparancsnok- nak meg kell gondolnia, hogy a vasúti állomásokra és

az azokhoz vezető útvonalakra mily alkalmakkor — esetleg mily szolgálatokkal kapcsolatosan — vezényel- het járört. Figyelembe kell vennie elsősorban termé- szetesen a Szut. 383. pontját, mely előírja, hogy vasút- ügyeleti szolgálatot rendszerint csak esetről esetre le- het vezényelni, őrsállomásokon kívül tartandó vasút- ügyeleti szolgálatot pedig rendszerint a rendes szolgá- lattal kapcsolatosan kell előírni. Elvnek tekinthetjük, hogy nagyobb forgalmú állomásokon lehetőleg minden nap jelenjék meg járör, de ha ez keresztülvinető nem volna, semmi esetre se vezényeljünk járört mindig egy és ugyanazon vonathoz, hanem váltakozva, hol egyik- hez, hol másikkhoz. Helyi járörök a helyi szolgálat tar- tama alatt forduljanak meg a vasútállomáson is, külö- nösen az éjféltől a reggeli órákig áthaladó vonatoknál, mivel a tapasztalat szerint ezen vonatok utasai érde- kelnek bennünket közbiztonsági szempontból leginkább.

Kik lehetnek egyébként azok a személyek, akiket a csendőrnek a vonatokon és a vasútállomásokon nyge- iemmel kell kísérenie?

a) Utazó zsebtolvajok, poggyásztolvajok és vásári tolvajok.

b) Utazó hamiskártyások.

c) Menekülő büntettesek. Ezek üldözhetése végett célszerű lenne a Nyomozati Értesítőt azoknak az or- sőknek, amelyek állandó vasútügyi leti szolgálatot tar- tanak, két példányban megküldeni, egyet az őrsnek és egyet közvetlenül a vasútügyi leti járörnek, amely azt a mozgópostáról közvetlenül átvehetné.

d) Az őrsállomásról sokat elutazgató, vagy az őrs- állomásra gyakran utazó személyek. Ezek utazgatásá- nak célját a lehetőség szerint meg kell állapítani.

e) Katonaszökevények és onkényüen eltavozott katonák.

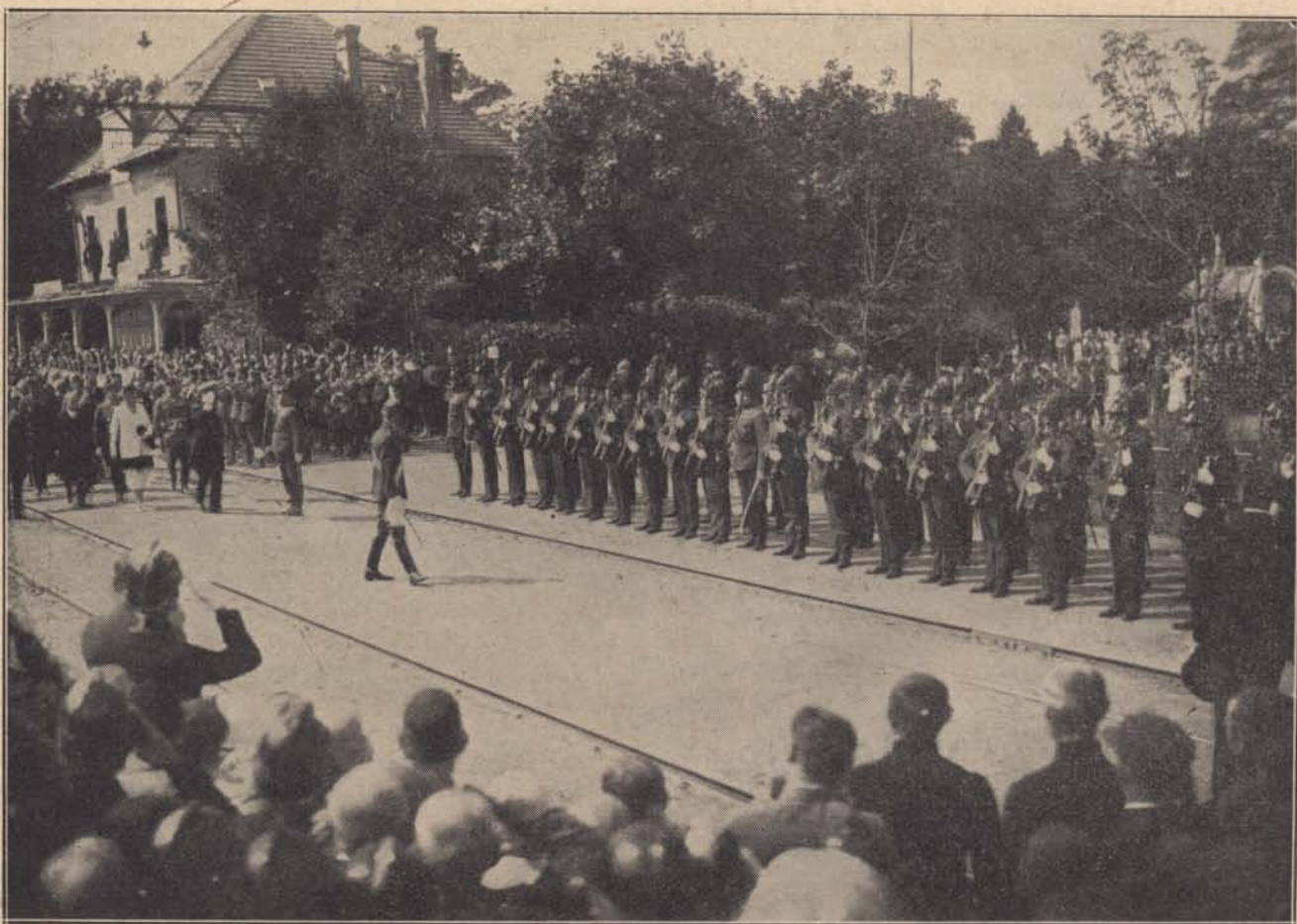
f) Agitátorok gyakran választják a vonatot mű- ködésük színhelyéül, különösen ott és olyankor, amikor nagyobb tömeg szokott utazni (munkára bejárók, vá- sárra igyekvők, stb.).

g) Az esti és hajnali vonatok figyelemmel kísé- rése azért fontos, mert azok a büntettesek, akik a fal- vakban éjjel bűncselekményeket szoktak elkövetni, rendszerint az esti vonattal szoktak kiutazni és a haj- nali vonattal visszatérni. Az ilyenek természetesen kerülnek az olyan állomásokra, amelyekről tudják, hogy ott állandó vasútügyi let van, azért fontos, hogy az olyan állomásokon, amelyeken nincs állandó ügyelet, az esti és a hajnali vonatokat a járörök minél gyakrab- ban meglepjék.

h) A gyanús poggyászok megfigyelése a vasút- ügyeleti járörnek szintén fontos teendője, különösen olyan esetben, amikor azok olyan egyének birtokában vannak, akik valamely konkrét bűncselekmény gya- núja alatt állanak. Hasonló okokból fontos az árufor- galom figyelemmelkísérése is.

i) Olyan időben, amikor az állomáson vonat- és utasforgalom nincsen, annak területét, különösen a raktárak és az ott veszteglő megrakott teherkocsik környékét a vasúti lopások meggátlása végett rend- szertelen időközökben le kell portyázní.

A vasútügyi leti járörnek adjunk időt, hogy ne csak az állomást, hanem az utasok által használt út- vonalakat is leportyázhassa, azon hosszabb-rövidebb figyelőállásokat foglalhasson el, hogy az állomásra igyekvő egyéneket személy szerint is megfigyelhesse. Magát az állomás épületét se közelítse meg mindig egy időben és egy oldalról. Célszerű minden esetben először az állomások környékét, a kocsmák és szállodák közön- ségét szemügyre venni, majd a raktárak környékét le-

A gödöllői hősök emléksobrát szeptember 7-én avatták fel. *Kormányzó Úr Öföméltósága* elhalad a csendőr díszszázad előtt.

portyázni s csak ezek elvégzése után kell a járőrnek az állomás épületéhez térni.

Szolgáltatunk minden vonatkozásában, de különösen a vasútügyi letételeknél a lelkiismeretesség az egyedüli tegyver, mely eredményekhez segít bennünket. A lelkiismeretesség természetesen kiterjed a személyi ismeretek szerzésére is, mert a bő személyi ismeret a vasútügyi szolgáltatást lényegesen megkönnyíti. Nem ismerheti fel a csendőr enélkül azokat, kiknek megfigyelése szükséges, nem képes egy embercsoportból azt szemügyre venni, akit közbiztonsági szempontból figyelemre méltatni érdemes, vagy kívánatos.

Az útvonalak leportyázása után, midőn a járőr az állomásra már betért, még a vonat érkezése előtt vegye szemügyre az utasokat, kik közül legtöbbről tudni fogja, hogy kik, sőt esetleg még azt is, hogy hova, mi célból utaznak. Ha kellő személyi ismeretei vannak, alig lesz néhány egyén, kiknek személye és utazási célja iránt érdeklődni kell. Célszerű ezután a jegykiadónál és a vasúti személyzetnél puhatolni, hogy a megfigyelendők közül ki kicsoda és hova váltott az illető jegyet? Ha a legcsekélyebb oka lehet rá a járőrnek, éljen a Szut. 43. pontjában gyökerező jogával és igazoltassa azokat, akiknek személyazonossága megállapítását szükségesnek tartja.

A felszálló utasok szemügyrevétele után most már nagyjában tisztában van a járőr, hogy ki és hova utazik, most már az után kell néznie, hogy az állomás területének közelében nincs-e olyan egyén, aki valamely oknál fogva a többi utastól távolfartja magát. Az

ily egyének fokozott figyelése, legtöbb esetben igazoltatása, helyénvaló.

Az utasítás idevágó számos rendelkezéséből tehát ne csak azt tartsa be a járőr, hogy az állomásépület előtt hosszában portyázzon, hanem a Szut. 382. pontja azon rendelkezéséről, hogy az utasok megfigyelése céljából a várótermekben, éttermekben is körül kell néznie, hogy figyelni kell a vasúti és postai szállítmányok ki- és berakását, — sem szabad megfélekednie.

A berobogó vonatot a járőr legtöbbszor — igen helyesen — katonás állásban várja, de az már nem lenne helyes, ha a vonat megállása után is egy helyben maradna s az utasokat tekintetre sem méltatná. Az ilyen járőr eredményt nem érhet el, hiszen a szolgáltatás leglényegesebb részének elvégzésére rendelkezésére álló idő a lelkiismeretesen szemlélődő csendőrnek is csak ritkán elég arra, hogy mindenkit tényleg meglásson és megfigyelhessen. A leszálló utasok megfigyelését azon elvek szerint kell természetesen végeznie, mint azt a felszálló utasoknál említettem. A különbség mindössze az, hogy a leszálló utasok között sokkal rövidebb idő alatt kell kiválogatni azokat, akiket tovább figyelnie, vagy igazoltatnia kell. A vasúti személyzet, de különösen a jegyeket átvevő kapus lehet ebben a járőr segítségére, aki rendszerint szívesen vállalkozik arra is, hogy az elvett jegyek közül az idegen egyének jegyeit külön rakja.

Az utasok megfigyelése és igazoltatása igen gyakran szükségessé teszi azt is, hogy a járőr tagjai egymástól elváljanak. Ezt a Szut. 268. pont intézkedései meg is engedik. A nehézkesség bűn; személyesnek, rugé-

konyrak kell lenni, akkor és úgy kell cselekedni és viselkedni, amikor és ahogyan a helyzet parancsolja. Arra is szükség lehet, hogy a járőr tagjai egymástól elváltak, a berobogó vonat különböző oldalain helyezkedjenek el, részben, hogy a tilos oldalon fel vagy le ne szállhasson senki, részben, hogy a csendőr megtudja, hogy ki, miért akart ott le- vagy felszállani. Különösen kell vigyázni a tehervonatok érkezésénél, melyeket a szomszéd sínparókron álló szerelvények leple alatt könnyen és észrevétlenül lehet megközelíteni, vagy elhagyni.

A Szut. 382. pontja szerint „szükség esetében meg van engedve, hogy a csendőr a vonaton lévő utasok szemügyre vetése céljából a különböző kocsiosztályokat bejárja, emiatt azonban a vonatok elindulását késleltetni nem szabad”. Itt az utasítás módot ad a csendőrnek arra, hogy a vasúti kocsik bejárásával meggyőződhessék arról, nem utazik-e olyan egyén, ki valamely bűncselekményt követett el, vagy akit a csendőrség keres. Ilyenkor az éles megngyelőképeség, kellemes emberismerettel párosulva, fogja a csendőr fellépéséhez a szükséges támpontokat nyújtani. Kettőzött nyelvennel kell olyan esetben végezni a vonatátvizsgálást, midőn a járőr az utasok között valakit személy szerint keres.

Kétségtelenül célszerű lenne, ha az összes forgalmasabb állomásokon állandóan vasútügyi leti szolgálatot teljesítenének járőreink, de ez a létszámviszonyok miatt nem vihető keresztül. Az említett elv szerint vezényelt gyakori vasútügyi leti szolgálat azonban azt eredményezné, hogy idővel a vasúti személyzet, de az utasok is megtanulnák, hogy ügyeik elintézését melyik állomáson várhatják a csendőrség járőreitől.

A vasútügyi leti járőrnek, mint ismeretes, a Szut. 105. pontjában foglaltak szerint jelentkezői kötelezettségei is vannak. Szolgálatának ellátásában azonban e kötelezettség nem gátolhatja, mert a Szut. hivatkozott pontja szerint: „A szolgálatban álló járőrök portyázás, illetőleg külső szolgálat közben — ha szolgálatuk őket abban nem akadályozza — minden előljárónál, kívül találkoznak, jelentkezni kötelesek. Feljebbvalónál, valamint a 103. pontban felsorolt polgári személyeknél (miniszterek, államtitkárok, stb.) csak akkor, ha ezek őket megszólítják.” A járőrnek tehát csak előljárónál kell jelentkeznie és csak akkor, ha szolgálatában ebben nem akadályozza. A jelentkezői kötelezettség tehát a szolgálat pontos teljesítésétől a csendőr figyelmét el nem vonhatja.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni azt sem, hogy milyen fontos a közbiztonsági szolgálat minden ágában a közszolgálati alkalmazottakkal való megértő, jó viszony. Elsősorban áll ez a vasúti személyzetre, kik a csendőrség támogatását gyakran veszik igénybe s így már a kölcsönösség folytán is számíthatunk segítségükre. A vasúti személyzet oadaó támogatása több bűncselekmény kiderítését eredményezte már, melyeket enélkül alig értek volna el az örsök. A közelmúltban az egyik örsállomás székhelyén az adóhivatalt törték fel ismeretlen tettesek s igen nagy értékeket loptak el onnan. A lopás felfedezése után az örsparancsnok nyomban a vasúti állomásra küldött járőröket, hogy a vasúti személyzettől érdeklődjenek az éjjeli utasok után. Az egyik forgalmi hivatalnok, kit a járőrök a többi vasúti személyzethez hasonlóan az utasok megfigyelésére felkértek, a kora hajnali vonatnál olyan utast látott, kit nem ismert s aki három jegyet váltott Budapestre. Utánuk nézett az állomás körül, de sehol

nem látta sem a jegyváltót, sem társait. A málházót is elküldte a felkeresésükre, de az sem találta az idegeneket. Most már a vonat beérkezésekor figyelte az eltűnt utasokat, kik a vonat indulásának pillanatában kisebb csomagokkal ugrottak fel a vonatra. E megfigyelés adatait azután a vonatkísérő személyzet előadása egészítette ki, melyből kiindulva, csakhamar helyes nyomra talált az örs s párnapos lelkiismeretes munka a tettesek kézrekerítését eredményezte. A megértő együttműködés tehát — mint az említett eset igazolja — a közbiztonsági szolgálat érdekeinek előmozdítását eredményezi. Ne feledjük azonban, hogy részünkről a vasúti személyzet támogatása nem szívesség, hanem a Szut. 382. pontjában előírt kötelességünk. („A szolgálatban álló vasúti személyzetet szolgálatában és az üzleti szabályzatok megtartása körül támogatni kell és személyüket minden támadás vagy erőszakoskodás ellen meg kell védeni!”)

A vasúti forgalom zavartalanságát, a vasúti építmények védelmét — mint ismeretes — törvény biztosítja. A közönség magatartását a vasúti üzletszabályzat — melyet a Szut. előbb idézett szakaszában említ s amelyet törvény hagyott jóvá — szabályozza.

Főbb rendelkezéseit, melyeket a vasútügyi leti szolgálatot teljesítő járőrnek ismernie kell, megemlítem:

Az utazó személyek kötelesek a pálya üzletrendje és biztonsága fenntartására kibocsátott szabályokat megtartani. (93. §.) Az utasnak menetközben tartózkodnia kell a fel- és leszállástól, az ajtók szükségtelen kinyitásától. (95. §.) Tilos engedély nélkül a pályára, párkányokra, stb. lépni, a sorompókat önhatalmúlag megnyitni, ezeken áthágni vagy átbújni. (96. §.) A pálya közvetlen közelében állatokat csak felügyelet mellett szabad legeltetni s gondoskodni kell, hogy a pályára vagy tartozékaira ne lépjenek. (97. §.) Tilos a pályának és tartozékainak megrongálása, vagy megváltoztatása, valamint a sinekre vagy ezek mellé bárminő tárgyat tenni, jelzéseket utánozni, vagy üzleti járműveket megrongálni. (98. §.) A szomszédoknak tartózkodniuk kell mindentől, ami a pálya és tartozékainak fennállását vagy használatát veszélyezteti. (99. §.) Minden olyan cselekmény tilos, mely által a föld porhanyóssá válik, vagy földsikamlások vagy kőomlások idéztethetnének elő. (100. §.) Ha rendőri vagy bírói letartás segélye kéznél nincs, a vasúti alkalmazottak is letartóztathatják a szabályok áthágóit, kik a hozzájuk intézett intést nem követik, vagy az üzletbiztonságát veszélyeztető cselekményt már elkövették. (102. §.) A vasúti személyek hivatásuk teljesítésében közhivatalnokok gyanánt járnak el s mint ilyenek részesülnek a törvény oltalmában. (103. §.) E szabályok megszegői a Kih. Btkv. 111. §-ában meghatározott kihágást követik el. Tilos a vasúti kocsikban kifüggesztett hirdetések és utasítások letétele is, mely a Kih. Btkv. 47. §-ába ütközik. Tűzveszélyes, robbanó tárgyakat, töltött fegyvereket, lőport, stb. személykocsiba vinni nem szabad. (Ezen tárgyak szállítását az 1886. évi 24.186. számú K. M. rendelet szabályozza.)

Köztudomású dolog, hogy a vasút az a hely, hol minden rendű és rangú egyén, bel- és külföldi egyaránt összejön. Az ország egyik részéből a másikba igyekvő utas, legyen katona vagy polgár, a vasútügyi leti járőr magatartásából kiindulva alkot magának kedvező vagy kedvezőtlen véleményt az egész testületéről. Sajnos, a kedvezőtlen véleményhez sokkal kevesebb

Olasz katonai repülők látogatása Budapesten, a mátyásföldi repülőtéren.

helytelen viselkedés elegendő, mint amennyi helyes és ügyes magatartás szükséges a kedvező vélemény kialakulásához. Az állomásokon a csendőrijárőr tehát mindig arra gondoljon, hogy ő a testületet képviseli, mert megjelenésétől és felszerelésétől kezdve minden mozdulata, fellépése, beszédmodora számos egyén bírálatának van kitéve. Kettőzött figyelemmel, tapintattal s mindenkor teljes önmérséklettel viselkedjék a járőr az utazó közönséggel szemben, anélkül azonban, hogy a csendőrt jellemző komoly határozottságából bármit is engedne. Feszés, katonás és önérzetes magatartása csak elismerést válthat ki mindenki részéről, aki őt látja, vagy vele érintkezik.

Mozgó vonatoknak és azok utasainak megfigyelése már inkább a nyomozó alosztályok hatáskörébe tartozik. Az őrsök és az egyes csendőrök azonban ezen a téren is értékes szolgálatot teljesíthetnek. A vasúti kalauzok minden szívességre kaphatók, amelyet a saját szolgálatuk mellett el tudnak végezni, fontos azonban, hogy különösen az állandó vasútügyi letti szolgálatot teljesítő őrsök érintkezésben legyenek velük. A szolgálaton kívül utazó csendőrök is hasznos megfigyeléseket végezhetnek a vonaton s a szolgálat érdekében cselekszenek, ha észleleteiket az illetékes őrsökkel vagy járőrökkel közlik.

Végül megemlítem, hogy a lapunk 1925. évfolymának 400. oldalán megjelent „A vasútbiztosítás” című közlemény sok olyan tudnivalót tartalmaz, amelyeket a vasútügyi letti szolgálatban való kiképzésnél is jól felhasználhatunk.

A tiszazugi tömegmérgezés.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(6. közlemény.)

60. *Dari Julianna* 3 éves csecsemőt anyja Dari Jánosné szül. Kis Eszter mérgezte meg. Az anyakönyvi kivonat szerint a csecsemő veleszületett gyengeség következtében halt meg. A nyomozást besúgás alapján folytatták le. A nyomozó járőr a feljelentést megtette, a gyanúsítottat szabadlábon hagyta. Az exhumálás abban az időpontban, amikor ezen cikk anyaga összeállításra került, még ismeretlen volt. A nyomozás adatai szerint a mérgezés tettestársai Fazekas Gyuláné, Fazekas Mária és a gyanúsított édesanyja, Kiss Lászlóné voltak.

61. *Dari Eszter* 21 napos csecsemőt, aki ikertestvére volt a 60. szám alatt tárgyalt Dari Juliannának, ugyancsak anyja mérgezte meg. Az adatok azonosak a 60. szám alattiakkal.

62. *Zöllei Erzsébet* 1 napos csecsemőt természetes anyja Zöllei Erzsébet mérgezte meg. Exhumálás eredménye ismeretlen.

63. *Kálmán János* 75 éves cibakházi lakost felesége szül. Vincze Julianna mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint vizibetegségben halt meg 1928-ban. A nyomozást névtelen levél alapján folytatták le. A tagadásban levő gyanúsított ellen a járőr megtette a feljelentést, — az exhumálás el lett rendelve, de ezen adatok összeállítása időpontjában annak eredménye még ismeretlen volt.

64. *Takács Adám* 71 éves nagyrévi lakost leánya Köles Tamásné szül. Takács Rozália mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint Takács Adám 1928-ban gyomorátífürödés következtében halt meg. Nyomozás, exhumálás mint fentebbi pont alatt.

65. *Sziji Gerzson* 56 éves nagyrévi lakost felesége szül. Kiss Terézia mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint gyomorfekély következtében halt meg 1929-ben. Nyomozás lefolytatása, exhumálás, mint fentebbi pontban.

6. *H. Nagy Ferencné* 71 éves cibakházi lakost az ügyészségre érkezett névtelen feljelentés szerint ismeretlen tettes mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1929 február 19-én megfagyás következtében halt el. A felhívás folytán bevezetett nyomozás megállapítani nem tudta a tettest, illetve azt állapította meg, hogy gázmérgezés és megfagyás következtében halt meg nevezett. Ügyészség a további eljárást beszüntette.

67. *Id. Kókai László* 75 éves nagyrévi lakost gondozója, Szürszabó József mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1929 február 24-én halt meg aggkori végegyengülésben. A nyomozást az örsre érkezett és a leánya által írt (Borbély Jánosné szül. Kókai Julianna) feljelentés alapján folytatták le. Erősebb gyanuok nem merültek fel, az ügyészség az exhumálást mellőzte és az eljárást beszüntette.

Ebben a 67 esetben tettek feljelentést a cibakházi örskörletben nyomozó járőrök.

Nézzük az összesítést Tiszakürtön:

1. *Vincze Benjámín* 34 éves tiszasasi lakost felesége, jelenleg Rabb Lászlóné szül. Szilágyi Emilia tiszakürti lakos mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint elmebajban halt meg 1901-ben. Az ügyészség az eljárást, tekintettel az állítólagos elkövetés időpontjára (elévülés) az eljárást beszüntette.

2. *Özv. Cservenka Józsefné* 52 éves cibakházi lakost menyje Cservenka Józsefné szül. D. Szabó Mária mérgezte meg. Anyakönyvi adatok csak részben ismeretesek, meghalt 1917-ben. A nyomozást besugás alapján folytatták le. A nyomozó járőr gyanúsítottat augusztus 12-én elfogta, azonban a tagadásban lévő gyanúsítottat az ügyészség szeptember 15-én szabadlábra helyezte, mert az exhumálás napján a megmérgezett sírját nem találták meg. Később azonban a sírhely azonosságát hatóságilag megállapították, a vegyvizsgálat eredménye az adatok összeállítására időpontjában ismeretlen volt. A gyanúsított a mérget Nagyrévről Csordás Bálintnélől kapta.

3. *P. Kiss István* 50 éves tiszakürti lakost felesége, szül. Kemenczei Rozália mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint P. Kiss István 1920-ban alkoholemérgezésben halt meg. A nyomozást besugás alapján folytatta le a tiszakürti örs járőre. A tagadásban lévő gyanúsítottat szabadlábon hagyta, aki azonban a további következményektől való félelmében marólúgot ivott és négy napi kínlás után a szolnoki kórházban meghalt.

4. *Szabó István* 68 éves nagyrévi lakost, testvére leányának Szabó Eszter és ennek férje, Szabó László tiszakürti lakosok felbujtására Csordás Bálintné nagyrévi lakos mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint Szabó István szív-szélhűdés következtében halt meg. A nyomozást névtelen levél és besugás alapján folytatta le a tiszakürti örs. Június 29-én elfogta a Szabó házaspárt, akik a nyomozás alatt a cselekményt beismerték, később azonban a vizsgálóbíró előtt beismerték a vallomásukat visszavonták. Az exhumálás pozitív eredményt hozott.

5. *Id. Madarász József* 45 éves tiszakürti lakost menyje és fia (ifj. Madarász Józsefné szül. Kollár Mária) mérgezték meg. A mérget Szabó Lászlónélól vették 1 millió koronáért. Az anyakönyvi adatok szerint a megmérgezett 1925-ben agylágyulás következtében halt meg. A nyomozást besugás alapján folytatták le, a gyanúsítottak a bűncselekmény elkövetését beismerték, az exhumálás eredménye pozitív volt. Tettestársuk volt a cselekménynek végrehajtásában a megmérgezett felesége is, aki süketnéma s ezért a nyomozás alkalmával nem volt kikérdezhető. Az ügyészség később meghagyást adott az öreg Madarászné elfogására, az ügyészségen egy süketnéma kikérdezte és ő is beismerte, hogy férjét „id. Madarász Józsefet közös elhatározással megmérgezték.

6. *Szabó Mihály* 64 éves tiszakürti lakost veje Szabó László és ennek felesége (az elhalt leánya) Szabó Eszter mérgezték meg. Az anyakönyvi adatok szerint Szabó Mihály 1925-ben gyomorelpenészesedésben halt meg. A nyomozást a tiszakürti örsre érkezett névtelen feljelentés alapján indították meg. A gyanúsítottak a nyomozás alkalmával a cselekményt beismerték, később a vizsgálóbíró előtt tagadtak. Az exhumálás eredménye pozitív. A gyanúsítottak a nyomozás adatai szerint Csordás Bálintné nagyrévi lakostól kapták a mérget. (Lásd az 5. és 6. szám alattiakat is.)

7. *Szücs István* 73 éves tiszakürti lakost leánya Cseri Lajosné szül. Szücs Lidia mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint a megmérgezett 1926-ban aggkori végegyengülésben halálozott el. A nyomozást besugás alapján folytatták le. Az exhumálás pozitív eredménnyel járt, a gyanúsított ennek dacára tagadásban maradt.

8. *Szücs Istvánné* 71 éves tiszakürti lakost leánya, Cseri Lajosné mérgezte meg. Szücsné egy napra férje halála után halt meg. (Többi adataira nézve lásd 7. szám alatt.)

9. *Szakács Dániel* 42 éves tiszakürti lakost felesége, jelenleg Rabb Lászlóné szül. Szilágyi Emilia mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint Szakács 1926-ban szívizom-elfajulásban hunyt el. A nyomozást besugás alapján folytatták le. A gyanúsított tagadt. A vegyvizsgálat lelete pozitív. (Lásd az 1. pont alattiakat.) A gyanúsított első ízben Vincze Benjáminnak, második ízben Szakács Dánielnek volt a felesége, jelenleg Rabb Lászlóné.

10. *Józsa Antal* 46 éves tiszakürti lakost felesége szül. Szücs Eszter, továbbá fia ifj. Józsa Antal és ennek vadházastársa Zámbo Mária úgy mérgezték meg, hogy Szabó Lászlónéval (Szabó Eszter) összebészélve, Szabó Eszter mérgezett levest főzött és ezen levest felesége, fia és fiának vadházastársa az elhaltak három ízben adták be. Az anyakönyvi adatok szerint Józsa Antal 1929 február 25-én halt meg Kunzentmártonban. A nyomozást besugás alapján folytatták le. A három gyanúsítottat a nyomozó járőr elfogta, mind a hárman tagadták a terhekre rótt cselekményt, az exhumálás pozitív eredményt hozott.

A tiszakürti nyomozások eredményeként — amint a fentiekből láthatjuk, — 10 följelentést tett az örs.

Nagyréven és Tiszakürtön, a mérgezések e két főhelyén kívül még Rákóczi falván folytatnak nyomozásokat a szolnoki szárnyparancsnokság területén, itt azonban pozitív eredmény nem volt felmutatható.

A szolnoki szárny területén kívül is folytak nyomozások, ezeknek rövid története a következő:

Danielovics Zsigmond százados szárnyparancsnok 1929 augusztus 31-én egy névtelen levelet kapott, mely szerint Öcsöd községben is történtek mérgezések. Ezen levelet a szolnoki szárnyparancsnok az illetékes orosházi szárnynak továbbította. Az öcsödi örs lefolytatta a nyomozást, a jelentésfoglalmány tanúsága szerint egy gyanús haláleset fordult elő két gyanúsítottal, a nyomozás adatai azonban azt bizonyítják, hogy ebben a községben mérgezés nem fordult elő.

Fentebb nevezett százados szárnyparancsnok augusztus 12-én Szabó alhadnagy tiszaföldvári szakaszparancsnokot átküldte Ókésckére, mivel Nagyréven adatok merültek fel arra, hogy a nagyrévi mérgezések számai Ókésckén is megtalálhatók. Ókésckén 7 ügyben indult meg a nyomozás. Ezen nyomozásból kifolyólag a kecskeméti ügyészség 4 esetben rendelte el az exhumálást, ami szeptember 28-án és 29-én ment végbe. Október 3-án az újkécskei örs újabb mérgezések ügyében vezette be újra a nyomozást, melyeknek részletes eredménye előttem ismeretlen. Kétségtelenül megállapítást nyert azonban, hogy a nagyrévi mérgezési ügyekkel a kécskei mérgezések összefüggésben vannak. Az összefüggést igen könnyen meg lehet találni. Fazekas Gyuláné, az öngyilkosságot elkövetett nagyrévi bábaasszony két éven át Kécskén lakott.

Ez lenne a tiszazugi mérgezések vázlatos története 1929 októberig, azaz addig az időpontig, amíg a csendőrség az ezen ügyekben folytatott nyomozó munkáját nagyrészt befejezte s amikor a Nagyréven működő 4 járőr anyaörseire bevonult.

Vessünk talán most egy pillantást a szolnoki ügyészség fogházára, amelynek cellái megteltek a mérgezési ügyekben gyanúsítottakkal. Mi történt velük tovább? Hoztak-e és mily változásokat az ügyészségen történt kihallgatások, milyen kezelésben, elhelyezésben stb. részesültek a vizsgálati foglyok és egyáltalában merültek-e fel oly momentumok, melyeknek megemlítése érdekes vagy tanulságos lehet?

A szolnoki fogház cellái megteltek, a cellák száma kevésnek is bizonyult ahhoz, hogy a vizsgálati foglyokat, valamennyit külön-külön, lehetett volna elhelyezni. Ezt különben a perrendtartás sem írja szigorúan elő. — a

vonatkozó rendelkezés azt mondja, hogy a vizsgálati foglyokat „lehetőleg” külön kell elhelyezni.

A csendőrség munkája 1929 október végével — eltekintve egyes felderítetlen ajróbb részletek megállapításától — véget ért és a munkát átvette most az ügyészség.

Borsos József ügyészségi elnök és Kronberg János királyi ügyész szinte elképzelhetetlen sok erőt, energiát követelő munkát végeztek, amikor lehetővé tették, hogy ezekben az ügyekben alig egy-két hónap múlva a törvényszék már első tárgyalását megtarthatta. A vádat minden egyes esetben Kronberg János királyi ügyész képviselte, ezeken a tárgyalásokon, amelyeket — hogy ez a tiszazugi bűnper a maga teljes egészében világosan rajzolódjék elének, persze megint csak vázlatosan és nagy vonalakban — alábbiakban ismertetni fogok.

1929 december 13-ára tűzték ki az első tárgyalást Holyba Károlyné, Sebestyén Bálintné, Lipka Pálné és Köteles Istvánné bűnügyében. A tárgyalást, mint az utóbbi évek legnagyobb bűnügyét, sajnos, nem éppen örvendetes, óriási érdeklődés előzte meg nemcsak az országban bent, hanem külföldön is. A külföldi sajtónak számos képviselője jelent meg ezen a tárgyaláson.

Amint az általam fentebbi pontok szerint ismertetet esetekből megtudhatjuk, Holybánét férje megmérgezésével vádolta az ügyész, Lipka Pálné a legsúlyosabb váddal terhelt, három rendbeli gyilkossággal és egy rendbeli felbujtással vádolva állt a bíróság elé. Ő mérgezte meg Kardos Áront, Zsiros Györgyöt és Zsiros Györgynét, akit gondozásába fogadott azzal az egészséggel, hogy haláluk után a vagyont ő (Lipkáné) örökli. Köteles Istvánné pedig felbujtotta arra, hogy férjét, Kókay Lászlót megölje.

Köteles Istvánné ellen egyrendbeli gyilkosság büntette miatt emelt vádat az ügyész, mert férjét, Kókay Lászlót arzénoldattal megölte; végül Sebestyén Bálintné mint felbujtó ellen, aki Holybánét felbátorította, hogy férjét ölje meg és kitanította, hogyan kell a mérget használni.

Holybánéről és Sebestyénéről már megemlékeztünk. Ők voltak azok, akiket Bartók őrmester a pihenőhely konyhájába bezáratott, ő maga pedig az ágy alatt elbújva kihallgatta beszélgetésüket. Tudjuk azt is, hogy ez alkalommal a két asszony először Bartók őrmester, majd tanuk előtt részletes beismerő vallomást tett. Nagy fontossággal bírt a tárgyalást vezető elnök és ítélkező bírák kezében a betérjesztett s minden részletre kiterjedő csendőri jelentés, mert a vádlottak a főtárgyaláson beismerő vallomásukat visszavonták s az csendőri jelentés adta meg a tárgyalást vezető elnöknek és ügyésznek a lehetőséget, hogy a most tagadásban lévő vádlottakra az elkövetett bűncselekményeket rábizonyítsák.

Holyba Károlyné és Sebestyén Bálintné a csendőrség és vizsgálóbíró előtt teljes beismerésben voltak. A főtárgyaláson tagadott ugyan Holybáné, de azt beismerte, hogy 80 pengőt adott Fazekas Gyulánának az „orvosságért”, már pedig, — amint a törvényszék indokolásában kimondotta — semmi körülmények között nem lehet elhinni, hogy 80 pengőt adjon egy szegény asszony orvosáért. Neki tudnia kellett, hogy mérget kapott, azért ilyen drága. Sebestyéné is visszavonta előbbi vallomását, de a tárgyalásvezető elnöknek éppen a csendőri jelentésre támaszkodó keresztkérdéseinek súlya alatt beismerő anynyit, hogy Holyba Károlynét Fazekasnéhoz küldte. A törvényszék már ezt a beismerést is elegendőnek találta arra nézve, hogy az eddig tett beismerő vallomások alapján a bűnösséget kétségtelenül megállapítsa.

Lipka Pálné is teljes beismerésben volt annak idején

a kikérdezést eszközlő csendőrijárőr előtt. A vizsgálóbíró előtt változtatott ugyan vallomásán és azt állította, hogy az ura kényszerítésére követte el a mérgezést, a törvényszék azonban ezt a védekezést ugyancsak nem fogadhatta el, lehetetlennek tartotta, hogy ez így történt volna és ez a fenyegetés csak a vizsgálóbíró előtt jutott eszébe Lipkánának. Hiszen ebből a halott férjének úgysem támadhatott semmiféle joghátránya. Ezt tehát már előbb is elmondhatta volna.

Köteles Istvánné, aki a csendőrök és vizsgálóbíró előtt ugyancsak teljes beismerésben volt, a főtárgyaláson szintén tagadni próbált, de beismerte például, hogy Lipkáné azt mondta neki, hogy száz orvos sem fogja tudni megállapítani, hogy miben halt meg az ura. Egyébként Kötelesné volt férjének, Kókay Lászlónak koporsójában megtalálták a mérget tartalmazó üveget is. Természetesen mind a négy esetben súlyos bizonyítékul szolgált az is, hogy az exhumált holttestek mindegyikében megtalálták az arzént.

Holybánét, Sebestyénét és Köteles Istvánnét a törvényszék életfogytig tartó fegyházra, Lipka Pálnét pedig kötél általi halálra ítélte.

Két hét múlva, december 27-én Takács Sándorné és Csabai Gyuláné ügye került a törvényszék elé. Takács Sándorné ellen az volt a vád, hogy apósát, Csabai Gyuláné ellen pedig, hogy férjét mérgezte meg.

Takács Sándorné mindvégig tagadta bűnösségét, bár a csendőri nyomozás szerint beigazolást nyert, hogy az asszony az apósa halála előtt légyapapírt vásárolt, hogy ő tartózkodott állandóan az öreg közelében, továbbá, hogy az asszony anyagilag is érdekelve volt, mert három hold földet és egy fél házat örökölt az apósától, végül hogy a nyomozás során hevesen tiltakozott az ellen, hogy apósán hányás, hasmenés, — tehát az arzénmérgezés tünetei — mutatkoztak volna, noha később a vegyvizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy az elhunyt apósa, Takács László arzénmérgezésben halt meg.

Itt ennél az esetnél, ennek az esetnek tárgyalásánál szembeszökő jelenséggé mutatkozik a vádlottnak állhatatos tagadása a súlyos bizonyítékokkal szemben és ugyancsak ilyen makacs tagadással találkozunk valamennyi olyan esetben, amikor olyan asszonyok tárgyalását tartották, akik a nagyrévi nyomozásoknak nem az első, hanem egy későbbi időszakában kerültek a csendőrség őrizetébe. Akkor ugyanis, amikor Nagyréven és Tiszakürtön az első esetek napvilágra kerültek s az ország a sajtó útján tudomást szerzett ezekről a mérgezésekről, számos ügyvéd utazott ki Tiszakürtre és Nagyrévre. Az első időszakban, azaz a nyomozás kezdeti stádiumában az őrizetbe vett asszonyok egészen másként vallottak, mint azok, akik a kiszivárgó híreken okulva, részint egymás között tanulva, részint ügyvédi tanáccsal és útbaigazítással kerültek kikérdezés alá. Takács Sándorné is ezek közé tartozott és különösen jellemző volt ezekre az asszonyokra — amit a királyi ügyész több ízben hangoztatott a vádbeszédekben —, hogy jól ismerték az arzénmérgezés tüneteit és erősen tagadták, tiltakoztak, amikor a tárgyalás folyamán az elhalálozás körülményeinek boncolgatásánál azt a kérdést kapták, hogy hányt-e az elhunyt? volt-e hasmenése? rángó görcse? stb.

A bíróság Takács Sándornét felmentette, mert kétségtelenül bebizonyosodott ugyan, hogy Takács Lászlót arzénrel megmérgezték, de nem talált teljesen megnyugtató bizonyítékot arra, hogy nevezett a vádlott mérgezte meg.

Mikor az elnök a felmentő határozatot kihirdette, Takács Sándorné magánkívüli örömeiben, hangos „kezit csó-

kolom”, „kezit csokolom” köszönéssel rohant ki a tárgyalóteremből, mintha attól tartott volna, hogy hirtelen meggondolják a dolgot és visszatartják.

Csabai Gyuláné a csendőrök előtt, nemkülönben a vizsgálóbírói kihallgatás során, később pedig két fogházör jelenlétében beismerte, hogy férjét ivóvízbe kevert arzénnel megmérgezte, ezt a vallomását azonban a törvényszéki tárgyaláson visszavonta. A tanúkikérdezések alkalmával az egyik fogházfelügyelő azt adta elő, hogy a védő szerinte burkolt tanácsot adott a vádlottnak, hogy vonja vissza vallomását. Hallotta ugyanis, amikor a védő azt mondta Csabainénak: „Bizonyára azért tett beismerő vallomást, hogy a magánzárkából kikerüljön.”

Csabai Gyulánét a törvényszék 15 évi fegyházra ítélte. Bebizonyítottak vette, hogy a vádlott adta be az arzént a férjének. Ezt özvegy Csabainénak a csendőrség és a vizsgálóbíró előtt tett részletes vallomása igazolta. Ezt a vallomását ugyan a vádlott később visszavonta, de a visszavonást semmiféle indokkal megmagyarázni nem tudta. Enyhítő körülménynek vette a bíróság a megmérgezett férj iszákosságát és durva bánásmódját.

A harmadik törvényszéki tárgyaláson a két rendbeli gyilkosság és egy rendbeli gyilkosság kísérletének büntetével vádolt Kardos Mihályné és a három rendbeli gyilkossággal vádolt Földvári Károlyné ültek a vádlottak padján.

A vád szerint Kardosné a férjét és fiát mérgezte meg, Földvári Károlyt pedig mintegy 8 évvel ezelőtt el akarta tenni láb alól. Fiát azért mérgezte meg, mert munkakerülő volt, iszákos és beteges. Az anya félt, hogy a fiú az egész vagyont el fogja tékozolni. A férjének azért kellett meghalni, mert az asszony ráúnt. Földvári Károlyt pedig azért akarta megmérgezni, mert a férfi visszautasította felkínált szerelmét. Ami nem sikerült a szerelmes asszonynak, néhány évvel később sikerült a hitese feleségnek.

Földvári Károlyt a felesége, Dari Julianna mérgezte meg arzénnel azért, mert a harcstérről nagybetegen hazakerült ember teljesen az italozásnak adta magát. Férje után vadházastársa kapta az arzént, majd édesanyját küldte a másvilágra, hogy házát és nyolc hold földjét örökölje.

Elsőnek Földvárinét hallgatták ki. Mindent tagadott. Ugyanazt a benyomást keltette, mint a már előzőleg tárgyalt Takács Sándorné. Valahonnan megtanulták, hogy van két fegyverük, amelyeket ebben az arzénperben közvetlen és kétségbevonhatatlan bizonyítékok híján, egyszerűen lehet érvényesíteni. Egyik: a merev tagadás. A másik: a megmérgezett halálát megelőző oly szimptomák megjelölése, amelyek nem azonosak, vagy pláne teljesen ellentétes az arzénmérgezés tüneteivel.

Kardos Mihályné ügyének tárgyalása azért volt szenzációs, mert ő volt az egyedüli a vádlottak közül az egész bűnper tárgyalása folyamán, aki teljesen megtört és bűnét beismerte. A tárgyalás első napján részben visszavonta, részben megváltoztatta a csendőrség és vizsgálóbíró előtt tett vallomását, de a második napon igazi töredelmességgel mondotta el szörnyű titkát és a tárgyalóteremben nagy csendben, feszült izgalomban hallgatták a méregkeverő asszony önleplezését.

A fia hétéves kora óta beteges volt. Villamoskalauznak állt be, de onnan betegsége miatt elbocsátották. Hazajött Nagyrévre és lopott. Csendőrkézre került, amit Kardosné nagyon szegyejt. Egyébként is mindig lopott. Kártyázott s ha a kártyázáshoz nem volt pénze, akkor is mindig lopott. Fazekasnénak panaszkodott és Fazekasné adta a tanácsot, hogy pusztítsa el a fiút, így legalább elkerüli a börtönt. Fazekasné azután egyszer a fia levesébe kevert arzént, egy másik alkalommal pedig kávéjába öntötte a

mérget. Egy hétre ennek a kávénak elfogyasztása után a fia meghalt. Hasonló módon végzett Kardosné a férjével, akinek háromszori adagolásban adta az arzént, egyszer pálinkába, két ízben pedig borba keverve.

A törvényszék Kardos Mihálynét kötél általi halálra ítélte, Földvári Károlynét azonban elegendő bizonyítékok hiányában — éppen úgy, mint Takács Sándornét — felmentette.

Az ítélet kihirdetése után a királyi ügyész azt az indítványt terjesztette elő, hogy a törvényszék a felsőbb bíróság ítéletéig rendelje el Földvári Károlyné további fogvatartását. A törvényszék az ügyészi indítványnak helyt adott és elrendelte Földvári Károlyné további fogvatartását.*

(Folytatjuk.)

* A tábla később a törvényszék ítéletét jóváhagyta és Földvári Károlynét szabadlábra helyezték.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Forradalmi pulykalopás nyomozása.

Nyomozta és írta: NÉMETH ISTVÁN XV. tiszthelyettes, őrsparancsnok (Mesztegnyő).

Az eset 1919-ben történt. Akkor a csurgói őrsön mint vizsgázott alörmester, őrsparancsnokhelyettes teljesítettem szolgálatot. Február 25-én a reggeli órákban megjelent az őrsön Kocsis János csurgó-újmajori lakos, intéző kocsisa és egy levelet adott át Horváth Ferenc I. járásörmesternek, volt járásparancsnokomnak, amelyben nevezett tudomására hozta az őrsnek, hogy aznap virradóra a pusztán lévő baromfióláról ismeretlen tettesek a lakatot lefeszítették és onnan három darab fehér és egy darab barnatollú magpulykáját 800 korona értékben elloptak.

Az eset tudomásulvétele után Horváth járásörmester engem és Janzsó György csendőrt, — jelenleg törzsörmester — vezényelt ki a nyomozás megejtésére.

Hogy a helyszínen minél előbb megjelenhessünk, a levelet hozó kocsissal kocsin mentünk ki Újmajorba. Az intéző felesége sírva fogadott bennünket, nagyon sajnálta az eltűnt pulykákat, mert, — amint mondotta — csak ez a négy darab maradt meg régebbi nagy pulykaállományából, ezeket meghagyta magnak s most ezeket is ellopták.

Megérkeztünk után nyomban a helyszíni szemle megejtéséhez fogtunk, de ott az ajtóról lefeszített lakaton kívül semmit nem találtunk. A tettesek nyomainak megállapítására még csak gondolni sem lehetett, mert a föld fagyos volt, de ettől eltekintve, amikor a lopást észrevették, a kíváncsiskodó cselédség összesereglett ott és az esetleg visszamaradt nyomokat természetesen széttaposták. A lakatot magunkhoz vettük és a majorbeli cselédség körében kezdtünk puhatolni aziránt, hogy az istálló-

ban alvó, később lefekvő nőtlen cselédek nem találkoztak-e valakivel, mikor aludni tértek? Nem fordult-e meg valaki idegen a pusztán? Nem volt-e látogatója valamelyik cselédnek az éj folyamán? Nem volt-e előző nap szálláskérő a pusztán? Mindezekre a kérdésekre, puhatolódzásokra nemleges volt a felelet, illetve eredmény.

Az éjjeli őrt is kikérdeztük, hogy éjjeli őrködése alkalmával nem látott-e gyanus egyént a majorban vagy nem észlelt-e valami olyan gyanus körülményt, ami valamelyes támpontot nyújthatna a további nyomozásra? Az éjjeli őr semmiféle felvilágosítást nem tudott nyújtani. Hivatkozott arra, hogy egész éjjel nagyon sötét volt s így, míg ő a nagykiterjedésű major egyik részén járt, addig a tettesek a major másik részén cselekményüket könnyen végrehajthatták.

Miután a majorban semmi nyomot, semmi közelebbi felvilágosítást beszerezni nem sikerült, inkább csak úgy találomra Szentá község felé vettük utunkat, mely a majortól 4 kilométer távolságra fekszik. Talán azért ide, mert ez a község volt a majorhoz a legközelebb. A majorból a községbe vezető gyalogúton egy frissen eldobtnak látszó szopókás cigarettavéget találtunk, amit magunkhoz vettünk, gondolva, ki tudja nem lesz-e még arra szükségünk?

Szentá község a berzencei örskörletben volt, ahonnan az eset megtörténte előtt kb. egy félévvel lettem a csurgói örsre áthelyezve, itt tehát alapos helyi és személyi ismerettel rendelkeztem. A déli órákban érkeztünk Szentára és nyomban megkezdtük a puhatolást a lopott pulykák tettesei után. Legelőször is a szentai vasutállomáson érdeklődtünk a vasuti személyzettől, hogy nem láttak-e valakit, aki akár vonaton, akár gyalogszerrel a vasut mentén baromfit szállított volna? Hiába volt azonban az érdeklődésünk, senki semmiféle felvilágosítással nem tudott szolgálni.

Farsang ideje lévén, kiterjesztettem figyelmemet arra is, hogy nem tartanak-e valahol házi mulatságot, mert az ilyesfajta baromfilopásokat gyakran szokta víg lakomázás követni. Hát farsangi mulatság nem volt, ehelyett azonban megtudtam, hogy Festő József szentai lakos, aznap délelőtt tartotta esküvőjét. Ami nevezett megbízhatóságát illeti, úgy a bíró, mint más tekintélyesebb falubeli egyének odanyilatkoztak, hogy ebben a családban még csak feltételezni sem lehet a lopás elkövetését.

Közben ránksteledezt. Az éj folyamán egy megbízható egyéntől sikerült még annyit megtudni, hogy a következő napon még egy esküvő lesz a faluban. Megtudtam azoknak nevét is, akik ezen az esküvőn, mint vendégek résztvesznek. Az egyik násznagyról, Borz Imréről tudtam, hogy régóta orrvadász hírében áll. Gondoltam, aki az orrvadászatra kapható, az különös tekintettel az akkori időkre, nem riad vissza a lopástól sem. Járőrtársammal lepihentünk és úgy határoztunk, hogy a nyomozást másnap folytatjuk. A járőrnek óvatosságra is szüksége volt, figyelembe kellett venni az akkori forradalmi időket, nagyon sok háznál volt be nem szolgáltatott katonafegyver s ezenkívül sok volt Szentán az orrvadász is. Minden egyes esetben ellenszegülésre lehetett számítani.

A menyasszonyt egy másik községből, Felsősegestről hozták. Megvártuk, amíg a násznép a menyasszonyt elhozandó, a vonattal elutazott. Magunk mellé vettük a községi bírót és a vőlegény, Keserü János* atyja lakására mentünk, ahol az öregem és a feleségem kívül még 3—4 rokonasszonyt találtunk, akik az ételek elkészítésé-

vel foglalkoztak. Jövetelünk célját nem árultam el azonnal, — erre nem is volt meg a jogcímem, mert hiszen pusztá feltevésen kívül semmi gyanuokra nem támaszkodhattam. A vőlegény szüleivel beszélgetve, barátságosan érdeklődtem családi dolgok iránt, közben tekintetem a lakóház ablakára tévedt s annak párkányán egy doboz cigarettahüvelyt pillantottam meg. A dobozban levő hüvelyt azonosnak véltem látni azzal az eldobott hüvellyel, amelyet az úton felvettem.

A tűzhelyen két nagy fazékba volt bekészítve levesfőzéshez a hús. Megkérdeztem az egyik asszonyt, hogy mit főznek a nagy fazékokban, mire ő felvilágosított, hogy levest. Közben a fazékból kiálló főzőkanál nyelét megfogtam s magam is megkevertem egyszer a fazékba készített húst. Nyomban feltűnt nekem, hogy a fazékban lévő hús, bár baromfihús, de az feldarabolt állapotban volt a fazékba behelyezve. Ugy tudtam, többször is láttam már, hogy polgárházaknál egész állapotban helyezik be az edénybe a baromfit s csak akkor szokták feldarabolni, amikor már az megfőtt. Ismételten megkevertem a levest, a húsdarabokat feltűnő nagyoknak találtam s feltűnt az is, hogy fej- és lábdarabokat nem találtam. A levestfőző asszonyt megkérdeztem, hogy milyen húst főz, mire ez azt felelte, hogy nem ő készítette oda a húst s így azt sem tudja, hogy milyen húsból főzik a levest, mire ők azt mondták, hogy „tikhúsból”.

Az eddig tapasztaltakból határozott gyanum támadt, hogy a lopott pulykák vannak a fazékban. Most már egy bizalmi egyént hivattam s a segédkező asszonyok kikérdezéséhez fogtam. A segédkező asszonyokat először is arravonatkozólag kérdeztem ki, hogy ők adtak-e — mint ez rokonoknál és jóismerősöknél szokás — Keserüéknek baromfit a lakodalomra? — Az asszonyok igennel feleltek. Ketten közülük azt mondták, hogy ők egy-egy tyúkot, a harmadik azt, hogy két tyúkot, a negyedik asszony bmondása szerint egy libát vitt ajándékba a lakodalmas házhoz. Megtudtam az asszonyoktól, hogy a tyúkokat még nem vágta le, csak a libát, mert azt az ajándékozó asszony levágva és megtisztított állapotban vitte a lakodalmas házhoz. Arra a kérdésre, hogy ki segített Keserüének előző napon a baromfit megtisztítani, és a levesnek szánt húst feldarabolni, mindnyájan azt a választ adták, hogy ők nem, nem is tudják, miféle hús fő a fazékban, mert ők csak aznap reggel mentek segíteni s amikor odamentek a levesfőzéshez, a hús már oda volt készítve.

Most már részletesebben fogtam Keserü és felesége kikérdezéséhez. Keserüé beismerte, hogy a baromfi megtisztításánál nem segédkezett neki senki, azt egyedül végezte. Egyedül készítette oda a levesnek való húst is. Mindketten erősen állították, hogy a levest tyúkhúsból főzik. Mikor azt kérdeztem, hogy a levesnek főzött baromfi fejét és lábát hová tették, azt állították, hogy azt már előző napon megfőzték és elfogyasztották.

Most már tudomásukra adtam, hogy gyanum szerint a fazékban lévő hús nem tyúk, hanem nagyobb szárnyasnak a húsa és felszólítottam őket, mondják meg, hogy a pulykák mily úton kerültek hozzájuk, mert ha tagadnak, a félig megfőtt húst őrizetbe veszem, szakértővel fogom megvizsgáltatni és majd a szakértő véleménye lesz a bizonyíték. Miután állításuk mellett továbbra is megmaradtak, kijelentettem Keserüének, hogy házkutatást fogok náluk tartani, mire ő megjegyezte, hogy ha erőszakkal akarom megtartani, megtarthatom, de azután majd ő fog kereskedni a rajta és családján esett sérelem miatt.

* A neveket megváltoztattuk. — Szerk.

A kutatás megkezdése előtt Keserüét felszólított-

tam, hogy mutassa meg azon helyet, ahová a levágott baromfiról leszedett tollat öntötte. A trágyadomb mellett meg is mutatott néhány tyúkról lefosztott tollat, de mert az nekem kevésnek tűnt fel, Janzsó csendőrnek meghagytam, hogy a trágyadombnak azon részét, melyen a friss hánys látszott, egy villával forgassa fel. Alig szúrta bele nevezett néhányszor a villát, csakhamar előkerültek a nagy fehér és barna pulykatollak, a fejek és lábak. Keserűné, amikor ezt látta, sírásba tört ki és kiáltozni kezdett, hogy meghal szegényletében. Az öreg Keserű, aki már akkor borközi állapotban volt, ráförmedt az asszonyra, hogy ne óbégasson, megtörtént, hát megtörtént, nem akasztanak fel érte.

Ezekután újból kikérdezve, egybehangzóan előadták, hogy 24-én este megjelent náluk Borz Imre, hosszasan beszélgetett János fiukkal s azután 23 óra tájban zsákokot vettek magukhoz és elindultak hazulról baromfit lopni. Éjfél után négy darab pulykával tértek vissza.

Keserű és neje által történt beismerés után a pulykatollakból egy csomót őrizetbe vettünk és az örsre bevonultunk. Bevonulóban érintettük Ujmajort, a pulykatollakat felmutattuk az intéző feleségének, ki azonnal felismerte, hogy azok a tőle ellopott pulykától származnak.

Mivel Keserűné és a férje a cselekményt beismerték, és mert a pulykák tolla, feje és lába bizonyítékul rendelkezésre állt, nem vettük őrizetbe a már félig megfőtt, feldarabolt pulykahúst. Hogy az esetleges felesleges vérontást elkerüljük, a borosan visszatérő násznépet nem vártuk be, a boros emberek sokkal könnyebben hajlanak az ellenszegülésre, bemondásaikat éppen az ittas állapot miatt nem lehet teljes értékűnek elfogadni, a kijózanodásukat pedig a községben bevárni időpocséklást jelentett volna.

Amint később bizalmi egyénektől megtudtam, ha a járőr a helyszínen a násznép megérkezését beárta volna, a fegyverhasználatot nem kerülhették volna el, mert a harcterekről csak néhány héttel azelőtt visszatért boros állapotban lévő, fegyverrel bőven rendelkező fiatalság azt hangoztatta, hogy ha ők a csendőröket ott találták volna a faluban, nem engedték volna őket élve ki onnan.

Mire a násznép a faluba visszaérkezett, egyeseknek már bizonyára tudomására jutott a nyomozás eredménye, mert a menyasszony életése közben elhangzott egy-két „kruk-kruk-kruk” kiáltás is.

Ifj. Keserű János és Borz Imre ellen lopás, id. Keserű János és neje ellen pedig orgazdaság címén tettünk a kaposvári kir. ügyészséghez feljelentést, amelynek alapján a kaposvári királyi törvényszék a forradalmi idők elmúltával, 1922-ben, két előbbit lopás miatt 4—4 hónapi, két utóbbit pedig 2—2 hónapi fogházra ítélte.

Ne bízzál az emberi tanácsban és emberi segélyben, ha segélyre és tanácsra van szükséged. Kevés oly nemes-sel és önzetlennel fogsz találkozni, ki kész lenne felfogni helyzetedet, részt venni szükségeidben, kívánságaidban, S e keveseket is ismered-e egészen? S ha igen, kivételt tesznek-e az általános változandóságban, mely az emberiség felett uralkodik? Ne fektessd jó vagy rossz sorsodat soha vak bizalommal egyetlen egynek kezébe. Sokszor képmutatás játssza a jószívűség szerepét; sokszor gonoszság és káröröm rejlik ott, hol egyenes jellemet sejtettél. A szívet sohasem kell és szabad egészen föltárni; tartsd meg titkaidat, mert nem tudhatod, kinek kezére bízod azokat. A bizalmas nyíltszívűség igen gyakran áldozatul esik az alattomos gonoszságnak.

Zschokke.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(38. közlemény.)

A szélhámós ezenfelül, hogy Párisban vagy a kikötőben való tartózkodásának okát igazolja, elmondja, hogy örökségét jött felvenni, az eljárás azonban igen hosszadalmas. Így aztán lassanként mindjobban elkápráztatja a kiszemelt áldozatot.

Ő maga ajánl szállodát, ahol a kiszemelt áldozatnak kiadásait ő fedezi.

Az áldozat valósággal elbűvölve a sok jótól, lassanként teljesen rábízta magát.

Az álnok jötevő ezt kihasználja és gondoskodásában addig megy el, hogy a következőket mondja: „Vigyázzon a tolvajokra. Páris bővelkedik bennük, figyelik magát, gonosztevők megármadhatják és elvehetik a pénzt. A pénzre magának nincs szüksége, mert én majd fizetem a kiadásokat.”

A félrevezetett áldozat ezután a pénzt önként adja át megőrzésre a csalónak. Ennek most már nincs egyéb dolga, mint ellállni; áldozatának, hogy időt nyerhessen, átad 20 frankot, megkéri, hogy hozzon neki egypár száraz, pettyes szivart s míg az a szivarokért odajár, kocsi szállításra és el-távozik.

Csalás kuruzslással.

Rendszerint vándorasszonyok üzik együgyű paraszt-asszonyok megkárosítására. Az eljárásuk ismertek és rendkívül változatosak. A kuruzslónak sikerül elérni, hogy neki valamely más tárggyal leendő eladás végett pénz, ékszer stb. adassék át. Ezután azt ajánlja, hogy az elásott dolgokat az áldozat csak 2 vagy 3 nap múlva ássa ki, mert a betegségének javulása vagy a gyógyulás csak akkor állhat be, ha ezt a határidőt betartja. Az áldozat a kiadásánál veszi észre, hogy a kuruzsló az átvett tárgyak helyett, dacára, hogy ő az álsáznál jelen volt, értéktelen dolgokat ázott el.

Csalás kártyajátékkal.

A „bonneteau” kártyajátékot két fekete és egy piros lappal üzik. A kártyalapokat kezében gyorsan cserélgeti és az áldozatnak meg kell jelölni azt, hogy a három kártyalap közül melyik a piros. Az áldozatot elkápráztatja azzal, hogy hírtelen megmutatja neki a piros lapot, vagy a cinkostársát nyerni engedi, akit valamely megbeszélts jellel vagy szóval világoztat fel arról, hogy a három lap közül melyik a piros.

Az ilyen kártyajáték útján való csalásnak igen sok változata van.

Állandó vegyesbizottság létesítéséről szóló körrendelet.

Páris, 1912 szeptember 4-én.

A Francia köztársaság elnöke.

A hadügy-, a belügy-, az igazságügy- és gyarmatügyi miniszterek jelentésére,

Tekintettel a csendőrség szervezetét és szolgálatát szabályozó 1903 május 20-án kelt rendeletre,

Rendelem:

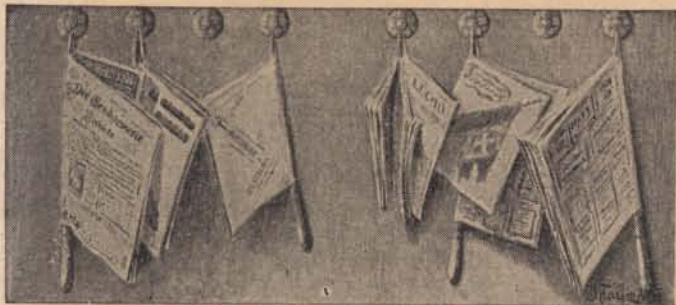
1. §. A hadügyminisztériumban a csendőrség számára egy vegyesbizottságot kell alakítani és pedig az alábbiak szerint:

Elnök: A legrangidősebb tábornok, section-parancsnok;

Tagok: A tábornok section-parancsnokok, a belügyi közrendészeti osztály főnöke, az igazságügyminiszteri bünyügyi osztály vezetője, a gyarmatügyi miniszter osztályfőnöke, a csendőrség helyettes osztályvezetője;

Jegyzőkönyvvezető: egy a hadügyminiszter által kijelölt csendőrtiszt,

(Folytatjuk.)

LAPSZEMLE.

(Spanyolország.) Revista Técnica.

246. szám.

A címkép a spanyol csendőrség életéből merített jelenet-ábrázol, amint egy járőr egy vadász igazolványait vizsgálja.

Pastor José (Pasztor Hozé) őrnagy folytatja a csendőrség számára kidolgozott tervét a központi nyilvántartás megszervezéséről. A folytatás a nyilvántartás legegyszerűbb módját tárgyalja, amely formában azt bármely csendőrös vezetheti. A csendőrösök számára tervezett nyilvántartási berendezés nem egyéb egy doboznál, amely négy részre osztva, a betűsorrend szerint rendezett nyilvántartási lapok felvételére szolgál. A négy rész következőben van beosztva: 1. anarchisták, kommunisták, gyanusak; 2. büntetett előéletűek; 3. körözöttek és 4. büntetés alatt állók. A nyilvántartási lapok a csoportok szerint különféleképpen vannak megszerkesztve. A körözöttekről ezenkívül külön könyvet is kell vezetni, melynek formáját szerző előírja. Azután felsorolja mindazon segédeszközöket, amelyek a daktiloszkópiai készüléken kívül a nyilvántartás vezetésére a csendőrösnél szükségesek. Ezzel a tervet be van fejezve.

Mint már közöltük, a spanyol csendőrök özvegyeit és árváit az állam nem részesíti ellátásban. Az utóbbi időben több cikk jelent meg a spanyol csendőrségi lapban, hogy az árvákon legalább más úton segítsenek. Ez a kezdeményezés nagyon különböző véleményeket váltott ki. Eleinte többen egyetértettek és más-más eljárást ajánlottak a kérdés megoldására, amely szemmel láthatólag nyugtalanítja a csendőrséget. A legújabb füzet nem kevesebb, mint hat hozzászólást tartalmaz. Ezek azonban távolról sem hajlandók az árvák tartására szükséges többmillió pezetára rúgó alapot gyűjtés útján, közadakozásból, érme eladásával vagy pláne a saját zsebből előteremteni, hanem annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy amíg a kérdésnek legtermészetesebb megoldására, — állami nyugdíjalap létesítésére még csak kísérlet sem történt, addig senkinek sincs joga a csendőrárvák szomorú sorsának esetelésével felesleges módon lelki felindulásokat okozni.

Spanyolországban 1922-ig a csendőrségnek joga volt az általa elfogott egyéneket, továbbá az őrizetében álló foglyokat bármely fogházba beszállítani. A folyó évben ezt a jogot megszüntették és a fogházak igénybevitelét hatóság engedélyhez kötötték. Miután ez a rendelkezés a gyakorlatban nem vált be, azt júniusban ismét hatályon kívül helyezték.

Aból az alkalomból, hogy az erdészeti lapban egy erdőmérnök kirohanást intézett a csendőrség ellen, amennyiben azt állítja, hogy az erdők kétféle ellenőrzése, ú. m. az erdőőrök és a csendőrök által, nem vezet sok jóra, s azt követeli, hogy az állami erdők ellenőrzését kizárólag erdőőrök végezzék, a lap szembeszáll ezzel a felfogással és a törvényből vett idézettel rációfal a „meggondolatlan” cikkíróra. A spanyol törvény ugyanis a csendőrségen kívül csak egyféle közegeket ismer el, mint akik hivatva vannak az állami erdőségek ellenőrzésében résztvenni és ezek a Vallás- és Szépművészeti minisztérium szakközegei. Nem az erdőőröket kell tehát szaporítani és a csendőrséget ebből a szolgálatból kizárni, véli a lap, hanem éppen megfordítva.

Egy csendőraltsízt annak bizonyítására, hogy a csendőrnek a maga szolgálatában mennyire kell a szabályokat ismernie, a következő példát adta fel:

Egy járőr azt a parancsot kapja, hogy egy lopással gyanúsított egyénnel tartson házkutatást. A törvényes formák között megtartott házkutatás eredménytelen marad ugyan, de az egyik tanú a házban levő baltát saját tulajdonának ismerte fel. Milyen eljárást tanúsít a járőr ebben az esetben?

Espanja J. a gonosztevők technikájáról ír. Azt állítja, hogy az áruhában dolgozó büntetettek rendszeren távolról sem

rendelkeznek azzal az intelligenciával és tudással, mint amelyet arról fel kell tételni, akinek a szerepét játszik. Mindenestre rendkívüli hidegvér és lélekjelenlét szükséges ahhoz, hogy katonatiszt, pap, rendőr, csendőr stb. öltözetében és szerepében rögtön el ne árulják magukat. Csak a közönség hiszékenységére és felületességére vezethető vissza, hogy az áruhában dolgozó büntetett nemcsak egyes esetben, hanem majdnem mindig sikert arat. Cikkíró több olyan esetet sorol fel, ahol a család szinte szemmel látható volt, és mégis eredményre vezetett.

A nyílt térben J. Monjino Sánchez (Szancsesz) altiszt indítványt tesz arra nézve, hogy miképpen lehetne az autók részéről felmerülő sok panaszt elkerülni, amelyek rendszeren arra vonatkoznak, hogy a túlságba vitt ellenőrzés által útközből fölöslegesen feltartóztatják őket. Sánchez úgy véli az ellenőrzést módosítani, hogy a járóműveket csak a helységek bejáratánál (azaz kijáratánál) ellenőrzik, ahol azoknak ugyanis lassítaniuk kell. Nyílt országúton csak oly járóműveket volna szabad feltartóztatni, amelyek a forgalmi rend ellen vétének.

Emilio Domenech (Domenechs) őrsparancsnok abból a felfogásból kiindulva, hogy bármilyen előképzettséggel rendelkezék is egy fiatal csendőr, okvetlenül szüksége van tanulmányainak folytatására, azzal az indítvánnyal áll elő, hogy minden csendőrezred székhelyén állítsanak fel egy továbbképző tanfolyamot fiatal csendőrök számára, amelyet azok szolgálatukon kívül látogassanak. Ezáltal lényegesen megrövidülne az előírt vizsgákra való előkészítés ideje.

Antonio Osorio Murajec őrsparancsnok a vezető körök figyelmébe ajánlja azt az indítványt, hogy valamely formában tegyék lehetővé, hogy a nyugdíjazott csendőr a polgári életbe való átlépésénél nagyobb pénzösszeget (1000 pezeta) kapjon kézhez.

Július hó 22-én megjelent a személyazonosság igazolvány életbeléptetéséről és kiállításáról szóló rendelet. Az igazolvány az előírt formában minden spanyol alattvaló részére 14-ik életévtől kezdve kötelező, fényképpel van ellátva, minden 4-ik évben megújítandó és a személyazonosság igazolásán kívül egyszersmind az illető választójogosultságát is bizonyítja. A lap idegenkedéssel állapítja meg, hogy a legfontosabb ismertetőjel — az ujjlenyomat — kimaradt az igazolványból.

Még egyszer van alkalma a szerkesztőségnek ebben a számban lándzsát törni a csendőrség létszámának emelése mellett. Robles Agustín nyug. alezredes egy napilapban azt az indítványt teszi, hogy a csendőrségen kívül, amely csak súlyosabb büntettek, illetőleg vétségek üldözésére van hivatva, még egy másik — bármilyen néven nevezendő országos őrtisztület kell felállítani, amely a lépten-nyomon észlelhető számtalan apróbb vétséget és kihágást stb. megakadályozná. A lap csodálkozik, hogy egy volt csendőrtiszt ilyen indítványt tesz. A maga részéről bizonyítja, hogy minden ilyen kezdeményezés törvényellenes, amennyiben a nyilvános rend fenntartása véden kizárólag a csendőrség dolga és más szaklapokra bízza, hogy az indítványnak politikai és gazdasági tarthatatlanságát is bizonyítsák. Ha a közbiztonság fokozottabb ellenőrzést követel, akkor nem új alakulatokat kell felállítani, hanem a csendőrséget kell szaporítani.

A lap don Joaquín García de Diego (Joakin) őrnagy személyében új munkatársra tett szert. Az ügyes karikaturarajzoló vidám illusztrációkkal fogja a lapot élénkíteni. Mint első próba egy cigányhistoria szerepel három képben: José-Lui (Hozé) és Mari-Gabriela csacsit hajtának a vásárra eladásra, amikor az erdő sarkán felbukkan egy csendőrájárőr. „Rossz jel!” — mondja José-Lui. „És még hozzá maga Rui az őrsparancsnok”, toldja meg Mari-Gabriela. És igaz van, mert az őrsparancsnok nagyon ravasz ember. Rögtön a csacsi járlatát követeli, pedig tudhatja, hogy lopott számához nem adnak járlatot. Hiába keresgél José-Lui a zsebeiben, a „papiros” csak nem akar előkerülni. „Talán elveszítetted?” ravaszodik az őrsparancsnok. „Miért ne veszítette volna el?” lép közbe erőlyesen Mari-Gabriela. „Egy háború csak nagyobb dolog, mint egy járlat és még azt is el lehet veszíteni!”

A laphoz mellékelt törvénytár az előkészületben lévő légi-forgalmi törvény a csendőrséghez való vonatkozásának ismeretése helyett, tekintettel a közelgő bikaviadalidényre, a látványosságokra vonatkozó, 1913-ból származó törvényt és annak a bikaviadalokot illető, folyó év július 12-én megjelent kiegészítését tartalmazza. Mivel a csendőrségnek a rend fenntartása tekintetében nagy szerepe van a bikaviadaloknál, a szerkesztőség szükségesnek tartja a törvény teljes terjedelmének ismeretetését.

Csendőrök Budapesten.

A rendőrség szaklapjában, a „Rendőr”-ben olvassuk magunkról a következőket:

„Csendőrök a pesti utcákon.

A forradalmi megmozdulássá fajult tüntetések véget értek. A rendőrség ura maradt a helyzetnek. Annyira ura, hogy a tömegszenvedélyek párorás áradatában soha, egy pillanatra sem vált kétségessé a rend tökéletes biztonsága. Egyetlen villamos és egyetlen autóbuszreláció 60 perces szünetelésétől eltekintve, a forgalom nyugodt menete zavartalan volt.

Az őrszemélyzet tökéletes munkája mellőzhetővé tette a csendőrség tényleges igénybevételét. De az „idősebb testvér” megjelenése Budapest utcáin mégis szükséges volt. Az az imponáló erő, mely a zárt csapatot nyugodt felvonulásából áradt, az a legendás hírnév, melyet a kakastoll több mint fél évszázad alatt szerzett magának, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a titokzatos és láthatatlan hatalmak dirigálta alvilági szenvedelmek ijedten hőköljenek vissza.

Szeretettel és bajtársi érzéssel köszönjük a m. kir. csendőrség támogatását. Jól esett a megpróbáltatás idején magunk mellett tudni azt az imponálóan fegyverezett fegyveres karhatalmat, mely az ország fellendülésével párhuzamosan nőtt nagyra s nagy maradt, nem ugyan létszámában, de szellemében és értékeiben — az összeomlás, a forradalmak és Trianon után is.”

A szeptember 1-i eseményeket mi is szóvá tettük, de csak általános vonatkozásokban. Szűkebb testületi szempontból nem is érintettük, hogy mi is itt voltunk s mit végeztünk Budapesten, mert még a színezetét is kerülni akartuk, mintha túlzott jelentőséget tulajdonítanánk annak, hogy ezen a forró napon a kakastoll is meglöbbedt Budapest utcáin.

Elmondotta ezt most helyettünk a „Rendőr” meleg baráti szóval és a megbecsülésnek igen jóleső, komoly hangján.

Biztosítjuk róla a rendőrség minden egyes tagját, hogy ez a megbecsülés kölcsönös. Igazán nem üres udvariaskodás és formai viszonzás akar lenni, amikor azt mondjuk, hogy az a teljesítmény, amit most is láttunk a rendőrségtől, azaz a nyugodt, biztonságos tudattal tölt el bennünket, hogy Budapest rendje jó kezekben van. A türelemtől a fegyverhasználatig uralja a rendőrség a rendfenntartás eszközeinek minden árnyalatát s ezeket az eszközöket teljes értékkel akkor és úgy használja, amikor és ahogyan azokra szükség van. A mi karhatalmunk csak várakozó, tömör egységekben jelent meg az utcákon s hogy komoly fellépésünkre sor nem került, az százszázalékosan a rendőrség tökéletes munkájának az eredménye volt.

Mindenképen tartozunk azaz, hogy ezt kifejezésre juttassuk s a jövő együttműködés újabb biztosítékát látjuk abban, hogy ez a megbecsülés ilyen kölcsönösen és spon-tán nyilatkozik meg. Minden hivatalos eszköznél jobban

biztosíthatja két testület harmóniáját a közös célok, közös feladatok kölcsönös felismerése és ezen az alapon az egyesség felelősségtudat s a közös magyar lelkiismeret ébrentartása. A Budapestet megjárt csendőr karhatalom tagjai most újra a falvak őrzőjében portyáznak, de ha Budapest rendjét megint veszély fenyegetné és ha a parancs úgy fog szólni, ismét eljönnek ide s a kötelességüknek akkor sem maradnak majd adósok.

Végül — ha már újra szóba kerültek a szeptember eleji napok — nem hallgathatjuk el a csendőr karhatalom tagjainak magatartásával kapcsolatban szerzett nagyon öröndetes megfigyelésünket. Nemcsak szolgálatban, de szolgálaton kívül is tökéletes volt ez a magatartás. Tökéletesnek kell mondanunk, — bármennyire is ritkán szabad ezt a szót használni, — mert egyetlen egy esetben sem került sor arra, hogy a karhatalom valamelyik tagját csak a legcsekélyebb mulasztás vagy más hiba miatt még csak rendre is kellett volna utasítani. Nagyszerű és példás volt a karhatalom minden egyes tagjának a magatartása, pedig a csábító alkalmak és okok egész sorozatát kínálkozik ilyenkor hibáknak és megfélemlítéseknek.

A legkülönbözőbb vidékekről sereglettek össze a karhatalom tagjai, meglehetősen nagy számban is voltak együtt, ilyenkor bizony egy-egy kisebb hiba, mulasztás sokkal könnyebben kicsúszik, mint otthon, normális életrend mellett. Ilyesmire Budapesten nagyon is sok a csábító alkalom, különösen a nagyváros ragyogásához hozzá nem szokott fiatalabbak számára. És ha mégse, ha egyetlen egy ilyen kisebb hiba sem fordult elő, akkor ott a fegyelmet, szolgálati buzgóságot és lelkiismeretet — tökéletesnek kell mondanunk. A legnagyobb büszkeséggel látuk, hogy a csendőr mindenütt — csendőr marad és bürtökosa a legszebb férfierénynek: mindig és mindenütt teljes komolysággal és becsülettel állja meg a helyét.

Némethy Ferenc ny. csendőrezredes

Szeptember 15-én Budapesten, 65 éves korában meghalt Némethy Ferenc ny. csendőrezredes. A csendőrséghez a volt cs. és kir. 76. gyalogezredből lépett át 1889 május 12-én hadapród-tiszthelyettesi rendfokozattal. Egy évtizeden át teljesített kiváló szolgálatot a honvédelmi minisztérium 16. osztályában, azután nyugdíjaztatásáig külső szolgálatot végzett: mint szárnyparancsnok, másodtörzstiszt, kiküldötött törzstiszt Nagyszebenben, végül mint a volt IV. csendőrkerület parancsnoka. Mint a máramaroszigeti cs. és kir. hadseregcsoport parancsnokságához beosztott tábori csendőr, kivette részét az uszoki harcokban, az első orosz betörés alkalmával. Háborús érdemeiért a III. oszt. katonai érdemkeresztet a kardokkal, a Ferenc József-rend tisztí keresztjét a hadi díszítménnyel kapta, békeszolgálatiért pedig legfelsőbb elismerésben részesült. Zárkózott ember, szigorú előljáró volt. Igazságszeretetéért és mert szolgálatát maga is a legnagyobb buzgalommal látta el, alárendeltjei szerették és nagyrabecsülték. Egyike volt a legképzettebb csendőrtiszteknek, minden energiáját az a cél kötötte le, hogy a testület nívóját tőle telhetően minél magasabbra emelje. Szakirodalmi tevékenysége annak idején általánosan ismert volt, közleményeivel felkereste a régi Csendőrségi Lapokat is. Neve jól ismert volt azokban a kerületekben is, amelyekben sohasem teljesített szolgálatot. De kiváló egyéni tulajdonságaitól függetlenül, az alkotó elődöknek járó legnagyobb tisztelettel kell őt kegyeletes emlékeztünkbe fogadnunk, egymagában azért is, mert ő is annak a testületnek volt oszlopos tagja s szinte kezdettől fogva egyik nagyraemelője, amely testület minden rendű s rangú embernek, minden hazai és külföldi tényezőnek fenntartás nélküli elismerését és becsülését vívta ki magának. Kegyelettel és hálával emlékezünk néhai Némethy Ferenc csendőrezredesre, mint a csendőrség magasra ívelt útjának egyik oadaadó, lelkes úttörőjére. Hosszabb idő óta özvegyen élt, gyermekei nem voltak. Szeptember 17-én, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra, a budapesti csendőrtisztikar meleg bajtársi részvétele és kegyelete kíséretében.

Felhívás előfizetőinkhez! Mai számunkban azon t. előfizetőink részére, kiknek előfizetése lejárt, csekklapot mellékelünk. Kérjük az előfizetések megújítását, hogy a lap további küldésében fennakadás ne álljon be.

A gödöllői hősi emlékszobor felavatása. Fényes ünnepség keretében avatták fel Gödöllőn a gödöllői hősök emlékművét. Gödöllőről és környékéről körülbelül 5000 rónyi közönség gyűlt egybe az ünnepség színhelyére, amely délelőtt 10 órakor a királyi kastély templomában ünnepi szentmisével kezdődött, amelyet *Schiager Árpád* apátplébános mondott nagy segédlettel. Az ünnepségen a kormány képviselőjében bárchízi *Bárczy István* miniszterelnökségi államtitkár jelent meg, a felsőházat *Kolosváry Mihály* pápai prelátnak, a képviselőházat *Szabó Zoltán* képviselőházi jegyző, a honvédséget *vitész Megay-Nánássy Ernő* tábornok, Pest vármegyét *dr. Preszly Elemér* főispán és *dr. Erdélyi Lóránt* alispán képviselte, míg a gödöllői járás részéről *vitész dr. Endre László* és *Harsányi László* főszolgabírák jelentek meg. Pontban 11 órakor a Himnusz hangjai mellett megérkezett *Kormányzó Úr Öfömméltósága* és *neje*. Kíséretében voltak: *Vértesy Sándor*, a kabinetiroda főnöke és *Koós Miklós* alezredes első szárnysegéd. *Kormányzó Úr Öfömméltósága* fogadta a kirendelt csendőrdíszszázad parancsnokának, *Posszert Jakab* századosnak jelentését, majd ellépett a díszszázad előtt, azután az emelvényre ment és felszendült a Himnusz. *Dr. Endre Zsigmond* országgyűlési képviselő tartotta a felavató beszédet és felkérte a Kormányzót, adjon engedélyt a szobor leleplezésére. *Kormányzó Úr Öfömméltósága* megadta az engedélyt s lehelt a szoborműről a kék-fehér selyemtakaró és a környékbeli egyesített dalárdák a magyar Hiszekegyet énekelték. *Öfömméltósága* koszorúját *Koós Miklós* alezredes, első szárnysegéd helyezte el a szoborra, utána egymásután borították el a különböző testületek és egyesületek koszorúikkal a hősi emlékművet s az ünnepség befejezésekor *Öfömméltósága* a közönség lelkes éljenzése között visszatért a gödöllői kastélyba.

Csendőrtisztek külföldi küldetése. A Nemzetközi Bűnügyi Rendészeti Bizottság e hó 25-től 30-ig az európai államok kiküldötteinek részvételével Antwerpenben kongresszust rendez, amelyen a bűnözés elleni küzdelem nemzetközi problémái kerülnek megbeszélésre. A kongresszusra a belügyminiszter úr a m. kir. minisztertanács hozzájárulásával a m. kir. csendőrség képviselőjében *nemesszegi Nemesszeghy László* ezredes, *Pinczés Zoltán* és *Milvius Attila* századosokat rendelte ki. A csendőrség kiküldöttei a m. kir. állami rendőrség kiküldötteivel együttesen szeptember 22-én utaznak el Belgiumba. A kiküldöttek a kongresszus után a belga csendőrség intézményeit fogják tanulmányozni, onnan pedig Londonba utaznak.

A m. kir. csendőr tisztképző tanfolyam megnyitása. Szeptember 15-én vette kezdetét a m. kir. csendőr tisztképző tanfolyam Budapesten, a Böszörményi-úti csendőrlaktanyában. A 9 hónapig tartó tanfolyam parancsnoka: *dr. valló József* alezredes, aki a parancsnoki teendő és a kiképzés általános irányítása mellett a Büntető Törvénykönyvet, továbbá a Szut. I—IV. és X—XII. fejezeteit adja elő a tanfolyam hallgatóinak. Tanárok: *Preyer László* őrnagy (Szemleutasítás, Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat, Fegyver- és lövésutasítás, Cs. 20. Utasítás a közigazgatások vezetésére, Becsületügyi szabályzat s ezzel kapcsolatban a Clair-kódex), *vitész Csörgögy László* őrnagy (Csüs.), *dr. Hrabár Endre* százados (Törvényes rendelkezések gyűjteményes kivonata), *Milvius Attila* százados (Szut. VII—IX. fejezetei, Nyomozástan, Bűnvádi Perrendtartás, Bűnügyi lélektan, Tűzrendészet), *Halbich László* százados (Politikai rendészet), *vitész Náray Jenő* százados (Nyut., daktiloszkópia, bűnügyi fényképészet), *Mariska György* százados (Lovaglás, Lovassági Gyakorlati Szabályzat, nyergelés és kantározás, Különlétes szolgálati határozványok a lovascsendőrök részére), *Kontra Kálmán* százados (Közlekedési rend, közlekedési csendőrségi utasítás, motortan és motorvezetés), *Vargha László* g. százados (Őrs és szárnygadzászatkezelési utasítás, Pénztárkezelési utasítás, Illetékszabályzat), *dr. Haraszkievics Károly* hadbíró-őrnagy (Katonai Büntető Törvénykönyv és Katonai Bűnvádi Perrendtartás, jogi ismeretek), *dr. Halasy Károly* törzsállatorvos (Lóismeret), *dr. Wietrich Antal*, a budapesti Törvényszéki Orvostani Intézet tanársegédje (Anatómia, Orvostan és Bűnügyi Kémia). Hallgatók: *Takács József*, *Martin Béla*, *dr. Balló István*, *Reiz János*, *dr. Taubert Ernő*, *Bakonyi István*, *dr. Boda*

József, *Szili István*, *dr. Vad Imre*, *Kovács Ignác*, *dr. Tóth József*, *Prettenhoffer László*, *dr. Zwikler Sándor* és *Rainiss István* hadnagyok. Szeptember 16-án *Schill Ferenc* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője meglátogatta a tanfolyamot és szorgalmas munkára buzdította a hallgatókat.

Egy bajtársunk halálos szerencsétlensége. *Dobler Tamás* jánoshalmi őrsbeli csendőr a jánoshalmi állomáson le akart szállni a még mozgó vonatról, de megbottlott kardjában és oly szerencsétlenül esett el, hogy a vonat kerekei alá került, amelyek mindkét lábát és balkarját levágták. *Tobler* csendőrt, aki jajszó nélkül viselte fájdalmait, a bajai mentők vitték be a kórházba, ahol megoperálták, de a nagy vérvesztés miatt már nem lehetett rajta segíteni és estére sérüléseibe belehalt.

Olasz katonai repülők Magyarországon. Szeptember hó 9-én a mátyásföldi repülőterén nem mindennapi látványosságban vett része a közel 5000 főnyi közönségnek az olasz katonai repülők légi bemutatkozásán. Több száz autó vitte ki Mátyásföldre a közönséget, melynek soraiban megjelent *Augusta* főherceggasszony leányával, *Magdolna* hercegnővel, *vitész Gömbös Gyula* honvédelmi miniszter, *vitész Karpathy Kamilló* gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka, *Arlotta Mario* olasz követ, *Oxilia* ezredes, olasz katonai attaséval a budapesti olasz kolónia élén, *gróf Andrássy Géza* és még sokan mások. Egyszerre startolt és szökött a levegőbe a kilenc C. R. 20 Fiat-rendszerű kétfedeles, együléses vadász-repülőgép. Az olasz katonai pilóták izgalmas mutatványokkal nemcsak kiváló saját ügyességükről tettek bizonyosságot, hanem bebizonyították és élénken szemléltették gépeik nagyszerűségét, tökéletes stabilitását. Először a szabályos aiaztatokban való repülést mutatták be. A kilenc gép három szabályos hármass csoportban, egymásután kettesével, a kilenc gép egyvonalban, majd szabályos ékalakban repült el a nézőközönség fölött. Ékalakban repülve egyszerre csinálta a kilenc gép a légi bukfcenct, a „Looping the loop”-ot. Ezután a kilenc gép kilenc felé repült és egymást követték a veszélyesebbnél-veszélyesebb mutatványok. Rollingok, dugóhúzó, légi harc, maximális és minimális sebesség, túlhúzott fordulók, alig a föld felett végrehajtott rendkívül bravúros mozdulatok ámulatba ejtették a közönség szakértő részét is. A leszállás után a honvédelmi miniszter a díspáholyba magához kérte az olasz pilótákat és elismerő szavakkal mondott köszönetet *Fougie* olasz repülő alezredesnek, a csoport parancsnokának. Jellemző eset a repülőszellemre: egyik újságíró kérdést intézett az olasz repülőkhöz, hogy mi tetszett nekik Budapestből a legjobban? Erre azt felelte az egyik, hogy Budapest valóban elragadóan szép város, de az mégis csak szebb volt, amit egy magyar repülő mutatott be nekik: lefelé csinálta a bukfcenct. Szóval tudnának a magyar repülők is, ha lehetne...

Csendőrségi sportünnepély Szekszárdon. A szekszárdi gy-tanalosztálynál az első évi katonai kiképzés befejezésével kapcsolatban a tanalosztály legénységével a testnevelési sportágakban elért eredmények bemutatása és a legénység sportkedvének fokozása céljából szeptember 8-án a szekszárdi levante sportpályán egy szépen sikerült sportverseny került lebonyolításra. Az alosztály által ünnepi díszbe öltöztetett pályán Tolna vármegye és Szekszárd megyei város egész katonai és polgári előkelősége megjelent. Ott voltak a nézők soraiban *Jankó Agoston* főispán és *Szévald Oszkár* alispán vezetése alatt a vármegye tisztikara, a pécsi csendőrkerületi parancsnokság képviselőjében *Berényi Béla* őrnagy osztályparancsnok, a helyben állomásozó csendőrtisztí és altisztikar családtagjaikkal, a kir. törvényszék, ügyészség, m. kir. államrendőrség vezetői, a szomszédos őrsök legénysége és nagyszámú közönség. A verseny érdekességét fokozta, hogy a közönség előtt nagyrészt ismeretlen katonai sportszámok is bemutatásra kerültek. E versenyszámok közül különösen megnyerte a közönség tetszését a járófelszerelésben végrehajtott kardvívás, a puskaforgató- és szabadgyakorlat. Élénk tetszést váltott ki a nálunk még nagyrészt ismeretlen sporteszköznek, a görgőnek a bemutatása és az azzal végzett tetszetős gyakorlatok. Sok elismerést kaptak a 10 km-es te-repgyorsasági verseny első helyezettjei, kik valamennyien aránylag friss kondícióban értek a célba. 15 km-es kerékpárverseny, a cselgáncs-fogások bemutatása és alkalmazása, gülák alakítása stb. tették a versenyt változatosabbá és érdekessé, mely elejétől végig teljes rendben, a legnagyobb fe-gyelmezettséggel és filmszerűen pergett le. A versenyszámok első helyezettjei egy-egy értékes és hasznos tiszteletdíjban részesültek, azonkívül az első három helyezett minden ver-senyszámban érmet kapott a gy-tanalosztályparancsnok-ságtól.

A Hősök emlékművénél lesz idén a kegyeleti staféta célja. A MASz. október 6-án, az aradi vertanúk napján délután 4 órai kezdettel rendezi meg „Budapesten keresztül” staféta-versenyét a Névtelen Hősök emlékére. A verseny távja 7600 méter, indulás a Vérmező északi részéről. Útvonal: Vérmező, Attila-utca, Szent János-tér, Attila-körút, Erzsébet-híd, Eskü-út, Apponyi-tér, Kossuth Lajos-utca, Károly király-út, Vilmos császár-út, Berlini-tér, Teréz-körút, Oktogon, Andrássy-út. A cél a Hősök emlékművénél lesz, ahol az utolsó befutók a tesztület vagy egylet színeinek szalagjával ellátott koszorút helyeznek az emlékműre.

Tiszti üdülőtelepet építenek Kőszegen. A honvédelmi minisztérium és Kőszeg városa között megegyezés jött létre, hogy Kőszegen tiszti üdülőtelepet létesítsenek hét-nyolcszáz ezer pengős költséggel. A tizenötholdas telket, egymillió téglát és egyéb építési anyagot Kőszeg városa adja az építkezéshez, míg az építési költségeket a honvédelmi minisztérium fedezi. Az építkezést még az osz tolyamán megkezdik, hogy azzal is enyhítsék a közegyi munkanélküliséget.

József királyi herceg naplójának negyedik kötete. A közeli napokban fog megjelenni József királyi herceg „A világ-háború, amilyennek én láttam” című többkötetes munkájának negyedik kötete. Eddig három kötet látott napvilágot, melyek közül az első szerbiai betörésünket és súlyos kárpáti küzdelmeinket tárja elé, a második és harmadik kötet pedig — a poklok országaról — a lángoló Doberdóról szól. A most megjelent kötet az orosz—román háborút, illetve győzedelmes küzdelmeinket Erdélyért ismerteti. A királyi herceg az 1916. évi nagy kárpáti és az újévi csatáról, a mindenki által ismert „Magyaros” visszafoglalásáról, valamint az orosz hadsereg lassú bomlásáról számol be. A kötet emellett igen érdekes politikai vonatkozású részeket is tartalmaz. A most megjelent kötetet követni fogja még ez évben az orosz—román háborút tárgyaló ötödik kötet, jövő évben pedig a sorozatos nagy történelmi mű utolsó, hatodik kötete fog megjelenni, amelyben az assziagi, továbbá a montellói csatákat, valamint a Piavenál lefolytatott végküzdelmünket és végül a világháború befejezését tárja elé, a fenséges szerző. József királyi herceg művében hatalmas és örök emléket emelt a magyar katona hősiességének, azoknak a hősöknek, akik minden harcúton oly bőségesen ontották drága véréüket.

Zászlóaljgyakorlatok (alkalmazó megbeszélések) tervezése című tanulmányát Ferjentsik Ottó gyalogsági tábornok f. év októberében adja ki. A körülbelül 100 oldalas és 16 vázlatos illusztrált füzet részletesen tárgyalja a zászlóalj harc kiképzését és ezzel kapcsolatos gyakorlatok tervezését. Majd példák alapján részletes útbaigazítást nyújt a védelmi állás kiválasztására, harc bavevés védővel szemben, harc bavevés találkozó-harcban, főtámadócsoport eltolása és készenlétbelyevezése esetére. Végül az alkalmazó megbeszélések vezetésére ad iránymutatást. A füzet ára a megrendelések számához igazodva 7.50 és 9.— P között mozog és kettő havi részletben is fizethető. Megrendelések szeptember 30-ig „Filberger Endre százados, Budapest, I., Disz-tér 17. Honvéd Főparancsnokság” címre küldendők.

A „Szabad Szó” egyik számában olvastuk a következő cikket: „Mit kell tudni a csendőrségi szolgálatban a sajtótermékekről? — Nem házalás az előfizető újságjának kiképzése. — Erre a kérdésre ad választ a „Csendőrségi Lapok” augusztus 20-iki száma. Ez az újság, amely a csendőrség hivatalos lapja, egyike a legjobban szerkesztett magyar újságoknak. Minden számát örömmel lapozzuk, mert nemcsak a leghazafiasabb szellemben oktatja a csendőröket, de végigvonul a lap szerkesztésén az emberbaráti szellem, amely nem a kegyetlenségben, hanem a törvények igazságos alkalmazásában keresi a humanizmus útját. Utolsó számában elégtétellel olvassuk, miként tanítja ki a derék csendőröket a sajtótörvény rendelkezésére. Annál kedvesebb ez nekünk, mert volna okunk panaszkodni, minthogy előfordult, hogy az előfizetőknek való kézbesítést is utcai terjesztésnek, illetve házalásnak minősítették és megakadályozták. Már pedig ez teljesen szabad és megengedett dolog és semmiféle különös engedélytől nem függ. Mindenképpen dicsérendő és helyes, hogy a sajtótörvény rendelkezéseire is bőven tanítja ki a „Csendőrségi Lapok” a rend bator öreit, csak az volna kívánatos, hogy minden egyes jól meg is tanulja.”

A „Nemzeti Munkavédelem” a gázháborúról. A „Nemzeti Munkavédelem” című folyóirat legújabb számában nagy cikkben foglalkozik a gázvédelem problémájával. Ez a kérdés rendkívül aktuális, mert hiszen jól tudjuk, hogy a legközelebbi háború egyik legfontosabb eszköze a gáztámadás: a városok polgári lakossága ellen intézett gáztámadás a levegőből. Az ilyen rettenetes gázrajtáutések irtózatossá tömegekben fogják pusztítani a városok lakosságát. A legtöbb ország-

ban felismerték már ennek veszedelmét és számítva minden eshetőségre, már most tettek intézkedéseket, hogy a polgári lakosság megtanulja: miképpen kell a gáztámadások ellen védekezni? A lap cikke, melyet Weniger László írt, felsorolja, hogy a külföldi államokban miképpen készítik elő a polgári gázvédelmet. Szovjetországban az iskolákban tartanak gázvédelmi kurzusokat. Moszkvában mérsékelt áron kaphat mindenki gázmaszkokat. Lengyelországban egy állami támogatást élvező gázvédelmi társaság foglalkozik ezzel a munkával. A határon lévő községek elemi iskoláinak tanulóit gázálarccal és gáztankönyvekkel látták el. Franciaországban az aktív gázvédelemre helyezik a fősúlyt s ezért gyakran rendeznek Párisban mesterséges füst- és ködpróbákat. Az Egyesült-Államokban a massachusettsi műegyetemen a kémiai háború kérdéseinek külön tanszéket állítottak. Angliában a tavalyi hadgyakorlatok eredménye tudvalegoleg megmutatta, hogy London szinte védhetetlen a légi- és gáztámadásokkal szemben. Az ijesztő megállapítás óta az angol sajtó valóságos gázvédelmi propagandát üz, amelynek hatása már látszik is. London iskoláiban már megkezdtek a gázvédelem oktatását. Olaszországban a Vörös-Kereszt Egyesület foglalkozik a polgári lakosság gáz- és légvédelmének megszervezésével. A japán kormány 10 millió yent szavazott meg a lakosság gázvédelmének megszervezésére. A hadügyminisztérium a lakosság számára három gázálarccgyarat állít fel. Jugoszláviában egy szakbizottság szervezi a lakosságot. A jugoszláv Vörös-Kereszt eddig 12.000 kiképzett gázoktatóval rendelkezik. De csaknem valamennyi más ország is intenzíven foglalkozik ezzel a kérdéssel. Ennek a hatása alatt a Nemzeti Munkavédelem című lap lég- és gázvédelmi pályázatot hirdet. Négyféle pályamunkát lehet beküldeni. Az egyiknek a témája: „Aerokémiai harc.” A mű ölelje fel az aerokémiai háború minden vonatkozását. Pályadíj 1000 pengő. A második munka kisebb terjedelmű tájékoztató füzet ugyanerről a témáról. Pályadíj 300 pengő. A harmadik téma egy ügynevezett emlékeztető, amely a gázvédelmi tudnivalókat négy nyomtatott oldalon foglalja össze. Pályadíj 100 pengő. Végül lég- és gázvédelmi útmutató cserkészek és levették részére, legfeljebb 20 nyomtatott oldal. Pályadíj 200 pengő. A pályázatok benyújtási határideje: 1931 február 1.

A budapesti cserkészkerület hadijátéka. Mult vasárnap, folyó hó 14-én rendezte Tahitótfalu, Leányfalu, Szentendre és Szigetmonostor között nagyszabású cserkészhadijátékát a budapesti cserkészkerület. A közel 5000 főnyi tábor két részre oszlott és vasárnap délelőtt ütközött meg egymással Nyereshegy és Leányfalu között. A feltevés az volt, hogy a nőgrádi járás nemessége Szentendre elfoglalására törekszik, de a pomázi gróf felriasztotta tartományának férfilakosságát, hogy megvédje birtokát. A hadijáték alatt az egyik fél — a nőgrádi — főhadiszállása Leányfalu kikötő állomásán volt, a pomáziak pedig Szentendrén. A hadiállapot szombat délután 6 órakor kezdődött, az ütközet pedig vasárnap délnél 1 órakor ért véget. A mindvégig érdekes és szívet-lelket erősítő hadijáték után az „elleniek” testvéri egyetemesben és virágos jékedvben hajókra üitek, este 7 órakor érkeztek meg a Eötvös-téri hajóállomásra, ahonnan zenezóval vonultak a Szabadság-téri zászló elé tisztelgésre.

Nem mindennapi módon loptak meg egy gazdát. A napokban a pápateszéri és franciavásári (Veszprém megye) vasútvonal mellett Szabó János császári (Komárom-Esztergom megye) lakos, gazdát két ismeretlen egyén azzal szólított meg, hogy az általuk elvesztett pénztárcát, amelyben 22.000 pengő volt, ő találta meg, ezért adja azt elő. Szabó gazda azt válaszolta, hogy semmiféle pénztárcát nem talált és hogy meggyőzze az idegeneket szavai igazságáról, azok kérésére átadta nekik a saját pénztárcáját, amelyben 560 pengő papírpénz volt. A pénzt olvasgató idegen a papírpénzt ügyesen kicserélte három darab összehajtott újságpapírral és a tárcát visszaadta tulajdonosának. A két ismeretlen egyén erre eltávozott. Jóval később Szabó elővette pénztárcáját és abban nagy meglepetésére pénz helyett újságpapírt talált. Csak ekkor eszmélt rá a furfangos lopásra. A csendőrség a ravasz tolvajok kézrekerítésére kiterjedt nyomozást indított.

Hamis pengős került forgalomba. Szeptember hó 12-én Kovács Gábor fakeskedő Kunszentmiklós (Pest megye) községben 1 darab hamis egypengőst adott át a csendőröknek. Kovács a hamis pénzt a többi váltópénze között találta meg és nem emlékszik arra, hogy kitől kapta. A hamisítvány ismertetőjei: szürkésfehér színű, a valódi pengősnél jóval könnyebb, könnyen hajlítható és csengése a pléhré emlékeztet. A csendőrség a hamisítványt a m. kir. államrendőrség főkapitányságának küldte meg. A hamisító és terjesztő után a nyomozás megindult.

Hamis kétpengőst találtak Sárosd községben. A hamisítvány jól sikerült utáztat. Az eredeti kétpengősnél nyolc grammal súlyosabb, csengése az óloméhoz hasonlít.

Elöléptek: A budapesti I. kerületben törzsörmesterré: *Mengyán Márton, Dulovszki Lajos, Lőrincz Pál, D. Szabó Miklós, Varga Sándor, Flórián Gyula, Busák András, Szalai József I., Horváth Ferenc I., Tóth János II. és Barabás Zsigmond* örmesterek. — Örmesterré: *Vida József és Forgács József* csendőrök. — A székesfehérvári II. kerületben törzsörmesterré: *Izmini István, Bazsika Imre, Mérei János, Herbst Péter, Láng Ferenc, Lencse Sándor, Répási János, Szabó Sándor, Keresztény József, Horváth Ignác I. és Németh István VIII.* örmesterek. — A szombathelyi III. kerületben törzsörmesterré: *Lakatos István, Bernáth János, Nemes János és Németh József X.* örmesterek. Örmesterré: *Ferencz Máté* csendőr. — A pécsi IV. kerület állományában törzsörmesterré: *Korcsok József, Hencz István és Molnár József I.* örmesterek. Örmesterré: *Kujip István és Palánki Lajos* csendőrök. — A szegedi V. kerületben törzsörmesterré: *Gyapjas László, Magda Szilveszter, Szanda Pál, Újvári József, Kutasi Mihály, Barna János, Horváth András és Lévai Adám* örmesterek. Örmesterré: *Maragó György, Komlódi József, Butor Aladár, Butor József, Simon Károly, Vincze Aladár, Vincze Rezső és Ruzsinszky Miklós* csendőrök. — A debreceni VI. kerületben törzsörmesterré: *Répás János, Görbedi András, Szuromi Demeter, vitéz Ladányi Miklós, Kelemen András, Fekete Miklós és Mártha Gábor* örmesterek. — A miskolci VII. kerületben törzsörmesterré: *Sütő Károly, Tóth Sándor I., Perge Benedek és Roskó István* örmesterek. Örmesterré: *Batki Gyula, Csiba Ferenc, Lakatos József, Kovács István és Palencsár Lajos* csendőrök.

Házasságot kötöttek. A székesfehérvári II. kerület állományában: *Dr. Liszkay Nagy Miklós* eloadó-ügyész *Hankó Katalin Mária* úrhölgygel Székesfehérváron. — A szombathelyi III. kerület állományában: *Pintér Sándor* tiszthelyettes *Koronkai Margittal* Sárvaron, *Ruska Ferenc* törzsörmester *Németh Magdolnával* Torony (Vas m.) községben, *Varga Ferenc* törzsörmester *Bujtás Gizellával* Süttör (Sopron m.) községben. — A pécsi IV. kerület állományában: *Szücs János I.* tiszthelyettes *Zsigmond Máriával* Pécsen. — A szegedi V. kerület állományában: *Puruczki Sándor* örmester *Odor Juliával* Bácsbokod községben. — A debreceni VI. kerület állományában: *Luczák László* törzsörmester *Jézsú Juliánával* Tiszadadán. — A miskolci VII. kerület állományában: *Dorogi László* tiszthelyettes *Szigeti Juliánával* Ócsodón, *vitéz Cseri Lajos* törzsörmester *Gál Erzsébettel* Poroszlón, *Szücs Sándor* törzsörmester *Fischer Anna Máriával* Sátoraljaújhelyen.

Örsparancsnokká kinevezettek: A m. kir. szombathelyi III. kerületben: *Kövi László, Pintér Sándor, vitéz Németi Pál, Kamondi Antal, Major Lajos, Tóth Imre II., Lőrincz Ferenc, vitéz Dósa Gergely, Grábecz Mihály* tiszthelyettesek. — A m. kir. szegedi V. kerületben: *Hegyesi Imre* tiszthelyettes.

Csendőrségi Közlöny 20. szám. — Személyes ügyek: *Névvaltoztatások:* *Bezovits Márton* székesfehérvári II. kerület állományába tartozó örmester neve „*Bognár*”-ra, *Kálovics András* szegedi V. kerület állományába tartozó örmester neve „*Köves*”-re lett átváltoztatva. *Nyugállományba helyezettek:* *Vitális Albert,* szegedi V., *Csáthi Lajos* miskolci VII., *Jakob Miklós* pécsi IV. kerületbeli tiszthelyettesek, valamint *Aszalós Sámuel* budapesti I. kerületbeli alhadnagy. *Ideiglenes nyugállományban meghagytak:* *Szabó János József I.* ker. g. tiszthelyettes, *Vadász István I.* ker., *Szilágyi Lajos VII.* ker., *Mujzer Lukács III.* ker. tiszthelyettesek. *Ideiglenes nyugállományba helyezettek:* *Bártha Mihály V.* ker., *Boda Bálint V.* ker., *Czeglédy Elek V.* ker., *Értékes Bálint V.* ker. tiszthelyettesek, *Farkas Kálmán I.* ker. alhadnagy, *Gyórfi Ferenc VII.* ker., *Nagy János II.* VII. ker., *Moga Károly VII.* ker., *Kiska Pál I.* ker. tiszthelyettesek. *Szabályrendeletek:* A balatonfüredi csendőrségi gyógyház üzemszünete. A balatonfüredi csendőrségi gyógyház vizellátási kérdésének megoldását célzó és más, még szükségesnek mutakozó munkálatok végrehajtása végett a gyógyház üzeme a jövő év április hó 5-ig szünetel. Az újabb üzembelvezést annak idején külön rendeletben fogja tudatni a belügyminiszter úr, addig beutalási kérvényeket nem kell felterjeszteni.

Elfogyott a „*Modern méhkaptár*” és a „*Madárvédelem a kertben*” c. könyvkészletünk, a tömegesen beérkező igényléseket már nem elégíthetjük ki. Kérjük az említett könyvekért hozzánk fordult és könyvekkel már el nem látható olvasóinkat, hogy külön-külön értesítés helyett vegyék ezt ebben a formában tudomásul. Lépeket tettünk, hogy újabb könyvkészleteket kapjunk s amennyiben ez sikerül, olvasóinkat arról értesíteni fogjuk.

A könyvviteli gépek és szerepük a modern nagyüzemben cím alatt *dr. Schranz Andras* közgazdaságtudományi eloadó, egyetemi tanársegéd cikket irt az „*Adó és könyvvitel*” most megjelent számában, amelyben ábrákkal illusztrálva vizsgálja az egyes könyvviteli gépek szerkezetét, használati módját, jelentőségét és alkalmazását. Fontosabb cikkek még: *dr. Szelényi Ödöntől:* Gyakorlati kérdések a jövedelemadónál; *Balogh Károlytól:* A racionalizálás fogalma, története és köre; *dr. Baross Józseftől:* Gyakorlati megvilágítás az adás-vevési szerződések illetokezése köréből; *Szász Antaltól:* A magyar auditorkérdés jelentősége. A folyóirat közli még a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elvi jelentőségű állásfoglalását a tisztességtelen verseny kérdésében, valamint a megjelent rendeleteket és adónaptárt. A lap kiadóhivatala (Budapest, VIII., József-körút 86.) szívesen küld mutatványszámot és adó- és könyvelési ügyekben díjmentesen ad felvilágosítást.

Magyar Baromfi Újság címen jelenik meg Mohácsön, *Keinráth Zsigmond* lapszerkesztő, a hírlapíró gárda régi munkásának szerkesztésében egy értékes baromfi-szaklap, mely felöleli a baromfi-, nyúl- és galambtenyésztés minden ágát. Felhívjuk olvasóink figyelmét erre a vidéki értékes munkára, melynek munkatársai között az ország legkiválóbb szakértői és szakírói vannak. Igy *dr. Kukuljevits és Windisch Richárd* gazd. akad. tanárok, lovag *Holczinger József* Ócsa, *dr. Csapó László* városi tanácsnok Debrecen, *Szécsényi István* postafőnök, *Predmerszky Dezső* szerkesztő és *Gergely Béla* tanító stb. A lap előfizetési ára évi 6 P, megjelenik havonta egyszer. Kiadóhivatal Mohács, Kossuth Lajos-u. 1. sz.

Hegedűmet, mely teljesen jókarban van, eladnám 50 pengőért. A hegedű bolti ára ezelőtt 3 évvel 95 pengő volt. Szakértők megállapítása szerint a hegedű igen jóhangú. Venni szándékozó bajtársak — csak csendőrségi egyének — leveleiket *Molnár Sándor* örmesternek (Tab, Somogy megye) címezzék.

Eladók kéthónapos, pedigreés, fajtisza dobermann kölyökuttyák. Értekezés (levélileg vagy személyesen): *Mészöly Mária,* Budapest, I. Vár, Országház-utca 16. sz.

Örsfőzőnőnek ajánlkozik özvegy *Mészáros Kálmánné* (Nagymaros, vagy Esztergom: Kocsis Ferenc-utca 13. szám). Közgazdálkodásnál 3 évig, az esztergomi tisztí üdülőben négy évig volt alkalmazásban.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, tehát azokat beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomtatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldött megcímet és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kéziratot nem olvasunk el. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levele nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdeklő kérdésekre a „Csendőr” lelszikon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, másról nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszámítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavá-

rosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 14.) 1672. számú csekkszámlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösztörményi-út 21. szám.”

Jövő reményem. Jelentkezzék a közvetlen tiszt elöljárójánál kihallgatáson s adja elő mindazt, amit nekünk megírt. Hivatkozzon arra, hogy apja közel 32 évig tényleges szolgálatot teljesített a csendőrségnél s hogy a bátyja is már a csendőrség tagja. Ön is a csendőrséghez vágyik, mert hivatást és kedvet érez erre a léletpályára. Ügye azután a kellő szolgálati úton eljut az illetékes fórumokhoz s ha minden jól megy, reméljük, hogy hamarosan ön is az édesapja nyomdokaiba léphet a csendőrségnél, ahol a fentiek szerint már amúgy is — otthon van.

Hadi emlékérem II. Nem hadi, hanem háborús emlékérem a neve. Tulajdonképpen édesanyját illetné meg, de ha ő nem tart rá igényt, akkor kérje ön. Adja elő kihallgatáson ügyét az őrsparancsnokának, megjelölve azokat a körülményeket, amelyeknek nekünk megírt. Mi helyeseljük azt, hogy hősi halált halt édesapjával szemben a kegyeletről ebben a formában sem feledkeznek meg s azt hisszük, hogy ezt az emlékérem odaítélésénél is méltányolni fogják.

Legény a gáton. Amíg a regény közlését lapunkban be nem fejeztük, a regény könyv alakban nem jelenik meg. Annak idején erről amúgy is értesítjük olvasóinkat.

Seprik a pápai utcát. A napos csendőr kötelmeire nézve a a Szut. 186. pontjának a 2. bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Szolgálati Szabályzat I. Rész 185—200. pontjaiban előírtakat kell értelemszerűen alkalmazni. Lehetséges, hogy ezeknek a pontoknak a helytelen magyarázata okozza a bajt. Egyik — említett — pontban sem lehet alapot találni arra, hogy a nős napost már ébresztő előtt be lehessen a laktanyába rendelni azért, hogy az udvart felsperje s a szemetet elhordja. Itt ugyan meg kell jegyeznünk, hogy az utasítás nem tesz különbséget nős és nőtlen napos között a tekintetben sem, hogy egyik köteles a laktanyában aludni, a másik nem: egyformán kötelezettek erre, ha ugyan az őrsparancsnok meg nem engedi azt, hogy az amúgy is a laktanyában alvó nőtlenek közül vállalja valaki éjszakára a kintlakó nős helyett a napos szolgálatot. Ha van otthon nőtlen csendőr, rendes viszonyok között nincs benne kivetni való, hogy ezt az őrsparancsnok meg is engedje. De tegyük fel, hogy valami okból ez még sem így történik: akkor sem lehet a laktanyában alvó nős napostól — sem a napos szolgálat címén, sem pedig egyéb címen — azt követelni, hogy reggel 5 órakor keljen fel és az alvó őrsfőző ajtaja elől az udvar szemetjét elsepregetse. Mi igazán nem vagyunk barátai az urizálásnak, de annak sem vagyunk barátai, hogy tévesen magyarázzott szolgálati elvek alapján akár az önérzetében, kár a megérdemelt pihenésében bárkit is bántani, illetve zavarni lehessen. Mindenesetre úgy kell felfogni a dolgot, hogy az őrszlaktanya tulajdonképpen a nősöknek is otthonuk s az ő szempontjukból sem közömbös, hogy rendben van-e a laktanya, vagy nem. Ha tehát a körülmények úgy alakulnak, hogy meg kell fogniok a seprő nyelét s valamit rendbe kell hozniok, azt tegyék meg szívesen, önmaguknak is teszük, de udvarsepregetést és szemétdobást szolgálati elvek alapján kötelezővé tenni még sem lehet. Helyes az, ha az őrsparancsnok rendre szoktatja az alárendeltjeit és nem tűri náluk a renyhéséget és a finomkodó úrhatnáságot, ez azonban nem mehet az önérzet és a normális pihenés rovására. Seperje az udvart az őrsfőző, ez is benne van abban a munkakötelezettségben, amiért a fizetését kapja s ha aztán az általános laktanyarend körül tényleg szüksége van az őrsbeliek segítségére, azt bizonyára szívesen vállalja minden csendőr. Természetesen itt is figyelembe kell venni az életkort, szolgálati időt, rendfokozatot, mint olyan általános emberi és szolgálati szempontokat, amelyeket mellőzni semilyen téren sem szabad. Ön — mint írja — 43 éves, 22 éves katoná és csendőr, családos ember s így ilyen tekintetben az őrsparancsnok részéről ilyen dolgokban bizonyos kíméletre, a fiatalabbak részéről pedig tiszteltetle és szolgálatkészségre teljes joggal tarthat számot. Ezek, amiket megírtunk, csak általános elvek, hogy aztán annak a konkrét esetnek, amit ön megírt nekünk, mik a részletei, esetleg mi a háttere, azt nem tudhatjuk, ezért nem is mondhatjuk, hogy ezt vagy azt tegye, vagy ne tegye, de azt hisszük, hogy ha a fenti útmutatásunkhoz tartja magát, kellő szolgálati formák között természetesen, akkor baja nem eshetik.

Szüret. Egyáltalában nem fontos, hogy a választott és kért magyar hangzású név bármiben is hasonlatos legyen az eredeti névhez, nem szükséges tehát az sem, hogy a kezdőbetűk azonosak legyenek. Történelmi nevek, ípszilonnal és i-vel végződő nevek kivételével választhat magának tetszése szerinti magyaros hangzású nevet. A levelében felsoroltak közül csak a legutolsót kérheti (ennél nincs is szebb), a többi nem, mert i-vel végződnék.

P. I. törzsrőmester, Budakeszi szanatórium. Szívesen küldöttük a könyveket. Egyébként: egy megyét elhibázott, de talán ott nem is voltak megfelelő segédeszközei a kereséshez, a kísérő levele pedig a pályázatban elkövetett hibát tökéletesen pótolja: mi is arra gondoltunk. Örülünk, hogy az egészsége javul, mielőbbi teljes gyógyulást!

Szekszárdi gy. tanosztály. A tudósítást közöljük, a képek azonban — sajnálatunkra — nyomdatechnikai felhasználásra nem alkalmasak. Egy ugyan lejönne valahogyan, de az mutatja a legkevesebbet.

Írógépasztal Sfa. A Szut. 149. pontja azt is megengedi, hogy a csendőrök a szobákban virág- és pipaállványokat tartsanak, egészen természetes tehát, hogy írógépasztalt és írógépet, ami praktikus és nem utolsó sorban szolgálati célokat is szolgál, szintén el lehet helyezni a legényiségi szobákban. Minél több írógép van az őrsön, annál jobb!

Rokkant törzsrőmester. A mostani 62%-os nyugdíjának 100%-ra való felemeltetését megkísérelheti oly módon, hogy az 1912. évi LXV. t.-c. 42. §. 5 bekezdése alapján a belügyminiszter úrtól ismételtlen kéri nyugdíjának az ön által utólagára élvezett fizetés teljes összegével való megállapítását és utalványozását. Ha újabb kérelmével is elutasítják — ami az előzmények után ítélve valószínű —, akkor az elutasító miniszteri határozatról szóló értesítés kézhezvételétől számított 15 napon belül a közigazgatási bíróságnál panasszal élhet. Esetleges panaszát a m. kir. közigazgatási bírósághoz (Budapest) címezve, a belügyminisztériumba kell benyújtania. Ügyvédet ne vegyen igénybe, mert ennek a bírói határozatra semmi befolyása úgysem volna, költséget azonban okozna. Arra ügyeljen, hogy a fent megadott §. 5. bekezdésére hivatkozzék, mert más alapon teljesen kizárt dolog, hogy eredményt elérhessen. A 15 napos határidőre is fordítson annak idején nagy gondot. Írása kérvény megírására nem igen alkalmas, kérjen meg valakit — talán egy tényleges bajtársát az őrsön —, hogy a kérvényt írja meg helyette, persze, az ön eredeti aláírásával. A kérvényben azt kell kifejezni világosan, amit a levelében nekünk megírt. Aztán csak ne hagyja magát, vannak még rosszabb sorsok is, küzdeni és remélni kell. A leányok — koruk után ítélve — maholnap kenyeret tudnak keresni s akkor mégis csak kevesebb lesz a gond.

Márton Károly ny. törm., Kapuvár. Hegyesi András volt 2. oszt. őrmester a nyugállományuak nyilvántartásában nem szerepel, címét nem tudjuk megadni.

Mészáros János törm., Alag. Babis László ny. tiszthelyettes címe: Rákosszentmihály.

2000. Olvassa el lapunk f. évi 14. számában „Orgonanyílás” jellegre küldött üzenetünket.

Komárom. Őrskihallgatáson kérje, hogy az anyakönyvi adatok a kerületi parancsnoksághoz terjesztessenek fel szolgálati úton azzal a kérelemmel, hogy a megfelelő névhelyesbítés állományparancsban letárgyalassák.

Szücs Gyula ny. törzsrőmester, Nagykálló. Az őrsön szívesen rendelkezésére bocsájtják a Csendőrségi Zsebkönyv idejévfolyamát. Abban az összes tényleges és nyugállományú csendőrtisztek szolgálati beosztásai, illetve utóbbiak lakás-címei megtalálhatók. Mindkét úr tényleges szolgálatot teljesít.

KÉZIRATOK.

Kitartás a végsőkig. Kéziratokat nem őrzünk meg, annak idején ezt is megsemmisítettük. Ha a pályázaton részt óhajt venni, beküldheti. Ha az eredeti feljegyzései esetleg nincsenek meg, próbát tehet az annakidején szolgálati útra került példány felkutatására, valamelyik irattárban meg kell annak lennie.

Dr. Ch., Sopron. Verset számonként legfeljebb egyet küldünk, érhetőnek méltóztatik táálni, ha — szigorúan valógatunk.

Egy gránátos. Egészen jó és hálás magva lehetne egy elbeszélésnek, ha valaki jól megírná. A beküldött kézirat csak a tartalom. Tessék kidolgozni valamit, akár ezt is, próbának.

Mária. Szép és igaz, de a vers nem jó.

„Ny. J. th. Budapest”. Az eset maga érdekes, a leírás jó, de mégsem közölhetjük, mert a gyakorlatban értékesíthető különösebb tanulságot nem tudunk a közlésekből kiemelni.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

27.

IRTA: BARÉNYI FERENC.

— Úgy lehetett bizony — mondotta a bíró. — Ehol ni, elhozták az ásót, meg lám! valami ócska deszkaláda-fedeleket...

— Éppen jók lesznek — szót Gál Imre s az ásóval széles téglalapokat vágott ki a földből, olyan ügyesen, hogy minden téglányra két teljes lábnyom jutott. Mindegyiket egy-egy ládafedélre tette, aztán egy éppen arra járó targoncán a község-házára vitette s megőrzésüket az egyik csendőrrre bízta.

— No, most folytassuk tovább, — szót Gál Imre, — olvassunk tovább a nyomokban, mert ezek bizony mindent megmondanak. Hát, amikor szegény Szili Gáspárt a pallóról ledobták, mint akik jól végezték a dolgukat, szépen megfordultak és visszafelé mentek, amerről jöttek. Itt, — mutatta Gál Imre, — tessék nézni, itt már szépen egymás mellett haladt a női cipellő az otromba férfibakanccsal... Kövessük csak, meglátjuk, hogy hova mentek... — Lassan megindult és feszülten figyelte a földet. Orbán örsvezető és a bíró óvatosan lépegetve követték. A bíró dörögve csóválgatta a fejét és minél jobban közeledtek a kertekhez, annál hangosabban mormogott. Egyszerre dühösen felkiáltott: — Hisz ez a Szili Gáspár portája!

Gál Imre csendre intette s mutatta, hogy a kerten keresztül vezetnek be a nyomok a házba. Azán erőlyesen kopogtatott az ajtón, pár pillanatig fülelt és aztán gyors elhatározással hirtelen benyitott.

24.

Szili Gáspárnét a konyhában találták. Gyászruháját varogatta. Amikor a bírót meg a csendőroket meglátta, felállt és úgy köszönt illedelmesen.

— Sajnálattal értesültünk a szomorú gyászestéről, — kezdte Gál Imre, — fogadj a mély részvétünket...

— Tessék bejönni a tiszta szobába — mondotta az özvegy és keszkenőjével buzgón dörzsölgette a szemét. Benn a szobájában kötényével sorra törülte a székeket: — Tessék leülni.

Lassan, szótlánul helyet foglaltak. Az özvegy is leült az ajtó melletti székre. Gál Imre, amíg beszélgettek, mind az özvegy topánkáját nézte. Csak úgy ragyogott a kis cipellő, annyira gondosan ki volt takarítva. Nem volt rajta egy por-szem sem, nemhogy sár.

— Szomorú eset, — dörögte a bíró meghatottan.

— Szegény Gazsi lelkem, — siránkozott az özvegy. Bánatosan hajtotta le a fejét és nem látta meg, hogy Gál Imre kutató tekintete hogyan fut végig rajta. — Szemrevaló, csinos menyecske, állapította meg magában Gál Imre. Rozsdaszőke hajának egy pár kacér fürtje kandikált ki fekete fejkendője alól. Lehangolt modorával merő ellentétben élénken villogott két fekete szeme. Idegesen jártatta körül tekintetét, mintha egykedvű nyugalma csak erőltetett lenne. Gál Imre figyelmét nem kerülte el semmi sem. Jól megjegyezte magának, amit észrevett. De egy arcizmával sem árulta el észleleteit. Részvevő hangon kérdezte aztán beszélgetés közben: — Tulajdonképen hogy is történt az a hirtelen halál?

— Hát hogy is? — motyogta az özvegy keszkenőjét apró gomolygató gyűrve. Aztán egykedvűen vállat vont: — Magam sem tudom. Semmi baja sem volt, amikor elment hazulról.

Gál Imre hirtelen közbevetette: — Mikor ment el?

Az özvegy lenézett a földre, mintha ott keresné a feleletet, aztán megfontoltan válaszolt: — Tegnap ebédután, — görccsösen az öklébe gyömöszölte a kis keszkenőt és zokogva hajtotta rá a fejét: ... és nem jött meg többet...

Gál Imre várt egy kicsit és aztán tovább kérdezősködött: — Mit mondott, hogy hová megy?

Az özvegy megrezzent; lassan felegyenesedett: — Azt mondta, hogy a malomba megy a búzaörlést megbeszélni. Aztán nem láttam többé, azóta nem tudok róla...

— Nem tudja, hogy mi történt vele?

— Kerge Peti szolt be hozzám reggel — felelte az özvegy kendőjét igazgatva, — hogy szegény jó uram beléfult a malom-árokba...

— Nem látta? — kérdezte Gál Imre nyomatékosan.

— Nem.

— Nem is nézte meg?

— Nem — válaszolt az asszony dacosan. — Nem engedtek hozzám, mikor kifogták.

— Nem-é?! — hördült fel a bíró villámló tekintettel, de Gál Imre egy ügyesen palástolt intésére túrtörtette magát és még idején elhallgatott. Gál Imre az asszony szavaiból arra következtetett, hogy azt gondolja, hogy a holttestet vízből húzták ki. Bizonyosat akart tudni s azért azt kérdezte: — Milyen ruhában ment el az ura?

— A kék mindennapijában — vágta rá az asszony gondolkodás nélkül.

— Felsőkabátot nem vitt?

— Nem, — felelt az özvegy határozottan. — Déli meleg volt még, amikor indult és csak a malomba ment.

Gál Imre bölintott és aztán a lakásban szétrézelődött: — Lám, ez már aztán igazán szép nagy lakás. Bizony milyen

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfuvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczy-tárogató sajtát találmány. Övakodjunk az itthoni álgyárosok által felajánlott külföldön készült utáztatoktól.** Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Arjegyzőket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállítás

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs.

Hegedű
Harmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb **rádiókészülékek** csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziessen javít, legjobb hurokat készít. Arjegyzőket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés, kedvezmény

REFORM Ruházat Irt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

T. CÍM!

Szíves tudomásá a hozzuk, hogy **árjegyzékeinket**

születet, selymei, kötöt-sző-öt és divetáru, szőnyegeket, paplanokat, takarókat, stb., stb. — **Kedvező fizetési feltételek!** Remekül jutányos árak! Arumintákat és egyes ruhadarabokat vidékre készséggel küldünk!

1930/31. évi őszi-téli nagy képes tájékoztató

szeptember hó folyamán fogjuk szétküldeni **Raktáron tartunk:** Kész női-, férfi- és gyermek átmeneti és télikabátokat, kész férfi- és gyermeköltönyöket, női ruhákat, női- és férfi fehérműt, **Kedvező fizetési feltételek!**

Figyelem! Kiszolgálás! Postai megrendeléseket aznap elintézzük!

boldogan élhettek volna itten, ha meg nem hal szegény Szili Gáspár.

Az özvegy zokogva dörzsölgette a szemét a galacsinná gyűrt keszkenővel és gyanútlanul kísérté végig Gál Imrét, a lakást mutogatva.

— Milyen szép, tiszta ház, — szól elismerőleg Gál Imre. — Kívülről nem is látszik, hogy milyen tágas, nagy lakás. Most már megnézem végig, úgyis azt hiszem, eladóvá teszi.

Az özvegy síránkozva ingatta meg a fejét, hogy még nem tudja, mitévő legyen. Gál Imre végigjárta az egész háztáját és mindent jól szemügyre vett. A belső szobában az ágy előtt egy nadrággombot látott meg. Egyet tüszentett, megfújta az orrát és aztán minta véletlenül történt volna, zsebkezdőjét ráejtette a gombra. Hamar lehajolt utána és a zsebkezdővel észrevétlenül felvette a nadrággombot is. Begyűrte a zsebkezdőjét a zsebébe, de a nadrággombot az ujjai között megtartotta. Később, mintha a körmeit nézegetné, megnézte a nadrággombot és aztán eltette a zubbonya zsebébe. Olyan ügyesen csinálta, hogy senki se vett észre semmit, még a szemes Orbán őrsvetető sem.

Azután továbbnézelődött: a fogason egy kék kabát és egy kék nadrág lógott.

— Két kék ruhája volt az uramnak, — felelt az özvegy Gál Imre kérdő tekintetével. — Egyik sötétkék, a másik világosabb. Amaz a kimenőruhája volt, ez a viseltesebb. Amabban, a jobbikban ment el...

A bíróban forrt valami, szólni akart, de Gál Imre észrevétlenül intett neki, hogy ne beszéljen még. Hiábavaló is lett volna, mert hiszen Gál Imre már mindent tudott. Még csak egyről akart megbizonyosodni, de ezt későbbre kellett halasztani.

Gál Imre belelátott a bűnös asszonyi lélekbe. Tudta, hogy az özvegy fél az uralmától, azért irtózik a tetemrehívástól, a halott megnézésétől. Pillanatnyilag meg akarta könnyíteni az asszony helyzetét, azért elmenőben azt mondta neki: — Egyelőre még nem nézheti meg a halottját. Majd ha a vizsgálóbíró úr megszemlélte, akkor aztán már koporsóba is teheti.

— Hová megyünk most? — kérdezte Orbán őrsvetető, amikor elmentek.

— A község házára, — felelte Gál Imre elgondolkozva.

— Nem kellene örmester úr kérem Sziliné magunkkal vinni? — kockáztatta meg a kérdést Orbán őrsvetető, aki már eddig is nagyon csodálkozott azon, hogy parancsnoka olyan kesztyűs kézzel bánt az özvegygel.

— Nem — felelte kurtán Gál Imre s továbbment.

— Az Eszti, a kutyateremtésit, — pattogott a bíró — az Eszti, ki hinné... az Eszti... — dörmögte morgós kedvvel — ... gyanus, nagyon gyanus.

Gál Imre ránézett a bíróra: — Gondolja, bíró úr?

— Már folyton ezt hányom-vetem magamban — felelte sötét tekintettel a bíró — de nem kerülök soha más szegeletre, mint csak arra, hogy gyanús az Eszti, nagyon gyanus.

— Miért? — kérdezte Gál Imre közömbös hangon, mintha a felelet nem is érdekelné.

A bíró elgondolkozva a tarkójára lökte a kalapot s aztán azt felelte: — Azt mondta az Eszti, hogy nem nézhettem meg

az urát, mert nem engedték a halotthoz. Hazudott. Hogyne engedték volna, ha odament volna. Dehát a közelébe sem mérészkedett. Aztán azt mondta az Eszti, hogy Gáspár a kék ruhájában ment el, pedig ruhátlanul kaptuk szegényt. A kék ruhája meg ott lóg a fogason. Mérgesen a szemére húzta a kalapot: — Hazudott az Eszti. Nem is volt Gáspárnak más kék ruhája, mint az, amelyik a fogason lóg...

Gál Imre, amíg a bírót hallgatta, befelé nevetett magában: — Csak ennyi? Én ennél már többet tudok. Mindent. Csak egyet nem. De azt is megtudom este. Még várni kell. Addig nem lehet szólni. — Hangosan pedig azt mondta a bírónak: — Lehet, majd meglátjuk.

Közben a község háza elé értek. Mielőtt bementek a kapun, azt kérdezte a bíró: — Nem éheztek meg, örmester úr?

— De — válaszolta Gál Imre. — Előbb falatozunk, aztán kikérdezzük Kerge Petit.

— Tiszteljenek meg örmester úr — hívta meg a bíró. — Az asszony hamar összeült valami uzsonná...

— Köszönjük szépen, bíró uram — hátrította el a meghívást Gál Imre —, de tudja, hogy mi nem fogadunk el meghívást. Különösen szolgálatban nem. Van a járőrtáskánkban szalonna... Köszönjük szépen, úgy-e, nem veszi zokon?

— Nem, bár nagyon sajnálom, hogy nem vendékelhetem meg örmester úrkat. Nagyon jóízű kolbászuk van, meg disznófősajtunk. Dehát tudom, hogy nem lehet, mert így van ez megszabva a csendőrtízparancsolatban.

— Így, így — hagyta rá Gál Imre —, menjen csak haza bíró úr, egyék helyettünk is. Tudom, hogy megéhezett, mi majd megszalonnázuk idebent.

— Gyorsan bekapok valamit — szolt a bíró, — hamar itt leszek.

— Nem kell sietni bíró úr — nyugtatta meg Gál Imre — egyék és pihenjék, most meg leszünk mi a bíró úr nélkül is. Van esküdt a község házában. Most úgyis a kanász kikérdezése következik és a molnár; meg, ha még egy kell, tanu akad... Inkább arra kérem bíró úr, hogy estére jöjjön át a község házára, mert akkor azt hiszem, kelleni fog.

— Nem maradok el sokáig — szolt a bíró elkészülőben és bement a házába.

Gál Imre a község házára érve, rögtön a földtégelákat kereste, hogy a megrögzített lábnyomok háborítatlanul megvannak-e. Megvoltak, hogyne lettek volna, hiszen csendőr őrizte. Gál Imre szalonnázás közben is folyton a lábnyomokat nézegette. Gyakran elégedetten mosolygott is, amint nézte, mint akinek különös gyönyörűsége telik valamiben. Az esküdtek nem tudták mire vélni, hogy mit is talált az örmester úr, mi gyönyörködni valót azokon a ronda sárdarabokon.

Később aztán Kerge Petit kérdezte ki Gál Imre. Ugyanazt mondta, amit a bíró s annál többet ő sem tudott.

— Hát aztán mondd meg még Peti — folytatta Gál Imre a kikérdezést, — hogy a Szili-házba beszóltál-e, amikor Szili Gáspárt holtan megláttad?

— Be — vallotta Kanász Peti — Szilinének szoltam.

— Mit mondtál neki?

A kanász kissé elgondolkozott, aztán határozottan felelt: — Azt mondtam neki, hogy Szili Gáspár belefűlt a malompatakba...

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R
O
N
O
S
Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-I.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen Piac-utca 69.

Mindenemű arany- és ék-

szertárgyak, versenydíjak.

Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengős

részletfizetésre.

Kívánatra árjegyzéket küldünk!

CORTÉBERT

ÉS PHÉNIX ÓRÁK

részletfizetésre kaphatók.

— Azt mondtad?
 — Azt.
 — Egyebet nem szoltál?
 — Nem.
 — Miért nem?
 — Mert tovább szaladtam, hogy a bírónak jelentsem.
 — No hát mondd aztán még azt meg te Peti, hogy mit szolt Sziliné, amikor megmondtad neki az ura halálát?
 — Nem tudom — felelte a kanász egykedvűen.
 — Hogyne tudnád! — fakadt ki Gál Imre, de a kanász csak rázta a fejét: — Nem tudom...
 — Hát miért nem tudod?
 — Mert én tüstént tovább szaladtam. — vallotta őszintén a kanász. Csak éppen megzörgettem az ablakot és bekiállítottam Szilinének, hogy a malompatakba fúlt az ura. Az asszony felkiáltott: Ó, Jézus Mária! aztán még ordibált valamit, de hogy mit azt már nem értettem, mert elfutottam. Igyekeztem — magyarázta Kerge Peti — hogy minél hamarabb jelentsem a dolgot a bíró úrnak.

— Jól van Peti — szolt Gál Imre elismerően — hazamehetsz.

Kerge Peti után a molnár, meg az ács következett. Ők sem tudtak újabbat előadni, de Gál Imre úgy is csak azért kérte őket a község házára, hogy azt, amit neki a malomnál elmondottak, mint hiteles előadást írásba foglalja.

Jelentkezett még aztán egy pár minden lében kanál ember, hivatalan tanuskodásra: amíg ezeket kérdezte Gál Imre, azalatt visszajött a bíró. Leült és csendesen hallgatta az önkéntes tanuk üres fecsegését. Csodálkozott, hogy Gál Imre nyugodt türelemmel ezeket is végighallgatta, pedig nem mondottak semmi érdemlegeset. Amikor ezekkel is végeztek és magukra maradtak, Gál Imre megint a lábnymokkal kezdett foglalkozni. Deszkát és szerszámot kért. Találtak egypár ócska deszkaládát a tornácra, azokból eszkábált Gál Imre három kisebb ládát, hogy a lábnymos földtégelákat sértetlenül biztosítva elszállíthassa. A bíró csodálkozva nézte Gál Imrét, hogy hogyan tud ezekkel a piszkos sárrögökkel ennyit elbábrálni. Hogy telik a drága idejéből, hogy ilyen haszontalansággal elszöszmötöl óraszámra. Mert mintha csak az időt töltené, úgy csinált Gál Imre s közben elbeszélgetett a bíróval. Egyszer aztán azt kérdezte: — Járnak-e ki innen az emberek Amerikába?

A bíró értelmetlenül nézett rá: — Hogy?

— Úgy értem, hogy vándorolnak-e ki a falujából Amerikába?

Méltatlankodva rázta meg a fejét a bíró: — Nem, nem ment ki innen egy sem. Nincs miért, jut itt kenyér minden szájra. Megvan a megélhetése az én falumban mindenkinek, még a puci cigánynak is...

Gál Imre megmosolyogta a bíró megjegyzését és aztán azt mondta: — Hátha nem ment el senki Amerikába, nem is térhetett vissza senki. Nem jött senki Amerikából?

— Nem.

— Nem is járt a napokban errefelé amerikai ember, ha tán nem is idevalósi?

— Nem tudok róla — felelte a bíró némi bosszúsággal, mert sehogy sem értette, hogy miért firtatja annyira Gál Imre az amerikai embert, holott nem akad az ő falujában ilyen világcavargó.

(Folytatjuk.)

Egy megrendelés következményei.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

Sz. Kovács István öreg napjaira megrokkánván, kis birto-
 kát és házat János nevű fiának adta át. Sz. Kovács János és felesége ekkor az öreg házába költözött s az öreg nyugalmas, zavartalan életet is élt mindaddig, amíg egy napon egy gramofonügynök látogatása vésses bonyodalmakat nem idézett elő a család életében. Részletesen kell elmondanunk e nap eseményeit. Úgy volt, hogy Sz. Kovács János reggel munkába menvén, felkérte az öreget, hogy a három kecskét vigye ki legeltetni a közlegelőre. Meleg nyári nap volt, a közlegelő messze esett, az öregnek nem volt kedve nagy utat tenni a kecskékkal, ezért megállapodott a közelben levő vasúti töltés oldalában, ahol elég buján tenyészett a gaz. Am ennek a helynek meg az volt a baja, hogy nem volt árnyék, ahova lepihenhessen. Gondolt egyet s a kecskékkal bevonult Józsa-vár csöndes, elhagyott temetőjébe, amelynek gondozásával bizony nem sokat törődtek a falusiak, még az utakat is benötte a fű. A kecskék aztán nyugodtan legelték a temető fűvét, itt-ott a sírok virágait is megízlelték, az egyik síron levő értékes porcellánvázát, amelytől 10 pengőnél is többet ért, feldöntötték és összetörték. A temető mellett vezetett el a községi út a vasútállomáshoz.

Egy úriasan öltözött ember túnt fel az úton s kíváncsian nézegetett körül a néptelen tájon. Mikor meglátta a temetőben üldögélő Sz. Kovács Istvánt, betért hozzá s minthogy értett az egyszerűbb emberek nyelvén beszélni, sőt azt is elmondta, hogy a szomszéd faluból való és szintén földművesember volt az apja, az öreg bizalmát teljesen megnyerte. Megmondta nevét is, Szikora Péternek hívják. Így aztán egészen észrevétlenül felkeltette az öreg elreklődését a gramofon iránt. Elmondta, milyen csoda-jóság az. Hogy dalolja a legszebb nótákat, régieket, újakat, betyárosakat és finomabakat, olyanokat, aminőket nagyvárosok fényes színházaiban énekelnek fényes közönségnek, ragyogó ruhákban világszép énekesnők. Elmondta azt is, hogy többet ér ez, mint egy egész cigánybanda, mert minden nótát tud, csak meg kell forgatni egy kis kereket s olyan nóta harsan fel belőle, aminőt rendelnek. Az öreg felcsillanó szemét látva, aztán kihúzott egy megrendelőjegyet, amit az öreg némi habozás után aláírt, miután az úrforma ember azt is mondta, hogy ha az árát nem tudná fizetni hamarost, hitelbe is adják, sőt az öreg előtt rá is írta, hogy csak három hónap múlva fizetendő. Az ügynök persze tudta, hogy Sz. Kovács István bátyánk, ha át is adta vagyonát fiának, nem íratta a nevére, mert volt az öregnek annyi előrelátása, hogy fiával szemben is úr akart maradni a házatáján.

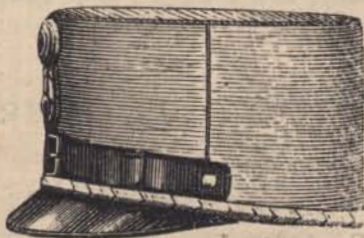
Az úrforma ember, Szikora Péter gramofonügynök, erre útjára ment s az öreg nem is látta többet. Alkony táján az öreg hazafelé tartott a kecskékkal, nem minden aggodalom nélkül; olyanforma sejtések bántották, mintha mégsem járt volna el egészen helyesen. Nem is szolt otthon semmit az ügyről, gondolva, hátha nem is lesz a dologból semmi. Nem is bánta volna már.

Ámde két hét múlva megérkezett a gramofon; mellette a számla 156 pengőről. Lett erre nagy riadalom a házban. Megtámadták az öreget, micsoda haszontalan kiadást, micsoda bolondságot csinált. Nincs erre pénz a háznál, ami a termés betakarítása után lesz, az is kell adóra, ruhára, meg más

FUCHS SÁNDOR

CSENDŐRSÉGI CIKKEK SZAKÜZLETE

BUDAPEST, VI., LÁZÁR-UTCA 22. SZ.

Sapkák minden alakban, kizárólag saját műhelyemben a legjobb anyagból, szakszerűen készülnek.

Társasági sapka, selyem zsinórzattal . . . 6.— P Társasági sapka, ezüst zsinórzattal . . . 6.20 P

Az őszi idény beálltával felhívom b. figyelmét nagy kesztyűraktáramra:

I-a nyári kesztyű, fehér-khaki-crém színben	2.30 P	I-a barna nappa bőrkesztyű, nyomós gombbal	10 P
Téli trikó-kesztyű	1.90 P	I-a barna nappa bőrkesztyű, átszaloh. pánttal	11 P
I-a fehér bőrkesztyű	11.50 P	I-a „ „ bőrkesztyű, nyomós gomb., bélelt	12 P
I-a fehér glaciékesztyű	8.40 P	I-a „ „ „ átszalohható pánttal „	13 P

Legelsőrendű bevásárlási forrás! Mindent szállít, amire szüksége van, — részletre — felár nélkül!

fontosabb szükségletekre, nem gramofonra. Az is kiszült per-sze, hogy a gramofon lemezek nélkül nem játszik semmit, a lemezek pedig külön pénzbe kerülnek, szó sincs arról, hogy ez a masina csak egy csavarintásra annyi és olyan nótát játsszék, aminő csak tetszik. Hamarosan irtak is a cégnek, hogy vegye vissza a gramofont, nekik nem kell. A cég azonban ragaszkodott az ügylethez s három hónap múlva érlyes felszólítás jött a fizetésre ajánlott levélben, mert különben a cég perre megy.

Élt a községben egy volt hivatalnok, Pólya Zoltán nevű börtönviselt ember, aki különféle jogi tanácsokat osztogatott a hozzáfordulóknak s beadványokat irt pénzért. Ehhez fordult Sz. Kovács István s mit tanácskozott vele, mit se, nem tudni, csak azzal jött haza, hogy a házat és birtokot át kell írni a fiatalasszonyra, mert (különben elviszi a cég, mert perelni fog, ami sok költséggel jár. Meg is jött nemsokára a keresetlevél a járásbíróstól, amelyben a cég 156 pengőt, meg különféle költségek megítélését kéri az öreg Sz. Kovács István ellen, 2 pengőért erre Pólya Zoltánnal kérvényt iratott az öreg a járásbíróshoz, hogy szüntessék meg a pört, mert ő neki nincs semmije, a gramofont pedig visszaadja, ha kell.

A családban azonban, ellenére annak, hogy így látszatra elrendeződött a dolog, mert az öreg vagyonát a fiatalasszonyra közben csakugyan átírták, felborult az egyetértés. Szídták az öreget, micsoda bajt, költségeket csinált, különféle lesújtó célzásokkal aggastyán mivoltára. Az öreg elkeseredett. Egyízben kiment a kis birtokra, hogy megnézzze még egyszer élete verejtékes munkájának eredményét. Keserű érzések fogták el. Néhány héttel azelőtt kataszteri mérnökök jártak arra s különféle léczeléseket raktak le. Az öreg azt hívén, hogy ezek a jelek összefüggésben vannak az ő földjének hányatott sorsával, összetörte a jeleket, sőt, mint akinek már minden mindegy, a szomszéd birtokos leverte határjelző-cölöpöt is kivette és messzire elhajította: ne legyen másnak se rendben a dolga.

Igy ballagott hazafelé, miközben gyermeksereg zsvivaja üti meg a fülét. Hátratekintve látja, hogy néhány siheder

a föld végében levő körtefához tart, amelyről szép nagy sárga vajkörték mosolyogtak. A bosszús öreg el akarta kergetni a kis tolvajokat s visszafelé tartott. A gyerekek el is szaladtak, de egyikük, a 13 éves Gébics Jóska Flaubert-pisztolyából, igaz, hogy jó messziről, az öreg felé lött. Nem érezte ugyan magát halálos veszedelemben, de nagyot nézett az öreg Sz. Kovács István s fejcsóválva hazafelé indult.

Hazafelé menet betért a már emlegetett Pólya Zoltánhoz. Arra gondolt, hogy talán ez az agyafúrt ember tud olyan módot is ajánlani, hogy ezt az egész bonyodalmat sokkal okosabban meg lehet oldani s a birtok is visszakerülhet még az ő nevére. Pólya Zoltán a következő megoldást ajánlotta: írjon alá egy váltót a község leggazdagabb gazdája nevében 350 pengőről. Ezt a váltót beviszik a sóvári közjegyzőhöz. Ott ő és 10 pengő napidíjért egy éppen itt tartózkodó barátja, Tanos Aladár, igazolni fogják, hogy azonos személy a váltó aláírójával. A közjegyző hitelesíti az aláírást, a váltót ezután vigye be az öreg a városi takarékbba, ott kifizetik a 350 pengőt, ebből kiegyenlítik a peresített tartozást s a maradék pénzt ő kapja a jótanácsért. A cég elhallgat s mindennek vége lesz, a gramofon is megmarad; a dolgot pedig nem tudja meg senki, mert ő és barátja hamis igazolvánnyal fogják magukat igazolni, őt pedig, az öreget, amúgysem ismeri Sóváron senki.

Az öreg nagyszerűnek találta a tervet. Végre is hajtották. Ment minden, mint a karikacsapás. Otthon nem is szólt semmi mást, csak hogy minden rendben van, elintézte a dolgot, fel is mutatta a cég ügyvédjének nyugtáját, amelyben benne volt az is, hogy a per megszűnt.

De szegény öreg Sz. Kovács István mégsem mondta so-kaig magában: milyen okos ember is ez a Pólya Zoltán! ..

Kérdés: Mily bűncselekményekkel, kiket lehet gyanúsítani a történet szerint?

Mely bíróságok hatáskörébe tartoznak az egyes bűncselekmények? Melyek üldözendők hivatalból, melyek magánindítványra?

Kiket kell a Szut. 312. p. alapján elfogni?

MIELŐTT
CSILLÁR
szükségletét beszorzi lekínisze meg az
ELEKTRA Csillárgyár VII., Dob-u. 42. kiállítását.
TELEFONSZÁM: J. 426—77.
Kérjen árjegyzékelt! — A csendőrség tagjainak az árjegyzék árából 5%o enjedmény

LEGSZEBB Alapítottatott 1854.
PAP LAN
LEGJOBB
PAP LAN
LEGOLCSÓBB
PAP LAN
Kárpitosárú, vas- és rézbútorgyár
Szőnyeg, pokróc, függöny ágy- és asztallerítők,
gyermekkocsik, nyugszékek
minden kivitelben kaphatók
GICHNER JÁNOS
Budapest, VII., Erzsébet körút 20 szám.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyarország katolikus kézben levő
egyetlen
posztógyára
készít

mérték szerint,
olcsó
gyári áron

INTÉZETI ÉS ISKOLAI LEÁNYRUHÁKAT
mosható, tiszta gyapjúszövetből

TRUNKHAHN
POSZTÓ- és RUHAGYÁRT.
Budapest, I. ker., Lenke-út 117. sz.
Belvárosi lerakat: IV., Prohászka Ottokár-utca 8 szám
(az egyetemi templommal és a központi papnevelővel szemben)
KÉPES ÁRFÜZET VIDÉKRE IS INGYEN!

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: október 10. Az eredményt az október 20. számunkban közöljük. A legjobb megfejtés szerzőjét egy szép zsebórával jutalmazzuk.

Megfejtések.

I.

A folyó évi 23. számunkban közölt „Rejtvény-mondatok” c. pályázatunkra a legjobb pályamunkát Molnár János tiszthelyettes (Zalaegerszeg) küldötte be.

A díjnyertes pályamunkát itt közöljük:

1.

„A járőr ebben az ügyben a nyomozást folyó hó 20-án elvégezte. Megállapította, hogy X. Y. a varrógépet a szövetség kárára mutatkozó hiányösszegeből szerezte be. Ezért a járőr a varrógépet bünyelként őrizetbe vette és megőrzés végett a község előjáróságának átadta. A járőr a gyanúsítottat elfogta, mert szökésétől tartani lehetett.”

2.

„A folyó évi 1/124. i.c. számú tényvázlat 12. pontjában tárgyalt lopási esetre vonatkozólag az alábbiakat jelentem:

Az A. B. kárára folyó hó 10-én elkövetett baromfilopás tettesét, X. Y. az őrs elfogta és 1/125. i.c. számú tényvázlatlalt a Tekintetes Címnek átadta. Ennélfogva a jelzett tényvázlat 12. pontját kérem tárgyaltannak tekinteni, mert az a sértett nő téves felismerésén alapszik. A sértett nő ugyanis tévedett, amikor a baromfiat tollának felismerését vélte. Ez a tévedés most a tettes elfogásával tisztázódott.”

A következő legjobb pályamunkát Kertész Mihály őrmester (Berzence) küldötte be. Megemlítést érdemelnek: Kutasi Mihály törzsőrmester (Szeged) — akinek nagyon gondos, szép írása is dicséretet érdemel —, Juhász János csendőr (Pocsaj) és Dani József csendőr (Baglyasalja) pályamunkái.

A díjul kitűző művészi, bekeretezett rajzot Molnár János tiszthelyettes (Zalaegerszeg) címére elküldöttük.

II.

A folyó évi augusztus 20-iki számunkban közölt „Ki tudja legszebben leírni az első szolgálatát” c. pályázatunkra Karika Kálmán tiszthelyettes (Kápolnásnyék) küldötte be a legsikerültebb pályamunkát, amelyet itt közlünk:

„Első szolgálatom.

1921 szeptember hó 9-én szereltem fel Székesfehérváron. Minden vágyam az volt, hogy a zürzavaros forradalmi állapotok után egy csendes őrsre kerüljek. Vágyam teljesült, amint később megállapítottam, nagyon is csendes külsőrsöt kaptam. Közvetlen a Vértes aljában fekszik ez a község, úgy nevezik, hogy Csákberény. Van benne egy grófi uradalom, a többi pedig majdnem mind szegény törpebirtokos.

Megérkezésem után kiraktam a ruhámat, jóformán csak akkor vettem észre, hogy dolmányom is volt, örültem is neki nagyon. Egy nap kétszer is fényesítettem, ki is kaptam érte, mert emiatt az udvarrendezést elhanyagoltam. Csak az fájt legjobban, hogy hiába fény sítgettem dolmányom gombjait, nem vehettem magamra soha. Őrsparancsnokom másnap meghagyta, hogy a közvagyont alaposan vizsgáljam át, mert a jelenlegi gazdálkodószervező leszerel és én fogom azt átvenni. Hozzátette még, hogy úgy gondozzak mindent, mintha a sajátom lenne. Ami azt illeti, az akkori közvagyont hamarosan át lehetett vizsgálni, volt három darab sovány házinyúl, egy sertés, pár darab baromfi, ennyi volt az egész. Igaz, hogy fa, az volt elég; az alföldön tíz őrsnek sem volt annyi, mint az én őrsömnek.

Igy telt el két egész nap, a harmadik éjjel váratlan meglepetésben volt részem. Egy járőr indult el este rendes szolgálatba. Én akkor feküdtem le, a járőrtárs az ajtóból oda-szólt felém: „Az éjjel a fiatalúr/és alighanem meg lesz lovásztól.” Én azt hittem, hogy tréfál, úgy nyugtattam meg magam, hogy ez a „meglovasítás” nem lehet való, az ágyból csak nem húznak ki talán, hogy szolgálatba menjek? El is aludtam nyugodtan. Úgy éjjel után — úgy éreztem, hogy még nem aludtam ki magam. — valaki megfogta a lábaimat és megrázta. Arra nem emlékszem, hogy mondott is valamit, én pedig megfordultam és erősen lehúnytam a szememet. Egyszer csak jött ám az őrsparancsnokom nagy dirrel-durrallal: „Maga még mindig nincs kész, no magából is lesz aztán csendőr” stb. Amikor aztán nagynehezen felszereltem, a járőrtáskát jobb vállamra tettem, a derékszíjjal pedig jól leköötöttem, hogy ne mozogjon, mint a kenyérszakot szoktam a katonáéknál. Őrsparancsnokom a lámpánál megvizsgált, persze megint volt hallgatnivalóm elég.

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ

ALAPITVA 1895 KÖLOKSVAR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN - KLOTILD PALOTA

Togal

csillapítja és megszünteti
a fejfájást
izom és izületi fájdalmakat.

Kérdezze meg orvosát! Minden gyógyszerárban kapható.

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.
(A keleti pályaudvar órkezelő
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15:20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.—
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18:50
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22:50—25.—
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 .

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelre.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek
6-12 hónapig terjedhető részlet-
fizetésre készpénzárón, ellenőriz-
hető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).
Fiók: VI., Andrásy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)
Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

Virradatra egy faluba értünk, útközben őrsparancsnokom elmondta a régi szolgálati utasítás 12. §-át és szigorúan megparancsolta, hogy ezt pár nap alatt nekem is be kell vágnom. A faluból tovább egy nagy, meredek hegy felé tartottunk, egyenest a csókai vár irányába. Amidőn a hegyre felmentem, elszörnyűködtem, hogy fogok oda felmenni. A hegy-mászásához szokva nem voltam, mert az én szülőházamban még csak dombot sem látni sehol. Körülbelül feleútnán haladtunk a hegynek, amikor őrsparancsnokom felém fordult és azt mondta: „Maga tud-e ilyenkor enni, mert nekem hegy-mászás közben esik legjobban a reggeli.” Én nem hogy enni, de még szólni is alig tudtam a szapora lélegzetvétel miatt, ő pedig jó étvággal érkezett. Megkönnyebbülésemre egy tisztásra értünk, ahol egy kunyhó volt, benne egy öreg erdőkerülő. A kunyhóban elhelyezkedtünk, sütöttem szalonnát, az öreg pedig mesélt a várról, meg az erdőről. Elmondta, hogy a kastélyban levő régi íráskönyvek tanúsítják, hogy valamikor Csák Máté építtette ezt a várat, aki olyan hatalmas volt, hogy még Róbert Károly királlyal is szembeszállt. Az erdőről elmondta, hogy forradalom előtt annyira vad, hogy csapatostól jártak benne a szarvasok és az őzek. A forradalom, de különösen a kommün alatt, a környékbeli lakosság Mannlicher-fegyverekkel és géppuskával hajtóvadászatokat tartott. A vadállományt teljesen megsemmisítették, azóta hiába rakják tele a szarvasokat, sem az őzek, sem a szarvasok nem fogyasztják el, csak a madarak veszik hasznát tavasszal fészekrakáshoz.

A nagy területet kitevő fensíkon nyílt és födött terep változta egymást. Utunk egy szépen gondozott sír mellett vezetett el. A sírban egy osztrák báró, lovassági tábornok alussza örök álmait, aki ugyanazon a helyen 1855-ben egy vadászat alkalmával szívészélhűdés következtében meghalt. Egy gyalogúton haladtunk, amikor őrsparancsnokom letört egy ágat és az út mellé helyezte, hogy a friss törés fehér színét jól lehessen látni. Mindjárt hozzátette, hogy ezt „azért csináltam, hogyha éjjel visszajövünk, könnyebben megtaláljuk az utat”. Ismét elszörnyűködtem, hogy erre fogunk visszajönni, akkor én aligha leszek sokáig csendőr, mert ezt a por yázást nem bírom ki. Hála Istennek, a letört ágat nem kellett megkeresni.

Az erdőből valahogy kikeveredtünk, egy mély völgyben pár házat pillantottam meg. Beérkeztünk Pusztakápolnára. Én a sült szalonnára nagyon megszomjaztam, mindjárt egy kút felé tartottam, de őrsparancsnokom intett, hogy ne igyam vizet, mert van itt egy öreg anyóka, annál nagyon jó, hideg aludtjelet lehet kapni, csak az a baj, hogy egy szót sem tud magyarul, csak németül. Mindjárt hozzátettem, hogy tudok én németül, hisz a közösöknél szolgáltam, valami ragadt rám a német nyelvből. Elkezdtem gondolkodni. — mert szégyenben nem akartam maradni —, hogyan is kérjek németül aludtjelet; egy kicsit nehéz volt, mert ilyen szó a k. u. k. armádiában nem fordult elő. Kikösködtem, hogy aludni = schlafen, tej pedig = Milch, a schlafen szónál elhagynom az en = ni szócskát, a két szót összeteszem, lesz: schlafmilch. Biztosra vettem, hogy ez már eredményre fog veze ni, beállítottunk az öreg anyókához, mindjárt ki is rukkoltam a tudományommal. „Meine liebe Mutter, bitte schön Schlafmilch.” Nézett erre az én anyókám, gondolta, hogy hetven éves koráig sok szót hallott, szépet is, jót is, de még ilyent soha. A Milch szóból háért valamit érthetett, mert felhozta az összes édes- és aludtjelet

is, hogy válasszunk, amilyent akarunk. Német nyelvtudásom csodót mondott, én azóta sem kértem aludtjelet németül soha.

További utunk megint hegynek vezetett, de már más irányban haladtunk. Egy hegyoldalban egy régi vadászkastély mellett haladtunk el. Ez a kastély teljesen üres volt, még csak a környékén sem lakott senki sem. Valamikor nagy vadászünnepélyek voltak benne, de ma már csak viharvert falai látszanak; minden köve csak a multról beszél. Elbűcsűztünk az öreg háztól, harangszó ütötte meg a fületem, fellelegzettem, hogy mégis eljutunk olyan helyre, ahol van valami élet. Egy szőlőn mentünk keresztül, a nap már lemenőben volt, amikor Gánt községbe értünk. Ezt a községet németek lakják, rendes, tiszta, vallásos emberek; hónapok múlnak el, míg egy kihágás előfordul. Meglátogattuk a bírót, de az is csak kizárta a magyar nyelvet, csak valamivel tudott többet, mint az aludtjejes anyókám. A pihenőre megérkezésünkor azzal fogadtok bennünket a szomszéd lakóné, hogy „nemrég mentek el a másik csendőrök”. Fáradtan lefeküdtem, az volt az egyedüli kívánságom, hogy bár csak reggelig alhatnék. Lehetett már vagy éjjel, amikor valaki megint megrázott, hogy „keljen fel, mert megyünk”. Sehogyan se tudtam megérteni, miért ne várhatnánk reggelig; mikor alszom ki magamat már egyszer teljesen. Sokáig nem tétovázhattam, mert őrsparancsnokom már a kilincset fogta s odaszólt, hogy „gyerünk már”.

A községet elhagytuk, az éjjeliőröknek nem kívántunk szép álmokat, nehogy azt gondolják, hogy végleg elme gyünk. Egy darabon országúton haladtunk, aztán ismét az erdőbe jutottunk. Olyan sötétség volt, hogy az őrsparancsnokomat se láttam. Mindig futnom kellett utána, mint a kisgyermeknek a siető anyja után. Álmos fejfel bandukoltam a göröngyös erdei úton, minden fát embernek néztem, vártam, hogy majd megszólal valamelyik, mert őrsparancsnokom ritkán szólt, nagyon szófukar ember volt. Mehetünk már vagy három óra hosszáig, amikor egészen közélről kutyaugatás hallatszott. Felfehéredtek előttünk a faluvégi ház falai, síri, halotti csend uralkodott mindenfelé, csak egy pár kutya rontott nekidühödten a kerítésnek, fellármázta a szomszéd kutyákat is, úgy, hogy rövidesen kutyaugatástól volt hangos az egész utca. Egyszer csak az egyik utcának olyan ismerős részéhez értem, amelyet már azelőtt is láttam. Nem tudtam biztosan, hogy katonakoromban, vagy pedig csak pár nappal előbb láttam-e ezt az ismerős utcát. Siettem is érdeklődni, hogy nem az érdekeim csalódnak-e: „Tiszthelyettes úr, én ezen a helyen már jártam valaha.” Őrsparancsnokom felém fordult: „Ügyesen tájékozódik, mert — itthon vagyunk.”

Karika Kálmán tiszthelyettes.”

Említést érdemelnek még: Ilyés Mihály őrmester (Felsőseged), Kalmár Péter csendőr (Cegléd), Füleki József alhadnagy (Toponár), Gulyás Sándor csendőr (Ajka), Futó István tiszthelyettes (Szöreg).

A pályadíjjal kitűzött önbortvaló készüléket Karika Kálmán tiszthelyettes (Kápolnásnyék) címére elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Győr Aladár.

BUTOR HITELRE

Megcsodálják lakását, ha berendezését a 32 évóta fennálló butor-áruházam szállítja. Óriási választék háló-, ebédlő- és úriszobákból. Nagyon kedvező fizetési feltételek. SANDOR IGNÁC butoráruháza, Budapest, VI., Dessewfy uca 18-20. (Saját házában.)

BUTOR Ó-utca 3.

RÉSZLETRE Minden csendőr kedvezményt kap!

BUTOR 1 élethe
20 havi részletre

Előleg
nélkül is

Kisipari Butorcarnok, Dohány-u. 66.

BUTORT ÖN most olcsó

áron vásárolhat üzlet-
áthelyezés miatt,
csakély havi részletre

TOMORY és TSA butoráruházában,
IV, Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi térenél). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

Butor leg- kedvezőbb havi

RÉSZLETRE, NEMZETI BUTORHÁZ
előleg nélkül Dohány-utca 46. (Klauzál-u. sarok)

„CORVIN“ BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.
közalkalmazottak bevásárlási forrása.